

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Svenska
Historiska
BERÄTTELSESER

I ROMANTISK FORM

AF

F...t.

V.

ILIANA

BERÄTTELSE FRÅN GUSTAF III:s DAGAR.

STOCKHOLM

OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

Pris 1 kr. 50 öre.

Se omslagets sista sida!

SVENSKA HISTORISKA BERÄTTELSE

I ROMANTISK FORM

AF

F..T.

V.

ILIANA.

BERÄTTELSE FRÅN GUSTAF III:s DAGAR.

STOCKHOLM
OSCAR L. LAMMS FÖRLAG.

SWEDESK HISTORICAL DEBATE

STOCKHOLM

FÖRSTA KAPITLET.

Den 28 Augusti 1776 regnade det starkt hela förmiddagen på Ekholmssund, luften kändes ovanligt kylig, och det liknade sig till en verklig höstdag. Men mot aftonen sprang vinden öfver från nordvest till sydlig, en frisk men varm blåst skilde molnen, och solen speglade sig i milliontal glittrande vattendroppar. Icke allenast människorna gladdes häröfver, utan också en och annan bofink blef så öfverraskad, att han i glädjen uppstämde en hymn, under det han gungade på trädens väldiga grenar och skakade sina lätta vingar för att frigöra sig från det fina duggregn, som från det öfre löfverket föll ned öfver honom.

Det doftade ljufligt från skogen, men af alla de hundradetals klumpiga, medelstora eller små fötter, som vände stegen mot slottet, funnos inga som medförde näsor, ögon eller öron för naturens skönhet. Nyfikenheten var den drifkraft som satte dem alla i rörelse.

När och fjerran, bland höga och låga, var allmänna samtalsämnet det tornerspel, som den unge konungen hade anbefallt. Det skulle stå i trenne dagar, och otaliga rykten gingo om det stundande kostbara nöjet.

Enkedrottningen och prinsessan Sophia Albertina, med en talrik svit, voro anlända. Hertig Carl och hans unga, sköna hertiginna hade redan i flere dagar gästtat Ekholmssund; slot-

»Jag skref till pastor Tydén. Vi voro bekanta se'n forna tider, och han bjöd oss genast.»

»Men det förklarar inte . . .»

»Hans hustru vistades i vårt hus de första åren efter mitt giftermål. Hon gifte sig derifrån . . .»

»Och har icke sedan besökt oss. Jag har åtminstone aldrig hört talas om familjen förr än nu», utbrast Hedvig.

»Olika lefnadsförhållanden och samhällsställning . . . dessutom var hon mycket länge sjuklig.»

»Mamma besökte henne då aldrig?»

»Har jag inte sagt dig, att jag är här för första gången», frågade hofrättsrådinnan vresigt.

»Men det förklarar icke, hvarför chère mère faller i gråt vid åsynen af hennes porträtt.»

Det var icke långt ifrån att hofrättsrådinnan brustit ut i en ny tåreflod; men hon beherskade sig och sade med ett tvunget leende: »Jag märker, att man blir sensibel vid äldre år. Sista gången jag såg henne, var hon klädd till brud . . . och nu . . .»

»Nu har hon varit död i två år», tillade Hedvig, betraktande porträttet; »men den dotter, hon efterlemnad, är ännu vackrare än modern var.»

»Hon är ovanligt vacker», svarade hofrättsrådinnan och kastade en snabb, forskande blick på sin dotter.

»Jag begriper icke hvem hon påminner om», inföll denna, »men det vet jag, att inte skulle jag vilja att den jag älskade ofta fick se henne.»

I detta ögonblick hördes ett häftigt smattrande af sand, som kastades emot rutan. Både mor och dotter vände sig dit, och Hedvig sprang hastigt fram, för att se hvarifrån det kom. Med ett anskri drog hon sig tillbaka och satte begge händerna för ögonen.

»Hvem var det?» utropade hofrättsrådinnan.

»En kavaljer, insvept i kappa.»

»Nå vidare.»

»Han såg leende upp på mig, men drog hastigt kappan öfver ansigtet. — Jag var icke den rätta.»

»Du kände honom inte?»

»Jag måste ha sett miste, ty, chère mère, det är inte — det kan icke vara möjligt.»

»Hvem var han?»

»Hertig Carl.»

»Oh, det är förskräckligt!»

»Men inte är det därför sagdt att hon gillar det.»

»För att kunna motstå en så förnäm herre, fordras en mors vaksamhet och förmaningar.»

»Chère mère skall varna hennes far.»

»Jag blandar mig aldrig i andras affärer.»

»Men betänk, den stackars flickan.»

»Liksom hon vore den första eller blefve den sista. Dessutom äro de nog redan öfverens.»

»Men då kan jag icke umgås med henne», utropade Hedvig med stolt och dygdig harm.

»Hvad är det för dumheter», inföll hennes erfarna mor. »Ska' vi stöta oss med öfverheten rörande förhållanden som det icke anstår en väl uppfostrad ung flicka att veta eller begripa. Du skall tvärt om visa Iliana all möjlig vänlighet. Ni skola promenera tillsammans, och om du möter hans höghet, får du hvarken med ord eller blickar låtsa om den upptäckt, vi gjort. Under tiden skall jag spionera och veta att rätta mina handlingar derefter.»

Det är troligt, att Hedvig hade gjort invändningar, men nu öppnades dörren, och föremålet för deras samtal inträdde.

Iliana hade nyss fyllt sjutton år. Det fina, nästan idealiskt sköna ansigtet var infattadt af rika, blonda lockar och hade detta oskuldsfulla uttryck, som endast tillhör ungdomen. Men hvad som isynnerhet gjorde intryck var de mörka ögonen och de långa ögonfransarne. Det låg något forskande

och tankfullt deri, det var en blick som tycktes komma från ett oändligt djup, och när den nu fästes på de begge gästerna, slogo dessa ofrivilligt ned sina ögon.

»Min far blef tvungen att gå till en sjuk», sade hon med sin klara, melodiska stämma. »Han bad mig därför fram-bära en ursäkt, att han icke kan vara närvarande vid mid-dagen.»

»Vi vänta tills han återkommer», utbrast hofrättsrådin-nan. »Tiden skall icke blifva lång, om du, söta barn, vill stanna qvar hos oss.»

Iliana neg djupt och satte sig på något afstånd. Hof-rättsrådinnan bevisade en utomordentlig förmåga att göra frågor. Om den unga flickans själ varit ett försegladt bref, hade hon icke gjort sig samvete att bryta det, för att få veta inne-hållet; nu var den en öppen bok, men hon läste och läste om den igen, för att kunna upptäcka, om det icke fans nå-got doldt mellan raderna.

Med stel tillbakadragenhet lyssnade Hedvig i början till samtalet. Att hertigen handlat ogrannlaga föll henne icke in, men Iliana deremot! En fattig prestdotter! Hur berättigad var icke den dygdiga harm, hon hyste till henne. Men oskuld och sanning ega en förunderlig magt att göra sig gäl-lande: Iliana, som ingenting hade att dölja och ingenting miss-tänkte, svarade enkelt och naturligt; hon undrade kanhända i sitt sinne på förhöret, men hon hvarken fruktade eller und-vek det. Hon hade berättat om sin mor och sin far, hvilka nästan sjelfva uppfostrat henne, om sina sysselsättningar, som mest bestodo i husliga göromål, sina få bekantskaper. Nu trodde hofrättsrådinnan, att hon hade henne på hal is, men i samma stund sprängde en ryttare in på gården.

»Fredrik!» ropade Hedvig och rusade ut för att taga emot honom.

»Löjtnant Malmköld, min släkting och Hedvigs fästman, fast det ännu skall hållas hemligt», sade hofrättsrådinnan för-

troligt till Iliana, likasom ursäktande den liflighet, hvarmed hennes dotter skyndat emot den unge mannen.

De begge unga inträdde genast derefter. Löjtnanten kysste sin nådiga tant på handen, men derunder hvilade hans blickar med stum beundran på Iliana. Han såg på henne, när han talade om sin fägnad öfver de kära släktin-garnas ankomst och sin säkra förhoppning att erhålla platser till läktaren i och för det stundande tornerspelet.

»Cher Frédéric, du tar väl tre platser; vi kunna icke vara utan kavaljer», yttrade hofrättsrådinnan.

»Och vi vilja gerna hafva ditt sällskap — naturligtvis därför att du känner alla menniskor», tillade Hedvig med en blick och ett uttryck, som motsade den sista meningen.

»Jag måste hafva fyra reserverade platser», förklarade löjtnanten. För tre damer och en kavaljer. Härvid gjorde han en bugning, som afsåg Iliana.

»Jag vet inte, om min far tillåter», svarade hon med en blyg rodnad, men med synbart nöje.

»Vi äro tacksamma för din omtanke, cher Frédéric», inföll hofrättsrådinnan lite sötsurt; »men jag förmodar nobles-sen infunnit sig så talrikt, att det icke lär bli några platser till öfverlopps.»

»Jag tror mig ha något inflytande», sade löjtnanten med en viss tillförsigt.

Hedvig hviskade vid sin mor och denna åter vid Iliana, för att fråga, om icke löjtnanten kunde bjudas kvar till mid-dagen.

Pastor Tydén, som i detsamma inträdde och bad om ur-säkt för sitt långa dröjsmål, framförde oombedd bjudningen, och både far och dotter lemnade genast derefter rummet; den förre för att sätta fram bränvinschatullet, den senare för att lägga sista handen vid dukningen.

»Charmante! admirable!» utropade löjtnanten.

»Ja, hon ser rätt bra ut», sade Hedvig.

»Sådant kan ha ledsamma följder», tillade hofrättsrådin-
nan och slog en knyck på nacken.

»Hur menar chère tante?»

»Med många förmaningar om den största tystlåtenhet
följde nu historien om hertigen, Hedvigs förskräckelse när
hon mötte hans blickar etc. etc. med dylika reflexioner.

Löjtnanten skrattade och menade, att han icke undrade
på hertigen; hvem skulle icke springa efter en så vacker flicka.
Frågan var, om hon också bönhörde honom?

Hedvig gick till fönstret för att se på molnen.

»Hvad den saken angår, så dömer jag af erfarenhet»,
sade hofrättsrådinna.

»Var det inte hennes mor, som var förlofvad med . . .»

»Tala inte om den gamla historien», afbröt hofrätts-
rådinna hastigt och bleknade.

»Med hvem var hon förlofvad?» frågade Hedvig förvånad
och nyfiken, i det hon vände sig om.

»Med både den ene och den andre. Låt mig slippa att
tala om och tänka på den tiden.»

Men Hedvig var af annan mening. »Der ser du hennes
porträtt», sade hon till sin kusin.

»Hvar?» frågade denne och såg sig om i rummet.

»Der! Nej, se mamma har vänt om porträttet.» När
Hedvig gick för att vända taflan rätt, blef hon varse på bak-
sidan en fin inskrift som befans vara »Ma bien aimée». Un-
der stodo initialerna J. F. P.

»Mannen är det inte», skrattade löjtnanten.

»Hvem tror mamma det är?»

Men hofrättsrådinna stod med halföppen mun och stir-
rande blickar. Läppar och kinder voro nästan hvita, och hon
drog tungt efter andan.

»Min Gud! Mamma är sjuk . . . Fredrik! En läkare!»

»Nej, nej! Behöfs inte.» Tack vare hofrättsrådinna
starka vilja, hemtade hon sig snart, och när Iliana strax der-

efter. underrättade om att bordet var i ordning, intog hon hedersplatsen och förde ordet med ett lugn och en säkerhet som om intet bittert minne, ingen aggende samvetsförebärelse legat gömd i djupet af hennes själ.

Pastor Tydén var en lugn och färdig man. Han hade genomgått många hårda pröfningar och till sist förlusten af en tillbedd maka, hade avslutat sin räkning med lifvet och lefde nu endast för sin dotter och sin lilla församling.

Att han känt hofrättsrådinnan i forna dagar, och att hon haft någon del i hans lefnadsöden, förnams af hans yttranden. Så väl Hedvig som Iliana lade märke dertill; löjtnanten allena var så upptagen af sina grannar, att han icke hade ögon och öron för något annat.

Hedvig gjorde tusende frågor för att tilltvinga sig hans uppmärksamhet, men han förstod att skickligt draga Iliana in i samtalet, hänsköt hvarje nytt ämne till hennes bedömande och lyssnade förtjust till hennes vackra organ, medan han hänförd njöt af hennes åsyn.

När middagen var slutad, kände sig vår löjtnant berusad — icke af vin, men af kärlek; han sade till sig sjelf, att han var blyxt kär i den sköna prestdottern, och att han skulle öfverlista hertigen, eller strida med honom om hennes egande. Värre var det att dölja hemligheten för kusin Hedvig, med hvilken han var till hälften förlofvad, och hvars svartsjuka misstankar man helst borde undvika. Löjtnanten hade icke för afsigt att bryta med henne, Iliana skulle endast bli en förtjusande passe-temps, och sådana förbindelser hade hvar och en.

Men fröken Hedvig hade en skarp iakttagelseförmåga, isynnerhet då det rörde henne sjelf, och hon lika väl som hennes nådiga mamma såg eller anade hvad som föregick i det flygtiga löjtnantshjertat. Svartsjukan alstrar fintlighet och glömska af alla fördomar. Den hittills visade tillbakadragetheten för Iliana blåste genast bort, och den unga flickan blef

föremål för de ömmaste smekningar, ja, Hedvig förklarade henne i tysthet, att en vänskap, sådan som deras, skulle ega bestånd till lifvets slut.

Alla moln voro bortblåsta så inom som utom hus. De Stockholmsresande hade icke kommit till Ekholmsund för att sitta inne, och hofrättsrådinnan gjorde anspråk på kusin Fredriks arm för att göra en promenad till slottet och se på arrangemangerna. Löjtnanten blef litet långväst, men när Hedvig sade, att hon och Iliana skulle arm i arm följa efter dem, återvände genast det goda lynnet.

Iliana fick den äran att hjälpa hofrättsrådinnan med toiletten, medan Hedvig ordnade sin egen. Mor och dotter buro eleganta dräkter, då de återvände till den otåligt väntande löjtnanten. Endast Iliana var lika klädd som förut.

»Nu bege vi oss genast af!» utropade hofrättsrådinnan otåligt och tog Fredriks arm.

»Vi komma visst bra sent», tillade Hedvig, som tycktes dela sin mammas brådska.

»Mademoiselle Iliana är inte färdig», sade löjtnanten.

»Jag vet inte», invände hon förlägen, med en blick på sin enkla klädning.

»Ni behöfver ingen annan, för att ändå taga priset som den skönaste.»

»Kusin Fredrik har rätt. Kom sådan du är, söta Iliana», sade hennes nya vän och föll henne om halsen samt kysste henne. Var det måhända för att dölja den harmens rodnad, som brann på hennes kinder?

»Om jag får gå sådan jag är, skall jag genast vara färdig», svarade Iliana och sprang efter sin hatt och en svart mantilj, som hon ärfte efter sin mor och vid högtidliga tillfällen brukade bära.

Det lilla sällskapet begaf sig genast i väg; i början gingo de unga flickorna i andra ledet, men det förargade hofrättsrådinnan, att löjtnanten i hvarvt ögonblick vände sig om

för att göra en fråga eller anmärkning, och så fingo de befallning att gå förut. Men nu blef det än värre. Hedvigs långa och spensliga figur tog sig ej väl ut vid sidan af den något kortare, men i sina rörelser mjukare och graciösare Iliana, som gick eller rättare sväfvade fram vid hennes sida. Hofrättsrådinnan till och med såg det, men blef ej derigenom vid bättre lynne.

Äntligen voro de framme vid den för festen bestämda platsen; talrika skaror trängdes deromkring för att taga tillställningarna i ögonsigte.

Den plats, der tornerspelet skulle ega rum, var omgifven af en barrier, och framför densamma var uppförd en tribun för drottningarna, prinsessorna och hofvet. Nu, sedan regnet upphört, var man ifrigt sysselsatt att kläda densamma med blått kläde med gula kronor. På ömse sidor voro uppförda läktare för de förnämare. Hvardera var beräknad att rymma 300 personer. Nedanför tribunen fans en mindre dylik, endast några steg upphöjd ofvanför marken. Den var afsedd för fältdomarne.

På högra sidan af barrieren var uppförd en vägg af granris; löjtnanten underrättade om, att här skulle utmaningskriften uppsättas och sköldarne hängas.

Hofrättsrådinnan och hennes dotter kommo öfverens om, att man från venstra läktaren bäst kunde se den kungliga familjen, och att det således var der de ville hafva sina platser, naturligtvis på främsta bänken. Löjtnanten borde genast gå för att betinga dem, men damerna ville för ingen del bli lemnade allena och voro fullt öfvertygade om att platser alltid skulle finnas, när det blef bekant *hvilka* som begärde dem. Härunder hade mor och dotter bemäktigat sig hvardera en af löjtnantens armar, och i följd af den påträngande folkmassan stod han bokstafligen inklämd emellan dem begge.

»Hvart tog din unga vän vägen?» frågade han häftigt Hedvig, när han saknade Iliana vid hennes sida.

»Hon har flere bekantskaper här än vi», svarade denna och skrattade hänfullt.

Nu blef hofrättsrådinnan uppmärksam. »Hvad är det, Hedvig? Var det kanske . . .?»

»Nej bevars; så vida det icke var en utskickad, ty att han hörde till hofvet såg jag nog oaktadt hans affekterade enkelhet. Hon följde honom genast och gjorde ingen invändning vid att taga hans arm.»

»Det är förskräckligt», utropade hofrättsrådinnan, som glömde sin nyfikenhet för nöjet af en skandal; »men säg mig då hur det gick till. Hvad sade han?»

»Just som vi blefvo skilda åt, stod en främmande person framför oss.»

»Hur såg han ut?»

»Magnifik, det kan icke nekas.»

»Gammal karl?»

»Han? — Nej, chère mère.»

»Hvad sade han?»

»Liana! Ingenting mer. Jag vet icke om det skulle vara en förebråelse; ty hon släppte genast min arm, och när jag såg hur det stod till, trängde jag mig allena genom folkmassan för att komma till mamma och Fredrik.»

»Quelle scandale! Ni ska' få se, att hon icke kommer hem till natten. Hvad skall hennes stackars far säga? fast det är kanske icke första gången . . .» Den goda frun var mycket upprörd och hvilade sig tungt på löjtnantens arm.

»Kanske min nådiga tant behagar återvända hem; det börjar skymma och . . .»

»Finnas här inga hviloplatser; jag är verkligen så upprörd, så skakad i mitt innersta.»

Med mycken möda lyckades löjtnanten att få plats för sina begge damer på en bänk. Han erbjöd sig att, medan de hvilade, springa till slottet för att höra efter biljetter till läktaren.

Anbudet mottogs med mycken tacksamhet, och han skyndade bort, lätt som en fogel, men icke i riktning åt slottet utan tillbaka in i folkträngseln för att söka Iliana och få veta hvem som åtföljde henne.

»Säg mig nu utan allt omsvep: hur gick det till att ni blefvo skilda åt?» frågade hofrättsrådinnan.

»Mamma tror således inte hvad jag berättat?»

»Nej, det gör jag visst inte.»

»Nå, så hör då på. Medan vi stodo i trängseln blef jag varse, ett stycke längre bort, grefve Adam Lewenhaupt och baron Carl Wachtmeister; begge talade riktigt vördnadsfullt vid en medelålders herre med mycket nobelt utseende, men enkelt klädd och endast med nordstjernen på bröstet. Jag visade Iliana på honom och frågade, om hon visste hvem han var. Mamma skulle ha sett hur det spred sig likasom ett solsken öfver hennes ansigte; i samma stund fick han ögonen på oss och tog helt tvärt afsked af sitt sällskap samt trängde sig genom folkmassan.»

»Lät han icke presentera sig för dig?»

»Nej, jag tror tvärt om att han förbjöd Iliana att göra det. Det stötte mig mycket, jag släppte genast hennes arm och drog mig efter mamma och Fredrik. Deras blickar följde mig ända tills jag hunnit fram, då nickade hon helt förtroligt och tog hans arm. De gingo sedan åt andra sidan.»

Hofrättsrådinnan var så öfverraskad, att hon på en lång stund icke kunde få fram några ord; de kommo dock slutligen, men endast i form af utrop, angifvande den högsta grad af nyfikenhet.

Nära en timme hade förgått, och löjtnanten kom ännu icke tillbaka. Det skulle ha varit nästan mörkt, om icke månen gått upp och spridt sitt trolska silfversken öfver vatten och land. Den lekte kurra gömma mellan trädens bladmassor, den belyste med eldglans de förgyllda kulorna på konungens tält, som voro förlagda utmed kanalen; men om lju-

set föll klart på ena sidan, blef mörkret så mycket skarpare på den andra, och det var välkommet för alla dessa älskande par, som arm i arm promenerade fram och tillbaka i de mörka alléerna.

Hofrättsrådinnan och hennes dotter sutto tysta och rädda; lyckligtvis hade hvarje förbigående sin hjerterdam, och ingen brydde sig om dem.

Ändtligen kom löjtnanten med andan i halsgropen; han hade bedt och tiggat, men förgäfves; alla platser voro redan för flere dagar sedan bortgifna, och det enda han kunnat erhålla var ett halft löfte om *en* plats på bortersta bänken af fältdomarnes läktare, vid andra dagens tornering.

Både mor och dotter utbrusto i gråt; de hade gladt sig så mycket åt festen, resan hade verkligen varit besvärlig och omkostnaderna icke obetydliga.

Löjtnanten invände: »att om de endast förut skrivit och underrättat honom . . .»

Hofrättsrådinnan svarade, »att de velat göra honom en glad öfverraskning.»

Fröken Hedvig sade ingenting; man hörde endast emellanåt en sakta snyftning.

Kusin Fredrik tog hennes hand och talade tröstens ord. Hon tryckte hans tillbaka och suckade tungt.

Då frågade han damerna, om han icke fick ledsaga dem till hemmet. Påföljande morgon skulle han göra ännu ett försök. Hjelpste intet annat, ville han kasta sig för konungens fötter. Det fans ingenting i världen, han icke ville göra för sin nådiga tant och sin charmanta kusin. Begge voro så rörda, att de bokstafligen hängde på hans armar. Först när han fick den lyckliga idén att undra, om den unga värdinnan i prestgården ännu var hemkommen, återfunno damerna sitt forna humör. När de kommo närmare, sågo de ljus lysa genom fönstren.

»Det gör mig riktigt ondt om pastorn, i fall det är på oss han väntar», sade hofrättsrådinnan.

»Fy hvad mamma är elak; skulle han inte bry sig om att vänta på sin dotter?»

Det var med en viss oro som löjtnanten öppnade porten. Nästan i samma ögonblick kom pastorn ut från matsalen och bad sina gäster stiga in. De gjorde det genast; bordet stod dukadt, men Iliana syntes inte till.

»Ursäkta min dotter; hon kommer visst strax.»

Hofrättsrådinnan berättade, att de unga flickorna blifvit åtskilda, men hon hoppades, att ingen olycka händt den söta Iliana. Att gå allena en sådan afton kunde ha sina stora obehag.

»Det behöfde hon heller inte göra. Hon träffade en gammal god vän, som följde henne tillbaka.»

»Hon är således hemma?» utropade alla tre.

»För en lång stund sedan. Hon lät sedan pigorna gå ut och se på ståten, därför är hon ensam om att sköta köksbestyren. — Nu kommer hon!»

Intet tvifvel mer; genom den öppna dörren inträdde Iliana, bärande ett stort fat med nygräddade pannkakor. Hennes kinder flammade, och det vackra ansigtet lyste af glädje och belåtenhet.

Pastorn bjöd gästerna taga för sig, och som de hade svårt att svälja sin förargelse, så smakade anrättningen så mycket bättre.

Löjtnanten kunde icke taga ögonen från Iliana, han tyckte sig aldrig hafva sett en så förtjusande varelse och brann af längtan att få säga henne det.

Hedvig frågade helt oskyldigt och likasom tillfälligtvis, hvem den herrn var, som följde hem Iliana, och hon svarade utan minsta tvekan, att det måste hon förtiga, eftersom han bedt henne derom.

Hofrättsrådinnan såg på pastorn, men han smålóg endast åt sin dotter.

Hedvig talade om hvilken möda den »snälle» Fredrik gjort sig för att skaffa dem platser till tornerspelet, och hur man haft den grymheten att neka honom, men att han nu beslutat, att kasta sig för konungens fötter, för att genom hans bemedling erhålla sådana.

»Det behöfs inte!» sade Iliana med strålande ögon. »Det är mig en stor glädje att kunna erbjuda dessa.» Och ur sin klädningsficka upptog hon tvenne »places reservées», som hon lemnade hofrättsrådinnan.

Denna blef så öfverraskad, att hon på en lång stund icke kom sig för att tacka, men Hedvig föll Iliana om halsen och sade, att hon gjort henne den största glädje, som hon någonsin kunnat önska sig.

Och löjtnanten? Han tryckte vid afskedet hennes hand med en värma, som om han velat låta henne förstå, att hans tacksamhet skulle vida öfverstiga hennes förväntningar.

De resande damerna klagade öfver trötthet, och man åtskildes genast derefter.

Sedan Iliana gjort sina anordningar för morgondagen, kysst sin fars hand till ett kärleksfullt god natt och emottagit hans välsignelse, skyndade hon upp på vinden till sin lilla improviserade sängkammare, der hon snart sof oskuldens lugna sömn. Hon drömde — hvem drömmer icke vid 17 år, och Iliana liknade i det fallet andra unga flickor vjd hennes ålder.

Fröken Hedvig skulle ligga på soffan i förmaket och hennes mor i Ilianas rum, som endast med en smal gång var skild från det förstnämnda.

Hofrättsrådinnan, som var van att låta sin kammarjungfru kläda både af och på sig, nödgades nu besvära sin dotter att knäppa upp klädningen, snöra upp snörlifvet och så vidare; men låta henne kläda af sig på fötterna kunde hon inte, och den unga damen var heller inte mycket hugad därför.

»Se så, mon ange, nu hjelper jag mig sjelf!» Och den nådiga frun sjönk ned i pastorns stora länstol, som för hennes beqvämlichkeit blifvit insatt i rummet.

»God natt, chère mère; jag tror jag dör af trötthet!» Och den unga damen skyndade till sitt rum — inte för att lägga sig, utan för att få vara allena med sina tankar. Hon var svartsjuk på Iliana, och hon sökte efter skäl därför. Att hennes fästman blifvit kär i den unga flickan, derom var intet tvifvel. Men delade Iliana denna känsla? Hon kunde icke finna det minsta bevis därför, hur mycket hon än grubblade. . . . Då tyckte hon sig höra ljud, likasom af sakta smygande steg. . . . Intet tvifvel, någon kom från vägen, klinkan på grinden öppnades och fäldes varsamt. Det kunde vara någon af tjänstefolket, som fördröjt sig, och hvad rörde det henne, då — skulle hon väl tro sina ögon — var det verkligen löjtnant Fredrik, hennes egen fästman, som med hastiga, nästan ljudlösa steg skyndade öfver gården. Hon drog sig tillbaka; ack, det behöfdes icke, han såg sig icke åt sidan, trädgården var hans mål, och der inne bland de lummiga träden försvann han snart för hennes häpnad blickar.

Var det en synvilla? Omöjligt! hon kände tydligt igen honom! Hvem hade han gått för att träffa? Iliana naturligtvis! De voro således redan öfverens. Hvilken falskhet! Hon, som gaf sig utseende af ett helgon, hvilken usel, föraktlig varelse var hon icke! Men Hedvig skulle rycka masken af bedragerskan. Med darrande händer kastade hon en stor sjal öfver hufvud och axlar och skyndade så sakta hon kunde ut ur rummet, öppnade husporten och sprang till trädgården.

En liten beskrifning på densamma torde vara nödvändig. Från ingången gick en bred gång rakt fram, och vid slutet af densamma var en ankdam, som höst och vår var full af vatten, men om somrarne nästan uttorkad. I följd af föregående dagars starka regn var den nu till någon del fylld. På högra sidan var en så kallad labyrint, med otaliga små

vägar, och det fordrades någon vana att hitta utgången från dem. Lofträden deremellan bildade täta boscager. På venstra sidan fanns en liten köksträdgård och en tät löfsal, försedd med bänkar af mossor.

Hedvig stannade vid ingången, obeslutsam hvart hon skulle vända sig. Månen sken så klart, att man tydligt kunde se alla föremålen, men på sidorna var mörkret ogenomträngligt. Hon lyssnade med återhållen andedrägt; steg hördes på venstra sidan, men också på den högra; de hade således ännu icke funnit hvarandra. Det kunde vara likgiltigt hvilkendera hon först träffade på; från höger förnummos stegen tydligast. Hedvig svepte in sig i sjalen och skyndade dit; en svag månstråle belyste henne ett ögonblick och en röst hviskade i hennes öra: »gudomliga flicka!» och ett par armar omslöt henne. Det var hennes fästman.

»Släpp mig!» hviskade hon, sjudande af harm och smärta, under det hon lösgjorde sig.

»Du darrar, ljufva flicka! Tag min arm. . . . Så! låt mig hålla din hand i min och berätta dig om den brinnande kärlek, som förtär mig allt sedan din första åsyn!» Löjtnanten fortsatte i samma tonart, under det Hedvig gick tyst vid hans sida, med möda qväfvande sina snyftningar, medan hon omildt ryckte bort sin hand, när han ville kyssa den.

Om det var af andhemtningen eller någon annan orsak, men löjtnanten erfor plötsligt en förnimmelse af att det var Hedvig som gick vid hans sida. Blodet stelnade i hans ådror; bryta med sin rika kusin ville han icke, och han hade dessutom ett annat skäl till fruktan. Nu voro goda råd dyra. En paus hade uppstått; men den fick ej fort fara längre; dessutom var han icke rätt säker på sin sak.

»Du tiger, älskade», fortfor han. »Vill du jag skall tro att det icke var för min skull som du kom hit. Så vet då, att jag är svartsjuk, gränslöst svartsjuk; den uppmärksamhet, han visat dig, har utgjort min plåga, och när jag mötte ho-

nom på vägen och såg honom smyga sig hit, skyndade jag efter för att vaka öfver dig.» Löjtnanten hade fört henne oförmärkt ut i månljuset; intet tvifvel mer, och han drog en djup suck i det han fortsatte: »dig, min älskade, min tillbedda Hedvig!»

»Vill du inbilla mig, att det är för min skull som du kommit hit?»

»Tviflar du på det?» frågade löjtnanten med väl spelad förvåning.

»Du trodde mig vara Iliana!»

»Hedvig!» Tonvigten på ordet var lyckad.

»Tror du icke jag sett hur tokig du är i henne?»

»Misstag! Skulle jag då gå lugnt vid din sida, medan hertigen går vid hennes!»

»Hertigen?»

»Jag fruktade det var för din skull han kom.»

»Hur vet du, att han är här?»

»Har jag inte sagt dig, att jag mötte honom!»

»Om jag kunde lita på dig!»

»Vi skola sätta oss här i löfsalen; kanske komma de här förbi.»

Det dröjde ej många minuter förr än försoningen var fullständig. Hedvig lofvade att aldrig mer misstänka sin »snälle Fredrik», och en kyss skulle besegla löftet, när i samma ögonblick en vit skepnad skyntade förbi löfsalen.

»Det var hon!» hviskade begge.

Nästa ögonblick skyndade en manlig figur i samma riktning.

Begge sprungo ut ur löfsalen. De sågo hur den senare upphann och omfamnade den förra, men hur hon slet sig ur hans armar och rusade vidare. Derefter hördes ett häftigt skrik och så blef allt tyst.

»Den sköna har fallit i ankdammen, och han hoppade

efter!» skrattade Hedvig, under det begge sprungo dit, glömska af all försigtighet.

Hedvig hade rätt; den okända låg till hälften nedsjunken i den gytjiga dammen, och kavaljeren arbetade fåfängt att få henne upp derur. Han småsvor derunder, men hon teg som grafven.

»Lägg edra armar kring min hals», sade han, »det är enda möjligheten att få er upp.»

Hon lydde genast, och med en kraftig ansträngning fick han henne på fötter. Hon tycktes vara mycket utmattad och drog tungt efter andan.

»Men tag då bort den afskyvärda lufvan; den hindrar er att andas.» Utan vidare slet han bort den, men hvad han såg, måste icke hafva motsvarat hans förväntningar, ty med ett: »Sacre nom!» knuffade han den sköna ifrån sig, och hon föll pladask och tung som en säck tillbaka ned i vattnet.

Kavaljern betänkte sig endast ett ögonblick: »Min nådiga, vi måste göra om manövern!» sade han artigt; men då han blef varse, att tvenne figurer rörde sig på stranden, ropade han åt dem att komma till hjälp.

Löjtnanten kände för väl igen rösten, att han skulle vågat neka, och oaktadt Hedvigs protester och omsorgen för uniformen, måste han också beqväma sig till att hoppa ner i dammen.

Genom de begge männens samfälda försorg lyckades det äntligen att landtsätta damen. Så snart detta skett, sade den främmande kavaljern:

»De öfriga omsorgerna lemna jag åt er. Löjtnanten kommer upp till mig i morgon bittida.»

Han gjorde en lätt bugning och skyndade bort, så fort hans genomblöta, dyiga kläder tilläto.

Damen satt emellertid kvar på strandbrädden, stum och orörlig.

»Låt henne vara! Vi gå hem!» hviskade Hedvig otåligt

till sin fästman, mycket indignerad öfver det erhållna uppdraget.

»Det kan jag inte! Hörde du icke hans befallning! Jag måste åtminstone veta hvem hon är.»

»Liksom du icke visste det förut?»

Damen tyktes under tiden hafva fattat sitt beslut; hon hade hittills gjort allt för att dölja sitt ansigte, nu vände hon det obeslöjadt emot dem och sade strängt: »kom och hjälp mig upp!»

Om åskan slagit ner, hade öfverraskningen säkert icke blifvit större.

»Mamma!»

»Den nådiga tanten!»

»Jag skall sedan förklara alltsammans; nu är det viktigaste af allt att komma i säng. Jag fruktar, att den här förkylningen blir min död.»

»Jag skall hjälpa mamma, så att Fredrik får gå hem; han är alldeles genomvåt, han också.»

»Hvad hade han här att göra?» frågade hofrättsrådinnan sin dotter, i det hon nickade farväl till sin blifvande måg. Denne gaf henne rätt i sitt sinne, äfven under förutsättning att den nådiga svärmodern stannat kvar i ankdammen.

När hofrättsrådinnan kom tillbaka in i rummet, skyndade hon att intaga sängen.

»Nu må du springa ut så mycket du vill, jag kommer icke efter!» sade hon vresigt till sin dotter och vände sig mot väggen.

Hedvig var icke precis missnöjd med hvad som skett; om hon också ej trodde allt hvad löjtnanten sagt, var en del nog att tillfredsställa hennes fordringar. Att chère mère burit sig dumt åt, förargade henne, och därför fick den våta kostymen ligga kvar på golvet, just som hon klifvit ur den.

ANDRA KAPITLET.

Påföljande morgon uppgick solen strålände klar; luften var sommarvarm, ett mera gynnande väder kunde man icke önska för den stundande festen.

Klockan var redan nio. Iliana hade gjort undan alla sina vanliga göromål; hon och hennes far hade redan frukosterat, men deras gäster syntes ännu ej till.

»De behöfva lång tid för att kläda sig; jag fruktar de komma för sent till festen», sade Iliana.

»Kanhända vänta de på att du skall komma in.»

»Det vill jag gerna, om jag kan vara till någon hjälp. Skall jag gå?»

»Gör det, barn.»

Med lätt hand öppnade hon dörren till sin egen lilla kära kammare. Hvilken syn! Från en stor klädhög, som låg midt på golvet, hade en hel vattufloed utströmmat. Hofrättsrådinnan tycktes sofva, men hon var alldeles röd i ansigtet.

Med varsam hand bar Iliana ut de våta kläderna samt återvändande för att torka upp vattnet; solen sken in, och hon öppnade fönstret för att insläppa frisk luft.

Det var intet lätt arbete att rengöra hofrättsrådinnans alla kjortlar, men tack vare flitiga händer, hängde de en timme senare, rena och nystrukna, öfver stolen, som stod midt framför sängen.

Nu fann hofrättsrådinnan för godt att vakna; hon berättade mycket otydligt om att det vackra vädret lockat henne ut i trädgården, att hon halkat och fallit. Säkert hade hon förkyllt sig, ty hon hade haft stark feber hela natten.

Under berättelsen höll hon Ilianas hand, tackade henne för alla omsorger och sade, att som hon icke förmådde följa

med på festen, önskade hon att Iliana ville vara hennes dotter följaktig.

»Men jag kan behövas hemma, för eder vård», svarade den unga flickan.

»Din far gör mig måhända ett besök på förmiddagen; för öfrigt är hvila och lugn allt hvad jag behöfver. Men hjertligt tackar jag för ditt goda anbud.» Och när hon härvid tryckte flickans hand, såg det nästan ut som om tårar darrat i hennes ögonlock.

Efter ett hastigt samtal med sin far skyndade Iliana att kläda sig till festen. En enkel hvit klädning och en hatt med blåa band utgjorde hela hennes prydnad. Hvilken åtskilnad emot Hedvig, som bar en rosafärgad sidenklädning, garnerad med dyrbara spetsar. Hatten, af samma färg, var prydd med en juvelsagraff. Hon tog sig ovanligt bra ut och var också fullt medveten derom.

När de unga flickorna voro färdiga, gingo de in för att taga afsked af hofrättsrådinnan. Hon betraktade med välbehag sin dotter och yttrade flere gånger: »charmante!» Men när blicken derefter föll på Iliana, fylldes hennes ögon å nyo med tårar, och hon bad henne ge sig ett litet skrin, som stod på bordet.

»Chère maman!» inföll Hedvig, likasom varnande.

Hofrättsrådinnan gaf henne en sträng blick och öppnade skrinet. I locket af detsamma befans ett litet förvaringsrum och hon upptog härur ett gulnadt papper, som hon med darrande händer öppnade. Det innehöll en blå rosett; färgen var bleknad, men midt i densamma satt en solitär af sällsynt skönhet. Hon vinkade Iliana till sig och fäste den på hennes bröst: »till ett minne!» viskade hon.

»Det är alldeles för dyrbart åt mig», stammade den öfverraskade unga flickan.

»Ett minne af din mor! . . . Gå nu, gå!»

Hon vinkade häftigt med handen, och Hedvig drog Iliana ut med sig ur rummet.

»Jag kan icke behålla det utan att fråga min far om han tillåter.»

»Var viss på, att det är din mors; chère mère skänker annars icke bort en så dyrbar gåfva.»

Pastorn var borta; tiden skyndade, man måste genast begifva sig af för att icke komma för sent. Hedvig hade väntat att hennes fästman skulle infinna sig för att afhemta henne, men han hördes icke af, och de unga flickorna gingo allena genvägen genom skogen för att desto förr komma fram.

Ju mera de närmade sig barrieren, desto starkare blef trängseln.

»Det är förskräckligt att icke ha en kavaljer», jemrade sig Hedvig.

Der stod främlingen; han tycktes hafva väntat på dem. Vid åsynen af Iliana närmade han sig hastigt och röjde rum fram till läktaren.

Hedvig såg med förvåning huru alla, som helsade på honom, aktningsfullt drogo sig tillbaka, för att lemna honom plats. Men hon såg icke, att han bleknade vid åsynen af den dyrbara solitären, och att hans ögon fylles af tårar, när Iliana med några ord underrättade honom om huru hon erhållit den.

Vid uppgången till läktaren lemnade han dem, och de unga flickorna intogo sina platser.

De begge stridande parterna i tornerspelet voro: å ena sidan konungen, å den andra hertig Carl. Stridsfrågan för torneringen var å den förres sida: att kärleken, som sent upptändes, är mera beständig och mera verkande än den, som man i början af sin lefnad endast med en yr häftighet känner.

Hertig Carl åter skulle försvara: att kärleken i våren af

menniskans lefnad både är starkare, lyckligare och beständigare än i de senare åren.

Kl. 1 infunno sig fältdomarne och intogo sina platser; kort derefter drottningarna, prinsessorna och hela hofvet, alla i lysande drägter.

Kl. $\frac{1}{2}$ 2 gafs tecken att torneringen skulle börja, men strax derefter spred sig ett rykte, att hertig Carl häftigt insjuknat i stark feber, och att konungen först i sista stunden blifvit underrättad derom.

Iliana hörde någon bredvid sig berätta, att han kommit hem sent på natten, alldeles genomvåt. Hon upprepade berättelsen för Hedvig och kunde icke förklara, hvarför denna blef alldeles blodröd dervid.

Nu ljödo pukor och trumpeter, det var således endast ett falskt allarm! Från det lilla lägret utmed kanalen närmade sig en lysande procession af konungens adjutanter, stallmästare med hufvudbanér, härolder, pager, bärande kastspjut, lans och sköld; stånddrabanter i galadrägter, derefter det kungliga standaret, buret af en lifpage, så kom konungen till häst, klädd i harnesk, med ett lejon till hjälmprydnad. Kappan var rikt besatt med juveler. Hästen bar en stor panasch af hvita plymer; seltyget var besatt med dyrbara stenar, schabraket utgjordes af purpursammet med bräm af hermeliner och der nedom rika fransar. Derefter kommo å nyo tolf stånddrabanter, så riddarne med sina banér och derefter pager med sköldar och lansar.

Alla riddarne voro klädde i vapenkjortel med harnesk. Hvar och en bar sluten kask med hjälmprydnad enligt vapnet. Skölden var försedd med enblem och devis, och på lanssen var vapnet måladt. Pistoler och värja medföljde. Hästarne voro lika munderade, med höga plymbuskar och långa, hängande schabrak.

Processionen passerade barrieren, och konungen gjorde honor för drottningarna, slagbommen öppnades, och han tågade

inom densamma, hvarefter så kallad comparse eller ridderliga öfningar företogs. Sedan sändes bud efter hertigen.

Nu bevisade det sig, att hans höghet verkligen var sjuk. Endast standaret representerade honom. Derefter följde riddarne. Konungens följe eller quadrille tågade utom barrieren medan hertigens ryckte in.

Samma så kallade comparse utfördes nu.

Efter åtskilliga ceremonier upplästes fältlagarne och rikshärolden ropade:

»Manhaftige riddare, gören eder färdige till strid!»

Då allt var färdigt, och torneringen med stridsklubborna skulle börja, blåstes en appell. En okänd riddare syntes ensam komma ridande utan banér eller hjälmprydnad; harnesket var förgylldt, och han bar ett rödt skärp öfver axeln.

Tornermarskalken sände en adjutant med begäran att få veta hans namn och ärende. Han svarade, att han önskade deltaga i torneringen. Endast i tysthet ville han säga sitt namn. Det var öfverstallmästaren grefve Lewenhaupt.

»Han skall strida mot konungen i stället för hertigen», hviskades öfverallt på läktaren.

Emellertid underrättades fältdomarne om den främmande riddarens begäran, och en adjutant afsändes till konungen med förfrågan, mot hvem han skulle få strida. Denne erbjöd genast sig sjelf.

Nu blåstes till strid, och konungen och den främmande stredo med klubbor emot hvarandra.

Sedan stredo alla riddarne äfven med klubbor, en och en emot hvarandra.

Åskådarne följde striden med största deltagande. En yngling, nästan en gosse, som fått plats bakom Hedvig och Iliana, på så sätt att han satt grensle på kanten af en bänk, berättade dem i förtroende, att det stod mycket illa till med hertigen, men det var i sjelfva verket ej stort bättre med öfverstallmästaren. Han hade varit så sjuk, att han legat till sängs, då

man kom för att säga honom, att han måste strida mot konungen i hertigens ställe. Inga invändningar hjälpte; man letade reda på ett harnesk och en hjälm, man sökte i drottningens garderob, tills man fick reda på en rob, som passade till vapenkjortel; slutligen tog man kröningshästen, därför att ingen annan fans att tillgå, och så måste öfverstallmästaren rida till hertigens tält.

Den unge pratmakaren hviskade sina nyheter till de båda flickorna, medan han, med sitt hufvud mellan deras, åskådade spektaklet. »Ingen för sin häst så väl, ingen är så vacker som konungen», sade han, »derför kallas han också för nordens Apollo.»

»Det säger man väl icke till honom?» frågade Iliana.

»Jo visst, mycket oftare än om honom. Det hörs, sköna dam, att ni icke tillhör hofvet; der säger man alla sina arthigheter i ansigtet och talar illa bakom ryggen.»

»Är det icke grefvinnan Höpken, som sitter till höger, strax bakom drottningen?» frågade Hedvig, som ville låta höra sin bekantskap med hofvet.

»Jo visst; se hur intresserad hon är af torneringen. Det kommer deraf, att hon har två amanter, som deltaga i striden.»

Hedvig skrattade, och Iliana såg förvånad på berättaren, men vände sig sedan ifrån honom.

Utan att ge akt derpå, fortsatte han: »Der är grefvinnan Löwenhjälm. Se hur hon hviskar vid den unge, vackre öfversten; säkert ger hon honom ett möte i afton, efter som majoren hugnades med ett i går.»

Iliana såg på Hedvig; denna skrattade så att hon knappast kunde beherska sig.

»Seså», fortfor den unge talaren, »nu skall det göras course, kungen förstås mot Lewenhaupt. Ah, han vacklar, han faller!»

Så var det verkligen. »Den okände riddaren» segnade

ned af hästen och måste bäras bort. Men andra upptogo hans lans och fortsatte striden.

Sedan courserna med lans och kastspjut blifvit fullföljda, tre gånger för hvarje riddare, var torneringen för första dagen slutad. Nu återstod justering af protokollen, uppläsningen deraf, hvilka som vunnit pris m. m., marscher inom barriären af begge quadrillerna och mera. dylikt. Alltsammans var temligen tröttande, men hofvet satt stilla, och därför måste åskådarna göra det, med eller mot sin vilja.

»Drottningen ser helt trött ut; hon har gäspat väl tjugugånger», sade Hedvig.

»Det gör hon ständigt. Den som hvarken förstår att tala eller att höra på, måste hafva ett odrägligt lif», inföll ynglingen. »Hennes gamla danska hoffröken tycks vara den enda som intresserar henne.»

»Än hertiginnan, tycker hon icke om henne?»

»Hon är alldeles för yr och glad att trifvas vid ett så pedantiskt hof. Här måste man endera vara road af spel eller kunna uthärda med en mördande tråkig läsning, för att stanna qvar längre än konvenansen fordrar.»

»Men alla de unga, vackra damerna?»

»Taga sin skada igen på annat sätt. De spionera och sqvallra på hvarandra och lemna sjelfva anledning till små skandaler.»

Iljana betraktade honom missnöjd: »Ni öfverdrifver helt säkert», sade hon.

»Nej, min sköna dam, jag väljer tvärtom mina ord, för att icke yttra något, som skulle sära edra öron. Jag kan försäkra, att det behöfver man icke göra vid hofvet; det fins icke något ämne, som icke der kan afhandlas inom societén.»

»Och det tillåter konungen?»

»Ja, och drottningen med! För att ställa sig in söker man de ämnen, som intressera, och det är alltid skandalen

som är mest pikant; den ena vill öfverträffa den andra; så tillgriper man grofheter, de blifva slutligen också hvardagsmat och — ja, på den punkten stå vi nu.»

»Hertigen är väl inte bättre än de andra?» hviskade Hedvig, som ville höra sig för.

»Han? Dagens histoire scandaleuse är, att han i natt velat dränka en ung skönhet, som varit honom obenägen; men i sista stunden ångrat sig och dragit upp henne igen, då hon befunnits vara en gammal, otäck käring. Man vet icke om det är af förargelse eller förkylning han ligger sjuk.»

Hedvig vände sig bort för att dölja sin rodnad.

»Jag förstår icke hur det kommer sig, att vi kunnat tillåta er att tala med oss i sådana ämnen», sade Iliana med en förtrytelse, som hon icke gjorde sig mödan att dölja.

»Det ligger i luften, och dessutom vill jag gerna med min erfarenhet tjena unga och sköna damer, som väl snart lära komma att tillhöra hofvet», yttrade ynglingen med en oförsämd blick på det dyrbara smycke, Iliana bar på bröstet.

Den unga flickan betraktade honom med häpnad, en stark rodnad uppsteg på hennes kinder; den spred sig öfver panna och hals, hennes ögon fylles med tårar, som långsamt rullade utför, perla efter perla.

I detsamma reste sig drottningarna och hela hofvet. Representationen var slutad, och publiken var icke sen att följa deras exempel; man hade en brådska att komma utföre, som om det gällt att rädda lifvet, och trängseln blef mycket stark. Iliana, som endast ville komma sin väg, råkade in ibland den och bortfördes nästan utan att finna fotfäste.

Hedvig hade fattat ynglingens arm och stod lugnt kvar på sin plats.

»Hvart tog hon vägen?» frågade han och såg sig oroligt omkring åt alla sidor.

»Jag vet inte, men jag är rädd, ni får icke gå ifrån mig. Hör hvilket skrik och väsen.»

Ynglingen steg upp på bänken för att få bättre utsigt: »det är som ett böljande haf af hufvuden», sade han; »omöjligt att urskilja något tydligt.»

Med ett hopp var han åter nere och sträckte behagligt ut sig på bänken, bredvid Hedvig.

»Vi skola tillsammans vänta här; jag skall fördrifva tiden för er så angenämt som möjligt. Ni har haft den godheten att utvälja mig till er kavaljer, och jag skall visa mig förtjent af denna ära.»

»Säkert tillhör ni hofvet?»

»Jag är kammarpage hos hertigen, men som jag icke är tjenstgörande, har jag klädt mig civil.»

»Ert namn?»

»Knut Cederstjerna!»

»Ah! ni står mycket väl hos hans höghet!»

»Jag hoppas det! Och ert namn, sköna dam?»

»Hedvig Malmsköld!»

»Och den andra unga damens?»

»Iliana Tydén.»

»Prestens dotter?» utropade han förskräckt.

»Ja, fadern är prest.»

»Och hon er intima vän?»

»Nej, vi känna hvarandra mycket litet!»

»Hon är förtjusande!»

»Tycker ni?»

»Hvilket utseende och hvilken växt!»

»Väl kort bara!»

»Oklanderligt rykte?»

»Jag hoppas det!»

Pagen gnolade en stump. »Om ni vill vara upprigtig emot mig, skall jag anförtro er en hemlighet», sade han betänksamt.

»Angående Iliana?»

»Angående henne!»

»Jag har ingenting att dölja.»

»Vet ni om här fins någon som är gynnad?»

Hedvig funderade litet. »Jag tror det!» svarade hon.

»Hans namn?»

»Det vet jag inte!»

»Nu är det slut med upprigtigheten!»

»Nej, det är verkligen sant, att jag inte vet det. Jag har sett dem tillsammans några gånger, men hon vill icke säga hans namn. Det skall hållas hemligt, förstås.»

»Hur ser han ut?»

»Ganska bra och mycket förnäm.»

»Ung eller gammal?»

»Omkring fyrtio år.»

»Det är han, som gifvit henne smycket?»

Hedvig bet sig i läppen. »Nu måste ni också säga mig er hemlighet», utropade hon häftigt.

»Hertigen tillber henne!»

»Det vet jag!»

»Vi ha icke varit här mer än en vecka; redan en af de första dagarne fick han se henne och blef strax pinkär. Vid hans första besök i prestgården träffade han olyckligtvis prestfar sjelf; denne måste ha anat oråd, ty hertigen fick gå utan att ens ha sett den sköna, och af alla hans biljetter har säkert icke en enda kommit henne tillhanda. Möjligen har den gynnade älskaren någon del deri. Det oförmodade gytjebad som hertigen fick i natt, är kanske också hans tillställning; men det har endast gifvit honom feber och ökad längtan efter sin sköna. Dens lycka vore säkert gjord, som kunde skaffa honom ett möte med henne.»

»Ja, jag kan det verkligen inte. . . . Men nu är läktaren nästan tom; vi kunna helt beqvämt komma ner.»

Han skyndade genast att bjuda henne sin arm. »Ni förräder mig ju inte?»

»Jag har ingenting lofvat.»

»Kan jag icke vara er till någon tjänst?»

»Det tror jag inte.»

»Har ni ingen bekant vid hofvet?»

»Min kusin, löjtnant Malmköld.»

»Ah! jäså!»

»Ni känner honom?»

»Mycket väl.»

»Jag har inte sett till honom i dag.»

»Han var hos hertigen i morse och då...»

»Ni afbryter!»

»Jag vill icke oroa er.»

»Det gör ni just nu.»

»Han klagade öfver illamående.»

»O min Gud!»

»Hertigen rådde honom att gå hem och lägga sig; om ni vill, springer jag för att höra efter hur det är med honom.»

»Ni gör mig dermed en verklig tjänst.»

»Det är ju det jag önskar. Hvar träffar jag er för att afge svaret?»

Hedvig tvekade litet innan hon svarade:

»I prestgården; vi äta middag der i dag.»

»Jaså!» sade pagen helt öfverraskad. »Var öfvertygad om att jag skall komma.»

Under detta samtal hade de gått ner för trappan. Hedvig tvekade om hon ensam skulle återvända till prestgården, eller uppsöka Iliana, men så mycket folk var ännu samladt, att detta hade sig svårt.

»Se dit!... Vet ni hvem det der är?» hviskade pagen och pekade ett stycke framför sig.

»Hvar? Hvem?»

»Nu syns han inte mer... Vänta!... Ah!... der är han!» Pagemössan flög hastigt af och egaren gjorde en djup och vördnadsfull bugning, sedan han förut hastigt släppt Hedvigs arm.

Denna såg sig förvånad om; der stod den okände med Iliana vid sin sida. »Hans namn?» hviskade hon.

Men pagen hade på en gång blifvit alldeles stum.

»Hertigen, er herre, har frågat efter er», sade främlingen, i det han vände sig till honom.

Ynglingen förnyade sin bugning, och utan en blick och en helsning till Hedvig skyndade han bort.

Denna stod ytterst förvånad och stirrade på den okände; en ringa brytning i hans stämman kommo de enkla orden att ljuda främmande i hennes öron; hans lugna, värdiga hållning ingaf henne nästan samma vördnad som pagen visat honom. Men bedrog hon sig icke . . . höll han verkligen i sin hand den blå rosetten . . . gnistrade juvelen mellan hans fingrar? En blick på Iliana bevisade, att hon icke bar den mer.

»Tag genvägen genom skogen», sade han till Iliana, i det han till afsked tryckte hennes hand; en lätt helsning för Hedvig, och han aflägsnade sig några steg, likasom ville han låta dem gå först.

»Det är sent, vi måste skynda oss hem», sade Iliana. »Vill du taga min arm, Hedvig.»

»Nej, gå förut; jag kommer efter.»

Hon vände sig om; den okände stod ännu kvar och såg efter dem. Hvem kunde han vara?

Vi måste gå några timmar tillbaka för att berätta om ett samtal, som samma eftermiddag hade egt rum mellan hofrättsrådinnan och pastor Tydén. Hon hade lagt sig på soffan i förmaket, och pastorn satt på en stol bredvid henne.

Den goda frun syntes mycket upprörd och förde ofta näsduken till ögonen under det hon talade.

»Jag vill upprigtigt bekänna för pastorn, att det var en dröm jag hade tre nätter å rad, som först bestämde mig för

att resa hit. När sedan min dotter ifrigt önskade att få vara med om högtidligheterna på hofvet, tog jag det ytterligare såsom en försynens vink, och så skref jag till pastorn och anmälde vår ankomst.»

Denne böjde på hufvudet utan att svara.

Hofrättsrådinnan fick ett lindrigt ehuru långvarigt anfall af hosta, sedan suckade hon tungt och sneglade på porträttet öfver sitt hufvud: »Jag såg henne aldrig sedan den dagen hon stod brud.»

»Det är nu snart aderton år sedan.»

»Ni voro lyckliga?»

»Jag var det åtminstone.»

»Och Leonora?»

»Hon hade gifvit sin hand utan sitt hjerta.»

»Jag handlade efter pligt och samvete.»

»Det gläder mig att höra.»

»Leonora kom i mitt hus samma år jag gifte mig; hon var då fjorton år.»

»Skola hennes släktförhållanden alltid bli mig obekanta?»

»Jag är skyldig att upptäcka dem, om ni allvarligt önskar det. Helst ville jag, för hennes mors skull, begrafva hemligheten; att hon var frukten af en olaglig, brottslig förbindelse, vet ni. Jag hade lofvat att vaka öfver henne, rädda henne undan världens snaror och förförelser. Hon var mycket vacker.» Åter igen en snabb blick på porträttet; hennes nåd torkade ångestsvetten ur pannan.

Pastorn var blek. En stark rörelse afspeglade sig på det vanligen så lugna, fridfulla anletet. »Några få år före sin död skänkte hon mig sitt fulla, oinskränkta förtronde», sade han; »hon berättade mig huru hon hade älskat med hela sitt unga, varma hjerta och varit lika ömt älskad tillbaka.»

Hennes nåd vred sig oroligt i soffan.

»Den unge mannen var henne fullt värdig. Hvarför fick hon icke följa sitt hjertas val?»

»Jag hade anledning tro, att han älskade en annan.»

»Och på så lösa grunder skulle hennes hjerta krossas. De falska underrättelserna om hans otro och hemliga giftermål förmådde henne att bryta sina löften och räcka handen åt en man, som hon hvarken kände eller älskade. Med mig talade ni om hennes svaga helsa, hennes önskan att komma på landet, och förblindad af min kärlek, trodde jag på ert ord, att hennes hjerta icke tillhörde en annan.»

»Den första kärleken är endast ett sinnesrus.»

»Måhända i de kretsar, der ni lefver; icke bland oss småfolk! Det var på vår bröllopsdag, strax efter vigseln, som hon mottog det ödesdigra brevet. Det underrättade henne om hans återkomst; han visste ännu ingenting, men hon hade i sin hand bevisen på hur grymt hon blifvit bedragen.»

»Och hon utbröt emot mig i nästan vildt raseri!»

»Derför att hon i er såg upphovet till sin förstörda lycka, till den sorg, som skulle följa henne genom lifvet.»

»Jag ansåg mig skyldig att göra afseende på deras olika religion. Och ni, såsom prest . . .»

»Jag har lefvat ibland många protestanter, men ingen af dem sätter jag så högt som denne katolik. Bland ett förderfvadt hof lyser han som en ensam stjärna och påminner mig mången gång om Herrans ord till Abraham: för denne endes skull vill jag förlåta mångas missgerningar!»

»Ni har måhända personligen lärt känna honom?»

»Det har jag!»

»Och Leonora? . . . återsåg hon honom också?»

»Under de senaste åren många gånger.»

Hofrättsrådinnan höll i porträttramen; hon tycktes vilja göra en fråga, men orden fastnade i halsen.

Pastorn smålog sorgset: »Det är han som målat det», sade han; »det skedde medan han var långt borta, och innan han ännu visste att hon gifvit sin hand åt en annan. Efter Leonoras död gaf han porträttet till mig.»

Hofrättsrådinnan kämpade för att beherska sin rörelse: »Jag har i dag», sade hon, »gifvit Iliana ett dyrbart smycke, som en gång var ämnadt åt hennes mor.»

»Från honom?»

»Ja!»

»Vid hvilket tillfälle?»

»Hennes födelsedag, tror jag.»

»Således kort före giftermålet?»

»En månad ungefär.»

»Ni undanhöll henne det?»

Hofrättsrådinnan utbrast i en hysterisk gråt, och pastorn satt tyst och betraktade henne.

»Tror ni att hon någonsin skall kunna förlåta mig?» snyftade hon.

»Hon gjorde det innan hon gick hädan», svarade han; »men denna förlåtelse lade hon i min hand, och jag förkunnar er den icke förr än ni gjort den enda syndabot, som är möjlig.»

»Hvad fordrar ni?»

»En uppriktig bekännelse af orsaken, hvarför ni lade alla hinder i vägen för detta giftermål, och genom edra handlingar bevisade, att ni hyste ett hemligt agg till Leonora?»

»Begär allt annat, men icke detta!» Hofrättsrådinnan hade sprungit upp. Vrede och fruktan kämpade om väldet hos henne.

»Jag har sagt mitt vilkor!»

»Så vet då, att jag förr biter af mig tungan än jag förräder denna hemlighet; den skall följa mig i grafven! Hela min själ kommer i uppror vid tanken på att någon lefvande skulle ana den.»

»Jag tror tvärtom, att er själ skulle finna ro, om ni upspade den för mig!»

Hon smålog ironiskt: »Jag är fyrtiosex år, herr pastor, och jag har ännu aldrig underkastat mig en förödmjukelse

eller lemnat en sådan ohämnad. Ett tillfalligt illamående . . . en obehaglig dröm . . . har upprört min fantasi och oroat mitt lätttrörda samvete, men ni misstar er, om ni tror mig vara en botfärdig Magdalena i säck och aska, som kommit för att vid edra fötter bönfalla om syndernas förlåtelse.»

»Det har ni på visst sätt gjort, men jag har icke kunnat bifalla er åstundan.»

»Lyckligtvis är det mig temligen likgiltigt.»

»Det är det inte! Jag är öfvertygad, att ni ofta i ensamma stunder sett framför er den milda, förebrående blicken ur Leonoras ögon, hört orden från hennes läppar: du har krossat min lefnads lycka! — dessa ödesdigra ord, som också träffade mig likt en själaringning i den stund jag trodde mig vara den lyckligaste bland människor. Tro mig, ers nåd, jag har sett för mycket af lifvet för att icke veta, att man icke ostraffadt bär människors ofärd på sitt samvete.»

»Tror ni då att rosorna på min väg varit utan törnen, eller att icke de hvassa taggarne trängt djupt nog?»

»Jag tror att ni i tid bort söka balsam för såren.»

»En sådan står icke alltid att finna.»

»Leonora fann den!»

»Ni sade att hon förlåtit mig! Er tillgift har jag icke begärt och anser mig heller icke behöfva den. Ni älskade henne och blef slutligen älskad tillbaka. Hon har skänkt er en förtjusande dotter; hvad kan ni mera begära af lifvet?»

»Och för detta har jag er att tacka?»

»Just så!»

»Antag då att jag på en blifvande räakenskapsdag säger till er: jag har tillbringat dagar och nätter i sorg och jemmer, jag har sett en älskad maka tvina bort dag efter dag, och jag har vetat mig vara hindret, som stod i vägen för hennes lycka. Jag har flytt undan för att icke plåga henne med min åsyn; men jag har icke förmått frigöra mig från min längtan att återvända till henne; den har kommit mig att försumma mina

pligter mot min församling; jag har blifvit en svekfull förvaltare af mitt anförtrodda kall, och jag anklagar er därför. Ni är orsaken att lifvet många år varit mig till en förbannelse. Hundrade gånger har jag varit nära att förkorta det samma. Om jag gifvit vika för frestelsen, ve eder! Jag hade då varit den förste som mött eder på andra sidan grafven, den förste som nedkallat straffet öfver ert hufvud!»

Den allvarliga blicken, den djupa rösten, den utsträckta handen och de hotande orden, allt detta kom den fina verldsdamen att bleknande vika tillbaka. Hon försökte bibehålla kontenansen, men hon sväfvade på målet när hon sade: »Ba! jag tror inte på ett lif efter detta — och det gör inte ni heller. Sådant der kan vara bra för en bondförsamling, att hålla packet i styr med, men det duger icke för den upplyste.»

»Ni tror således, att allt är slut med detta lifvet.»

»Ja, naturligtvis!»

»Och är nöjd dermed?»

»Man måste väl!»

»Men betänk: att blifva till mull och aska, till alldeles intet — finner ni icke den tanken förskräcklig?»

»Jo, det kan jag inte neka.»

»Om några tiotal af år skall er dotter tala om er som ett ting, hvilket varit, en utsliten söndagsrobe, en skofvel mull, som hennes fot trampar.»

»Är det er mening att taga lifvet af mig?» utropade den upprörda qvinnan.

»Endast att bevisa er hur hvarje fiber i ert eget inre gör uppror emot en sådan tanke. Har ni icke hört om kreaturens suckan efter befrielse? Och menniskan, Guds egen afbild, skulle förneka eller betvifla hvad som utgör grunden och vilkoret för den sällhet, som vi stundom se och ana i drömmen, men aldrig här på jorden hinna i verkligheten!»

Hofrättsrådinnan vred häftigt händerna medan hon oroligt gick af och an i rummet.

»Här ha vi dem ändtligen!» sade pastorn.

De unga flickorna blefvo omfamnade och fingo tusen frågor att besvara. Iliana måste draga försorg om att en kraftig måltid blef ordnad; pastorn gick in till sig, och Hedvig förde modern in i ett annat rum; hon hade ju så mycket att säga henne.

Det första rörde pagens berättelse om hertigens äfventyr föregående natt.

Hofrättsrådinnan blef utom sig af ondska: »Det har jag dig att tacka för», sade hon.

»Mig?»

»När jag fick se dig gå förbi fönstret till trädgården, trodde jag naturligtvis att det var Iliana, och det var för att öfverraska henne som jag smög mig efter. Det föll mig icke in att min egen dotter . . .»

»Fredrik hade bedt mig så ifrigt om ett möte.»

Modern gaf henne en misstrogen blick: »Och du var icke sen att samtycka. Vet du, att den der händelsen hade kunnat kosta mitt lif.»

»Men det gjorde den inte. Chère mère ser mycket friskare ut nu än förut.»

Men chère mère hörde icke på henne; hon påminde sig pastorns ohyggliga förutsättning: att hon skulle blifva till en skofvel mull, som dottern skulle trampa på. Hon kunde icke taga tankarne derifrån.

»Hvarför svarar inte chère mère? Jag börjar tro att jag berättat alltsammans för döfva öron.»

»Alldeles inte; jag hörde mycket bra.»

»Hvad då?»

»Du tycker att jag ser friskare ut.»

»Visste jag inte det! Mamma hörde inte att Iliana gifvit bort den dyrbara bröstnålen!»

»Gifvit bort! . . . har du förlorat förståndet?»

»Inte jag, men hon kan hända!»

»Det är inte möjligt! Åt hvem har hon gifvit den?»

»Åt honom, förstås, den okände *gymnaden!*»

»Hur vet du det?»

»Jag såg det med mina egna ögon.»

»Det är oerhördt! hennes far måste genast underrättas!
— en sådan dyrbarhet!»

»Hvarför fick icke så gerna jag den?»

»Om du icke visat mig en sådan likgiltighet vid olyckan i går, och om jag icke i dag af en främmande emottagit bevis på välvilja och omtänksamhet, som jag haft rätt att vänta af min dotter, så hade solitären ännu legat kvar i locket på mitt juvelskrin, och den hade kanske en gång blifvit din; du må skylla dig sjelf för förlusten! Men olycklig hon, om hon gifvit bort den. Jag måste genast...»

»Då hörs det ju att jag sqvallrat. Kan mamma icke på något fintligt sätt...»

»Jo bevars, ingenting är enklare.»

Vid måltiden fortsattes samtalet om dagens fest. Med sin mildaste stämma frågade hofrättsrådinnan Iliana, om hon visat solitären för sin far.

»Nej, jag har den icke mer!» svarade hon.

»Hvad vill det säga?»

»Jag har lemnat den i förvar hos en vän!»

»Hvad säger pastorn om det?»

»Att hon gjort rätt! Juveler anstå icke en så ung flicka af vårt stånd.»

»Och den der vännen är att lita på?»

»Fullkomligt!»

»Får man veta hans namn?»

»Jean François Beylon.»

Hofrättsrådinnan släppte knif och gaffel! »Är han här?» frågade hon halfhögt.

»För närvarande är han det.»

»Enkedrottningens lektor! Var det han med nordstjer-
nan, som såg så förnäm ut, och som alla bugade för, liksom
han varit en excellens?» frågade Hedvig.

»Just han!» svarade Iliana.

»Jag trodde annars han bodde på Ulriksdal och aldrig
lemnade det», sade hofrättsrådinnan.

»Vi hafva den glädjen, att han temligen ofta besöker
oss», inföll pastor Tydén. »Han visar Iliana mycken tillgif-
venhet.»

»Och jag håller så mycket, mycket af honom», tillade hon.

»Hvarför ville du icke i går säga mig hans namn?»

»Han vill gerna vara okänd, men det lyckas honom inte.»

»Jag har hört att han skall vara af ringa stånd.»

»Han har sjelf berättat mig att hans far var landtman»,
sade pastorn, »men lyckligtvis förmögen nog att kunna gifva
sin son en förträfflig uppfostran.»

»Jag tror det var presidenten Düben som gaf förslag
på honom», sade hofrättsrådinnan.

»Det är möjligt! Han var endast tjugufyra år då han
kom hit», fortsatte pastorn, vändande sig till Hedvig. »Ni fin-
ner ännu hans utseende fördelaktigt; jag har hört sägas, att
när han kom hit, tillvann han sig allmän uppmärksamhet: hos
männen genom sina kunskaper, hos damerna genom sitt vackra
utseende, och hos alla gemensamt genom sin redbara karak-
ter! Jag ber fru hofrättsrådinnan ändra hvad som kan vara
felaktigt i mina uppgifter.»

»Jag har ännu icke funnit något sådant.»

»Jag fortsätter således. Enkedrottningen blef snart för-
tjust i sin unge lektor; han kunde icke allenast läsa för henne,
utan också tala med henne i historien, gräla i metafysiken
och gifva omdömen i konst och vetenskap. Det dröjde icke
länge förr än hon började meddela sig med honom i politiska
ämnen?»

»Det förstod han således också?»

»Han hade förmågan att sätta sig in deri, likväl utan böjelse för att deltaga i stridigheterna. Sedan han läst sig trött hos drottningen, återvände han hem till sig. Så fortgick det ett år.»

»Hvarför afbryter ni?»

»Beylon var ständigt öfverhopad med bjudningar; han hade många bekantskaper, men endast några få vänner; till dessa räknade han en ung nygift man och hans fru, hvilka bodde i samma hus som han.»

»Hvad hette de?» frågade Hedvig.

»I deras hus gjorde han bekantskap med en mycket ung flicka, nästan ett barn. Hennes enkla, oskuldsfulla väsen intog honom, och lika mycket för sitt eget nöje som för att göra henne nytta, erbjöd han sig att blifva hennes lärare i främmande språk. Han har sagt mig, att denna tid var den lyckligaste i hans lif; den unga Elna syntes honom lik en rosenknopp, som långsamt och liksom tvekande öppnade blad efter blad för det inströmmande ljuset. Undervisningen fortgick i tvenne år. Hvarje afton, när Beylon kom från enkedrottningen, skyndade han till sin unga elev, som tog emot honom med glada, strålande blickar. För hennes skull afslog han alla bjudningar.»

»Naturligtvis, efter han älskade henne.»

»Verlden trodde annorlunda. Det fans en ung fru i huset, och man trodde att det var henne han egnade sin sin hyllning.»

»Ah!»

»Olyckligtvis trodde hon det också!»

»Den unga frun?» frågade Iliana förvånad.

»Beylon visade henne mycket tillgifvenhet . . .»

»Och hon trodde det var kärlek!» inföll hastigt Hedvig.

»Så går det nästan alltid.»

»Hennes man hade viktiga göromål. Han var ständigt borta, och språklektionerna hade väckt ett sådant intresse

också hos henne, att hon för deras skull försummade sina talrika vänner.»

»Då kom förtalet snart i gång!»

»Under tiden lefde de unga i sin egen drömverld. Hon var ännu okunnig om sin kärlek, den hade så småningom smugit sig in och inkräktat hennes unga själ; nu var den dess lifsluft, hon kunde icke lefva utan den. För Beylon var Elna en räddande engel, ett skydd för alla de otaliga frestelser, af hvilka han hotades. Jag har sagt att fru . . . fru Hedvig dagligen var tillstädes vid lektionerna.»

»Var Hedvig hennes verkliga namn?»

»Nej, det var det inte.»

»Hvarför skall ni då ge henne mitt namn. Kalla henne vid något annat.»

»Iliana, kanhända?»

»Gif henne mitt namn!» sade hofrättsrådinna.

»Ja, kalla henne Sofie; det är dessutom ett så vanligt namn. Berätta vidare, jag ber.»

»Beylons inflytande vid hofvet hade betydligt stigit; drottningen meddelade honom sina politiska planer och begärde hans råd; snart fick han del af statshemligheter; enskilda tvister, händelser inom hofvet, de hemligaste förhållanden inom konungafamiljen, allt anförtroddes till honom, och han förrådde ingen, men sade hvar och en sin mening ärligt och upprigtigt, utan fruktan att misshaga. Fru Sofie, likasom alla andra, gissade hans inflytande och brann af begär att bli hans förtrogna; men Beylon var både blind och döf för hennes lockelser: sina löften kunde han icke svika. En häftig scen föreföll dem emellan, hon hade förebrått honom att han icke hyste tillgifvenhet för henne och dervid utbrustit i häftig gråt. Beylon svarade henne, att hvarken vänskap eller kärlek någonsin skulle komma honom att bryta mot pligtens bud, och dermed gick han ifrån henne till sin elev. Elna såg att något tryckte på hans sinne, hon för-

stod att han led, men hon begärde ej att få veta orsaken, hon uppbjöd endast all sin förmåga att muntra och förströ honom. Och minnet af hvarje obehag flyktade bort så länge han fick vara tillsammans med henne. Hon var ännu ett barn, endast sexton år, men hans känsla blef honom öfvermågtig, och för första gången talade han med henne om sin kärlek.» Pastorn gjorde här ett litet afbrott. Han var mycket blek och tycktes hafva svårt att tala.

»Hur är det, käre fader?» sporde Iliana och lutade sig intill honom.

Han kysste henne på pannan: »Bättre nu; låt mig fortsätta. »Elna lyssnade till honom liksom barnet till den vagg-sång det allena förstår, och som omärkligt flyttar det tillbaka i den himmel, hvarom det helst drömmar. Hon undrade kanske att han berättade hvad hon så väl visste förut. Det kunde inte vara annorlunda. Det smärtade henne endast när han sade, att de nu skulle upphöra med språklektionerna, ty hädanefter vore det såsom hennes trolofvade han skulle besöka henne. Mot vanan hade icke fru Sofie varit hemma denna afton! Beylon beredde sig tillfälle att påföljande förmiddag göra henne ett besök, för att underrätta henne om den ingångna förbindelsen.»

»Hon blef väl ursinnig?» frågade Hedvig nyfiket.

»Hon svarade, att hon aldrig skülle samtycka dertill; Elna var beroende af henne, och hon allena kunde gifva bort hennes hand. Beylon begärde att få veta den unga flickans släktförbindelser, men det nekades honom enständigt. Först flera år derefter blef det honom bekant, att Elna var dotter af en äldre syster till fru Sofie. Hon hade i hemlighet gift sig med en person af låg börd, som stupade i kriget några månader efter bröllopet. Saken hölls hemlig, och den unga enkan dog när hon gaf Elna lifvet. Hennes syster var hennes enda förtrogna; denna lofvade att draga försorg om barnet och låta henne, efter lag och rätt, ärfva sin moder. Elna

växte upp på landet hos ett ringa, obemedladt folk; när hon var fjorton år, tog hennes moster henne hem till sig.»

»Är det verkligen sant, eller är det en roman?» utropade Hedvig, på det högsta intresserad.

»Fru hofrättsrådinnan vet det måhända?» svarade pastorn och vände sig till henne.

Denna hade gömt ansigtet i händerna; det var med svävande röst hon svarade: »Jag har hört något dylikt, men hvem har kunnat berätta det?»

»Barnets amma, på sin dödsbädd.»

»Ah!»

»Bland de skäl fru Sofie anförde mot förbindelsen, var Elnas ungdom. Beylon sade henne, att han skulle afstå från åsynen af den unga flickan tills hon blefve myndig och sjelf kunde bestämma öfver sin hand. Helt och hållet afstå ifrån henne kunde han deremot aldrig.

»Slutligen gjorde man medgifvanden på ömse sidor: Beylon skulle fortfarande besöka familjen, men skulle icke tala med Elna om kärlek förr än hon fyllt aderton år. Efter den tiden skulle kan hända fru Sofie gifva sitt samtycke.

»Under den närmast följande tiden såg det ut som om det forna goda förhållandet hade återvändt. Beylon saknade lektionstimmarne, men han var lycklig att när han ville få återse och tala vid Elna, om också i en tredje persons närvaro. Men det dröjde icke länge förr än denna lycka blef honom sparsamt unnad. Fru Sofie tog ensam emot honom och gjorde hvad hon förmådde för att komma honom att glömma Elna; men det lyckades icke.»

»Den afskyvärda qvinnan!»

»Kärleken är fintlig, och Beylon fann tusende utvägar att meddela sig med den han älskade; än genom en blomma, hvars betydelse hon kände, än en bok, hvori de understrukna raderna särskildt voro ämnade för henne; men troget höll han sitt löfte att icke utan vittnen samtala med henne.

»Elna var samma barn som förut, hon tviflade icke ett ögonblick på hans kärlek, och hvad de hade att säga hvarandra, tyckte hon att hela världen gerna kunde höra.

»Besynnerligt nog troddes allmänt bland familjens vänner och bekanta, att den unga flickan låtit sig intagas af en löjlig passion för den unge schweizaren, medan han hyste en brinnande kärlek för fru Sofie, som å sin sida icke var honom obenägen.

»Så stodo Beylons enskilda affärer. Vid hofvet hade han under tiden blifvit en allt mera betydande person; utländske ministrar sökte hans bekantskap och ville begagna honom till språkrör för sina planer och önskningsar; men ehuru han icke undandrog sig något förtroende, utan ärligt framförde hvarje uppdrag, yttrade han oförtäckt sin mening derom så väl till den ena som den andra parten. I ett hof så rikt på intriger, räckte han aldrig handen till en sådan. Att utjemna missförstånd och stifta frid var hans enda diktan och traktan. I de många striderna mellan dåvarande kronprinsen och drottningen gick Beylon städse medlande och försonande till väga; han egde begges förtroende och han skydde icke att säga begge sanningen.

»Många orsaker bidrogo vid denna tid att göra hans helsa vacklande. Partistriderna och hofkabalerna tröttade och plågade honom. Kärleken till Elna hade öfvergått till passion, och ännu återstod ett halft år af den utsatta tiden. Han beslöt att tillbringa det på resor. Ett uppdrag från kronprinsen till hertigen af Choiseul gaf honom en välkommen anledning härtill. Han for till Frankrike. Måhända genom en tillfällighet fick han icke den glädjen att taga afsked af Elna, men fru Sofie tillät honom att skriva till den unga flickan, likväl under hennes adress.

»'Och får jag skriva till henne om min kärlek, min längtan att få kalla henne min?' frågade han.

»'Jag måste väl gifva efter', svarade hon bittert. Vid

underrättelsen om hans afresa gret Elna. 'Hur hade han hjerta att skiljas ifrån mig utan afsked', sade hon.

»Så kommo bref ifrån honom, men de voro icke till henne; hon fick knappt en flygtig helsning. Samtidigt hviskade onda tungor i hennes öra, att det icke var henne han älskade; hon visade lögnen ifrån sig, men den kom tillbaka dag efter dag och så sköt svartsjukan sin första brodd i hennes hjerta. En dag såg hon på bordet ena hälften af ett bref; hon kände igen hans handstil, och hon motstod icke frestelsen att läsa det. Ack, det andades endast kärlek, men det var icke till henne. Från den dagen graflade Elna sin ljufva ungdomsdröm: lifvet och verlden blefvo henne likgiltiga.

»Man trodde henne vara sjuk och skickade henne på landet. Efter en månad återvände hon, förlofvad med en läkare. Fru Sofie påskyndade bröllopet; det firades på hennes 18:e födelsedag.

»Två timmar efter vigseln lemnades henne ett bref; det var från Beylon. Han skref, att den dag nu vore inne som löste honom från alla hans tysthetslöften. Hvad han hittills måst säga under en främmande adress, det behöfde nu inga andra ögon se än hennes egna. Det föll som fjäll från Elnas ögon; hon insåg att hon blifvit bedragen, och visste hvem som gjort det. Men hon svimmade icke, utan med fasta steg gick hon fram till fru Sofie och lemnade henne brefvet: 'Läs!' sade hon.

»Jag hade icke velat vara i dennas ställe!»

Hofrättsrådinnan förmådde icke qväfva ett jemmerrop; hela hennes kropp skakade.

Iliana skyndade till henne: »Det är allt för upprörande; jag skall be min far sluta.»

»Nej, jag vill höra allt till slut.»

»Mycket litet återstår», fortfor presten. »Fru Sofie och Elna skildes för att aldrig mera träffas.»

»Hur tröstade sig Elna?»

»Och läkaren?» tillade Iliana.

Pastorn kastade en kärleksfull blick på sin dotter. »Den gode Guden förbarmade sig öfver dem begge», sade han, »så att de slutligen, om ock i sista stunden, funno hvarandra. Beylon blef deras vän.»

En lång tystnad inträdde; hvar och en var upptagen af sina egna tankar; man hörde endast salsklockans entoniga knäppande. I samma stund slog tornuret i kyrkan tolf dofva slag. Midnatt var inne. En liten lätt vindpust skakade trädens kronor ute på kyrkogården och lät ett helt regn af vissna blad rasslande falla ner öfve grafvarna. Pastorn stod vid fönstret, och hans blickar hvilade på en af dem, som var försedd med en hvit minnessten. En här af bilder kommo och gingo, men han klämde sönder en tår i ögonvrån och sade med mild röst, i det han vände sig om: »Vi hafva dröjt uppe allt för länge.»

»Säg mig först, herr pastor, hur gick det med den elaka qvinnan? Fick hon icke något rysligt straff?»

»Är icke medvetandet om en oförsonad skuld det största af alla?»

»Jag tycker hon ständigt skall se Elna framför sig; i hennes ställe skulle jag icke våga att gå allena genom ett mörkt rum.»

»Hofrättsrådinnan är sjuk», ropade Iliana och sprang åter fram till henne.

»Bah! ingen fara. Chère mère har väl somnat, kan jag tro. Det gör hon ofta.»

»Hon har svimmat», sade pastorn.

Vanliga enkla medel anlätades, och den medvetlösas hemtade sig snart. Det plötsliga illamåendet skrefs på trötthetens räkning, och Ilianas välvilliga anbud att biträda vid afklädningen och dröja kvar inne tills hofrättsrådinnan somnat, emottogs tacksamt.

Men i pastorns rum brann länge ljus, och den som gick utanför kunde se hans långa figur vandra fram och tillbaka i kammaren.

TREDJE KAPITLET.

Påföljande morgon var hofrättsrådinnan fullkomligt återställd. Det är ovisst om hennes ypperliga färg var ett verk af konsten eller naturen, men äfven ögonen hade en glans som tydde på återvunnen helsa. Icke med ett ord vidrördes den föregående aftonens samtal; hon var besluten att öfvervara torneringen, och frukosten intogs i största hast, för att hafva tillräcklig tid till toaletten.

Hedvig var orolig öfver att hon ingenting hört från sin fästman; pagen hade heller icke kommit, som han lofvat. Hon ville öfvertala hofrättsrådinnan, att de tillsammans skulle besöka honom, men denna, som hade pagens berättelse i friskt minne, afslog det bestämdt. »Vi träffa alltid någon bekant, som kan skaffa oss underrättelse om honom», sade hon, och dervid måste det förblifva.

Endast tvenne platser voro att tillgå, och Iliana måste därför bli hemma, men vi hafva anledning tro, att hon gjorde det utan saknad.

Samma morgon hade en liten gosse lemnat henne en biljett, som endast innehöll dessa ord:

»Käraste Iliana!

Om några timmar får du besök af

Din Gustaf.»

Rodnande af glädje och öfverraskning gaf hon en liten gåfva åt gossen och skyndade till sin far att meddela honom den glada nyheten.

»Hertig Fredrik är således också här», sade han. »Nå, det väntade jag nästan.»

Hur hon sedan spanade utefter vägen för att se om han ej skulle komma. Men timme efter timme gick utan att den väntade syntes till.

Deremot fick pastorn emottaga ett besök af hofpredikanten, som sade sig hafva ett meddelande att göra mellan fyra ögon.

Pastorn bad honom stiga upp i sitt arbetsrum, och begge herrarne slögo sig ned i den gamla skinnsoffan, sedan pastorn förut tagit ner och bjudit hofpredikanten sin enda sjöskumspipa.

Denne tände pipan och blossade ett par tag innan han började: »Käre bror vet må hända redan, att prins Fredrik är kommen?»

»Ja, af några ord från min brorson, som har den äran att åtfölja honom.»

»Hm! . . . det är just om den unge mannen jag ville öfverlägga med min käre bror.»

»Jag tror han ser helst att få besluta för sig sjelf.»

»Allt för gerna i hvad som endast angår honom.»

»Hvad menar herr bror?»

»Att den unge mannen genom sitt framfusiga väsen gjort sig obehaglig för hans höghet och efter all anledning kommer att förlora sin plats.»

»På hvad sätt har han förbrutit sig?»

»Genom att högst malplaceradt blanda sig i hvad som icke angår honom. Konvensansen fordrar, att hans höghet har egen prest, som förrättar gudstjensten, när så påkallas, och som skall vara tillstädes i fall någon malheur, det himlen af-

styre, skulle träffa prinsen eller hans omgifning. Det är alltsammans.»

»Har han uraktlåtit detta?»

»Nej, det är inte för bristande nit jag anklagar honom, det är för ett öfvermått deraf.»

»Jag måste be om tydligare förklaring. Jag är icke i stånd att fatta hvarom frågan är.»

Hofpredikanten var synbart förlägen. »Jag har med mycken motvilja åtagit mig det här uppdraget, men gammal vänskap för min käre bror och deltagande för den unge, välmenande men obetänksamme . . . hm, hm, med förhållandena i världen obekante mannen . . .»

»Han är endast tjugutvå år . . . har med heder gått igenom alla sina examina . . . tog presten förliden vinter . . .»

»Hvilket alltsammans länder honom till heder. Har der till ett ganska fördelaktigt utseende, som inte så litet bidrog till att skaffa honom anställning hos prinsen. Jag tror visst det var grefvinnan Ruth — nej, det var grefvinnan Wachtmeister — som sade åt enkedrottningen: 'Le voila! Hehehe!' Derefter fick han en lång tid beta: Le voila! Hehehe!»

»Jag har icke hört annat än att prinsen var nöjd med honom.»

»Det var han också, ända tills . . .»

»Var så god och fortsätt, jag ber derom.»

»Hm! hm! Menskligheten är behäftad med svagheter, och ingen är fritagen derifrån, hur upphöjd han än må vara. Öfverseende är en kristlig pligt, anbefald i vår heliga lära, och det tillhör presten att med sitt exempel föregå i denna sköna men sällsynta dygd.»

»Det är således en svaghetssynd han beifrat?»

»Just det.»

»Behagar käre bror meddela mig de närmare detaljerna; jag famlar ännu i mörkret.»

»Saken är så ringa, att den knappt är värd att tala om. Prinsen har en stalldräng, som nyss gift sig.»

»Vidare, om jag får be.»

»Ja, hans höghet gick längre än han bort; men om karlen varit klok, hade han blundat på begge ögonen och kanske varit lifkusk vid det här laget. I stället gör han ett väsen, som om den rysligaste händelse inträffat, rusar in i prinsens rum som en galning, och om inte er brorson varit närvarande, hade troligtvis den oerhörda händelsen inträffat, att hans höghet fått stryk.»

»Min brorson afstyrde det?»

»Ja, men derefter hade han den oförsyntheten att säga hans kongl. höghet, att han förtjent den tillämnade bastonaden, och att han nästa gång inte tänkte lägga händerna emellan i fall, i fall . . . o, det är incroyabelt!» Och hofpredikanten fläktade på sig med näsduken liksom för att stärka lifsandarne.

»Hans höghet blef naturligtvis ond?»

»Indignerad, i högsta grad indignerad!»

»Mannen fick upprättelse?»

»Den lymmeln ville icke taga någon. Han begärde skilsmessa för att göra skandalen komplett.»

»Och min brorson?»

»Höll med honom och sade till och med, att han handlat som en man af heder.»

»Jag medger att det var djerft.»

»Oerhördt, min vän! Prinsen, som har ett hjerta af guld, ville låta saken falla, men hans kavaljerer ha sagt honom, att de icke uthärda att dagligen vara tillsammans med en person, som icke förstår att uppskatta majestätets helgd. Saken fick emellertid anstå tills enkedrottningen och konungen träffades. Hos den förra har den varit före i dag. Hennes maj:t behagade skämtande säga: »Le voila är en person som måste göras oskadlig.»

»På hvad sätt, om jag får fråga?»

»Det fins två utvägar, hvaraf den ena vore en nåd.»

»Att låta saken falla i glömska?»

»Eller att ge honom ett litet godt pastorat.»

»På hvad sätt skulle han göra sig förtjent deraf?»

»Endast genom litet mera tolerans och genom att tänka och tro allt godt om öfverheten.»

»Pastor Tydén bugade sig medgifvande; han var icke i stånd att förstå på hvad man syftade.»

Hofpredikanten fortfor att prata om årsväxten, torneringen, som han i dag försummat endast för att få det nöjet att se och tala med en embetsbroder, för hvilken han hyste den djupaste aktning, och som också i dag genom sina upplysande ord lifvat hans sinne och stärkt hans beslut att stå fast vid den enda, sanna och rätta vägen, som bär till lifsens eviga hyddor.

Det sista uttalades patetiskt och i predikareton, under det han tryckte och skakade Tydéns hand.

Denne iakttog och efterföljde noga alla sin konfraters later och åtbörder; så stodo de begge, bugande och skrapande, midt emot hvarandra när Iliana hastigt kom in för att underrätta sin fader om ett sjukbud. Det var seden i prestgården, att pastorn skulle underrättas så snart ett sådant anmälde sig.

Hofpredikantens utseende blef likasom förklaradt vid åsynen af den unga, sköna flickan. Han hörde icke på Tydéns ursäkter då denne lemnade rummet för att sjelf tala med budet; med ridderlig artighet förmådde han henne att taga plats på soffan, medan han sjelf satte sig på en stol bredvid.

I utsökta ordalag förklarade han henne sin beundran och försäkrade, att äfven i hofvets lysande salar skulle hon taga priset som den skönaste.

Ilianas stora, tankfulla ögon hvilade allvarligt på honom medan hon under fullkomligaste tystnad afhörde de innehålls-

lösa fraserna. Äfven när han slutat, satt hon tyst några minuter och sade derefter rodnande: »Herr hofpredikanten tycker visst att min far dröjer bra länge?»

Det är sannolikt att han förstod meningen, men han var för mycket hofman att förråda det: »I er närvaro saknar man icke någon», sade han och fattade hennes hand.

Hon lät honom behålla den. »Jag är alldeles för okunnig att veta hur man talar vid hofvet», sade hon, »och jag vet därför inte hvad man svarar på sådant, som hofpredikanten nyss sade mig.»

»Man bör alltid låta hjertat eller hufvudet diktera svaret, mitt söta barn.»

»Men om hjertat ingenting säger och hufvudet ingenting begriper?»

»Och likväl läser jag i edra sköna ögon, att ni har både hjerta och förstånd.»

»Endast för hvad jag förstår.» Nu drog hon bort handen.

Han tog den tillbaka. »Tillåter ni mig att göra er lycka, vackra Iliana?»

»Det kan endast min far», svarade hon.

»Jag förmår mera än han.»

Hon skakade misstroget på hufvudet.

»Ni tror mig inte? Antag att jag kan skänka bort ett godt pastorat, och att jag lät er bestämma åt hvem jag skulle gifva det?»

»Nu gör ni narr af mig», sade hon och satte den lediga handen för ögonen, att dölja sin rodnad.

»Jag har tänkt på er kusin, Gustaf Tydén.»

»På honom?» Den lilla handen darrade af rörelse.

»Vill ni?»

»Ja», svarade hon sakta.

»Men jag fäster ett vilkor dervid.»

»Och det är?»

»Att han sjelf kommer och ber mig derom.»

»Det skall han göra.»

»Då är saken afgjord.»

»Gustaf får pastoratet?»

»Det lofvar jag.»

Åter igen såg hon på honom, nu lyste tacksamhet ur de tårfyllda ögonen, och hon kastade sig i hans famn. »Emot-tag min och Gustafs tack», sade hon.

Nu var det hofpredikanten som blef förlägen; han förde sina läppar nära hennes panna utan att likväl vidröra den; sedan tryckte han en nästan vördnadsfull kyss på hennes hand: »Det är en lycka för mig att kunna tjena er», sade han.

Det var en besynnerlig känsla hon erfor. Pastor Tydén kom tillbaka, och samtalet tog en annan vändning. Efter en kort stund tog hofpredikanten afsked, men Iliana hade icke mod att genast berätta fadern om sitt samtal med honom. Det föreföll henne som hon gjort något som hon blygdes för, men hvad, det kunde hon icke förklara.

Pastor Tydén hade också fått något att grubbla på, och så gingo de begge hvar för sig, utan att meddela sig med hvarandra.

Hofrättsrådinnan och hennes dotter hade under tiden kommit till karusellplatsen och intagit sina bänkar. Vädret var lika vackert som föregående dag, trängseln lika stark och skådelystnaden om möjligt ännu större. Hedvig såg hvarken till sin kusin eller pagen; hennes mor deremot hade den lyckan att träffa på en af sina forna tillbedjare, som försäkrade henne, att hon var lika ung och vacker som för tjugu år sedan; han ville sätta sitt lif i pant på att Hedvig icke var hennes dotter, utan hennes syster.

»Ack, bäste öfverste», sade hon, »ni upphör då aldrig att vilja bedraga?»

»Lägg handen på hjertat», hviskade han, »och säg hvilken af oss två som bedragit den andra?»

»St, der komma drottningarna!»

Tribunen fylldes hastigt af hofvet och läkterne af en skådelysten allmänhet. Nedanför böljade en ofantlig folkmassa af alla klasser. Denna hade den förmånen att på nära håll kunna åskåda det kungliga tåget från lägret till tornerplatsen, hvilket också i dag företogs under pukor och trumpeters klang.

Öfversten hade lyckligtvis sin plats bakom de begge damerna, han kände hela världen, namngaf och påpekade de mera framstående och hade en liten pikant anekdot om hvar och en.

Med få afvikelser var tornerspelet endast en repetition af den föregående dagens; åtskilliga små missöden hade visserligen inträffat, men bakom kulisserna, och åskådarna erhöello ett ökad t nöje genom squallret derom. Hofrättsrådinan var vid ett briljant lynne; hon sade sig inte på länge hafva haft så roligt eller känt sig så väl disponerad. »Jag känner mig tjugu år yngre», sade hon.

»Ni *är* endast tjugu år», hviskade den gamle tillbedjaren.

Hon gaf honom ett lätt slag med solfjädern.

Under tiden irrade Hedvigs blickar både utom och inom barrieren för att söka löjtnant Fredrik. Hon hade hoppats att få se honom deltaga i torneringen, bärande hennes färger och med en devis, syftande på hans trofasta men misskända kärlek. Hedvig medgaf honom rätt att känna sig sårad öfver att hon kunnat tro honom ha svikit sin kärlek till henne.

Eget nog var det Elnas historia som väckt en så romantisk föreställning till lif. Om denna trott på Beylon, hade den elaka qvinnan icke lyckats skilja dem. Hvilken lycka att bli föremål för en så brinnande kärlek! Hedvig kunde ej taga sina tankar derifrån; hon ville gifva allt för en sådan lycka.

Försänkt i sina drömmar, gaf hon föga akt på tornerspelet; blickarne irrade omkring utan att fästa sig vid något

visst. Då blef hon varse ett bekant ansigte; det var pagens. Strax bredvid honom satt en svartklädd ung man med det behagligaste utseende; begge betraktade henne, under det de hviskade med hvarandra. Pagen helsade genast vördnadsfullt, men hon tyckte sig se, att han rodnade dervid. Den andre gjorde också en böjning på hufvudet. Hedvig vände sig genast bort, men hvarje gång hon sneglade dit, mötte hon ett par ögon.

Det var en så underlig beklämning hon erfor. Hon vände sig åt andra sidan för att slippa se de der besynnerliga, forskande ögonen. Hvad ville de henne?

»En duell?» hörde hon hofrättsrådninnan säga. »När? Hvar har den skett?»

»I går vid middagstiden, i skogen en fjerdingstvåg härifrån», hviskade öfversten.

»Vet man orsaken?»

»Den vanliga: kärlek och svartsjuka.»

»Hvem var föremålet?»

»En liten vacker aktris.»

»Är han illå skadad?»

»Endast ett skott i armen. Kulan blef genast uttagen.»

»Saken hålles hemlig?»

»Så mycket som möjligt. Man talar icke högt derom, men man hviskar.»

»Hvad är det, chère mère?» frågade Hedvig.

»En obehaglig händelse, men af ringa betydighet.»

»Hvem har duellerat?»

»Tvenne af hertigens uppvaktning; om färgen på ett band.»

Hedvig blef uppmärksam. »Af hertigens uppvaktning», sade hon. »Hvilka voro de?»

»En kornett Ellison och . . .»

»Och Fredrik?»

»Hur kan det falla dig in?»

»Det är orsaken hvarför vi icke sett till honom.»

»Nå ja, efter du gissat det, så . . . en obetydlig rispa; det är ingenting att oroa sig öfver.»

»Jag oroar mig heller inte.»

Hedvig bibehöll kontenansen, men det kändes som om ett förfärligt slag beröfvat henne förmågan att tänka.

»Hvad jag föraktar honom!» sade hon till sig sjelf.

Hofrättsrådinnan fortfor att prata med sin f. d. tillbedjare; hon underrättade sig om alla detaljerna och kom dervid till den öfvertygelsen, att hennes tillämnade måg hvarken var bättre eller sämre än ungdomen i allmänhet, och att hvad som händt ej behöfde leda till någon ruptur. Det lugn och den sjelfbeherskning, som Hedvig visat, öfvertygade henne om att hennes dotter var af samma mening. När saken tog en så lycklig utgång, var det på det hela inte illa att den händt. Hedvig hade inbillat sig att hon var föremål för en trofast kärlek; denna förödmjukelse skulle göra henne godt, och löjtnanten skulle underkastas ännu större innan han erhöi förlåtelse.

Alla dessa tankar flögo genom hennes hufvud medan hon lyssnade till de sockersöta fraser, som hviskades i hennes öra. Öfversten satt bakom henne; hon såg således inte det uppmålade, tärda anletet; hon drömde sig tillbaka bland forna tidens otillättna fröjder, hon kände nästan saknad derefter, och icke en skymt återstod af den förkrossade qvinnan från föregående aftonen.

Representationen var ändtligen slutad, men allt förståndigt folk stannade kvar tills värsta trängseln var öfver. Vårt par gjorde det också; öfversten var outtömlig på historier, och hofrättsrådinnan fick aldrig nog af dem.

»St! Här kommer hofpredikanten.»

»Han som gjort en så hastig lycka! Jag mins honom mycket väl som en misslyckad informator för misslyckade elever. Få se om han känner igen mig.»

»Vågar jag göra mig påmind hos hennes nåd?» frågade en mjuk, sonor stämma.

»Ah! herr hofpredikanten! Ni har då icke glömt edra gamla vänner?»

»Det sköna är evigt ungt», svarade han och kysste tvenne gånger hennes hand.

»Mina egna ord!» utropade öfversten.

»Hör på, ni gamle rikskurtisör, vet ni, att jag nu i flere timmar med afund sett hur ni ensam ockuperat denna ädla dam.»

»Hon har icke befallt mig gå.»

»Derför att här var så trångt, att hon ej såg någon möjlighet att bli af med er; men lyd nu skriftens bud och unna er nästa lika godt som er sjelf.»

»Der står också, att man icke skall hafva lust till . . .»

»St, öfverste! det hör inte hit.»

». . . hustru, hans oxe eller åsna. . . Ni har rätt, det hör inte hit! Befall öfver mig, nådig fru!»

»Så kom och hemta mig i morgon till torneringen; jag logerar i prestgården.»

»Tack! morgondagens lycka skall trösta mig öfver hvad jag nu förlorat!» Och med handen på hjertat gjorde öfversten en djup bugning och aflägsnade sig med lätta, trippande steg.

»Jag dör af nyfikenhet att få veta hvad ni önskar säga mig!» utropade hofrättsrådinnan.

»Skall jag göra det utan omsvep?»

»Jag ber er derom.» Och hon gaf honom ett tecken att taga plats vid hennes sida.

»Er mans brorson, löjtnant Malmsköld . . .»

»Har duellerat! Öfversten berättade mig det.»

»Hertigen är missnöjd deröfver; det kommer att skada den unge mannens framtid.»

»Så mycket sämre för honom.»

»Jag trodde, att vissa familjeförhållanden . . .»

»Det är sant, att min dotter, Hedvig . . . hvart har hon tagit vägen! hon var här tillsammans med mig, och nu är hon försvunnen.»

»Hon har följt med någon bekant.»

»Alla omkring oss voro främmande. Förlåt, herr hofpredikant, men jag måste söka reda på min dotter.»

»Seså, lugna er nu; jag säger att hon är i goda händer.»

»Vet ni det säkert?»

»Skulle jag annars säga: sitt ner här och hör hvad jag har att säga er!» Sanningen var, att hofpredikanten visste ingenting om Hedvig, men han ville icke gå miste om ett för hans afsigter gynnande tillfälle.

Hofrättsrådinnan upphörde icke att vara orolig, men nyfikenheten var starkare, och hon satte sig å nyo.

»Er dotter är förlofvad med den unge mannen?»

»Hon var det, men den här duellen . . .»

»Skall den förstöra hans framtid? Hvem har icke i ungdomen begått en eller annan obetänksamhet och derefter stigit ganska högt. Tro mig, ers nåd, ett litet felsteg kan lika väl bära uppåt som neråt.»

»Nu förstår jag icke hofpredikanten.»

»Det faller mig något in! En väntad arfvinge måste hafva en Hofmästarinna! Hon blir jemlike med rikets förnämsta fruvar. Vill ni bli garanterad platsen?»

»Jag?»

»Nå?»

»Är det ett skämt?»

»Jag skaffar er hertigens skriftliga förbindelse.»

»Hvad skall jag göra därför?»

»Något mycket obetydligt: försona hertigen.»

»Hur skall det gå till?»

»Någon måste fälla förbön för löjtnanten . . .»

»Skall jag?»

»Nej, det bör vara någon annan.»

»Hedvig således?»

»Det borde vara någon som, rörd af deltagande för er sorg, gick att kasta sig för hertigens fötter.»

»Hvem skulle det vara?»

»Vänta, det faller mig något in! Hörde jag orätt, eller logerar ni inte i prestgården?»

»Jo, det gör jag.»

»Nå, förträffligt! Der fins en ung, vacker flicka. Skicka upp henne; det behöfs inte mer.»

»Iliana!» Det föll som fjäll från hofrättsrådinnans ögon.

»Jag såg henne i förmiddags; charmant figur!»

»Hertigen har också sett henne.»

»Mycket möjligt.»

»Han har till och med sökt tillfälle att träffa henne.»

»Så mycket mera skäl att förekomma hans önskingar.»

»Hennes far skulle aldrig samtycka.»

»Fadern är en gammal pedant, som icke begriper sin egen lycka.»

»Herr hofpredikant, jag kan verkligen inte.»

»Tänk på saken! Är hon ett dygdemönster, lär hon väl ingenting riskera genom besöket hos hertigen, men ni vinner platsen som hofmästarinna för det väntade kungliga barnet, och er måg stiger i graderna.»

»Om jag skulle följa henne?»

»Det är ingenting som hindrar.»

»Men om det blef bekant?»

»Man kan taga sina försigtighetsmått.»

»Nej, nej! det är omöjligt.»

»Visst inte! Ni kan, om ni vill.»

»Ja, men jag vill inte. Det vore ovärdigt!»

»Bah! . . . man gifter bort henne!»

Hofrättsrådinnan stred en hård kamp; den enskilda fördelen vägde tungt, men ändå tvekade hon.

Det hade nu blifvit nästan mörkt. »Hur skall jag komma hem?» sade hon.

»Min vagn väntar der nere; jag skall sjelf föra er ända till porten.» Han bjöd henne sin arm och de gingo. Under hemfärden talades endast om likgiltiga saker, men när han hjälpte henne ur vagnen sade han: »När ni fattat ert beslut, så underrätta mig.»

»På hvad sätt?»

»Jag skall från i morgon skicka hit pagen Cederstjerna en gång hvarje dag. Ni kan gifva honom ert uppdrag skriftligt eller muntligt. Farväl, fru hofmästarinna! jag afvaktar edra ordres.» Han steg åter upp i vagnen och gaf kusken ett tecken att köra.

»Hon skulle helst tjena tvenne herrar på en gång», mumlade han sakta för sig sjelf.

»Han är en ulf i färakläder, en riktig satan!» hviskade hon och gick långsamt öfver gården.

När torneringen var slutad, och folket reste sig, hade Hedvig gjort som hon såg de andra göra. Hon längtade bort derifrån, hon ville ropa högt af smärta, gråta ut sin sorg, men hon ville icke hafva några vittnen dertill. Var det af bedragen kärlek eller sårad fäfånga? Fortsättningen skall upplysa derom.

Hon följde med folkhoppen, utan att se efter om modern var med eller ej. Ju längre ner hon kom, desto starkare blef trängseln; folkmassan ofvanifrån pressade på den som var nedanför. Några af de främste föllo framstupa, de som kommo efter, störtade öfver dem; skrik och rop blandades med klagan och jemmer. Hedvig var inklämd ibland dem, ur stånd att röra sig. Hon erfor en känsla som om hon varit nära att qväfvas, och förlorade sansen.

När hon började återkomma till medvetande, tyckte hon sig ligga på en molnbädd och sakta bortföras af vinden; men när begreppen redde sig, förstod hon att någon bar henne på sina armar. Icke utan ansträngning öppnade hon ögonen. Var det inbillning eller verklighet? Samma ansigte som hon sett förut, alldeles samma uttryck i blicken.

»Var utan fruktan», sade han mildt.

»Släpp ner mig; jag kan gå sjelf.»

»Känner ni ingen smärta?»

»Nej!»

»Jag fruktar att ni skadat er fot.»

»Det är inte möjligt! Jag ber er, släpp ner mig!» Hon försökte att resa sig.

»Jag skall varsamt lägga er ner på gräset.»

Han gjorde så, och hon såg att de voro inne på skogsvägen till prestgården.

»Ligg nu stilla några ögonblick och hemta er.»

»Jag känner ingenting ondt.» Hon gjorde en rörelse; det var som om hvarje led varit sönderbruten; hon föll magtlös ner tillbaka och utbrast i gråt.

»Var lugn och tacka Gud att ingen värre olycka händt. Denna kan säkert botas inom några månader, eller kanske veckor.»

»Veckor? månader? Måste jag ligga sjuk så länge?»

»Jag är inte läkare, jag vet blott att de finnas, som måste ligga i många år.»

Hon utbröt i en hejdlös gråt, och han sade inte ett ord; hon kände blott en hand, som några gånger likasom tröstande lades på hennes axel.

Tårefloden upphörde småningom. »Vill ni vara god och säga mig huru detta tillgått?»

»Ni hade oförsigtigt begifvit er in i värsta folkträngseln; jag gjorde fåfänga försök att komma till er hjälp, men det lyckades inte förr än det nästan var för sent.»

»Ni har nog räddat mitt lif?»

»Men jag kunde inte hindra att ni skadade er fot.»

»Min fot!» Hon gaf till ett anskri. »Jag kan icke röra den. Se hur den ser ut!»

Den var afklädd, röd och uppsvullen.

»Min kamrat har gått efter läkaren; han skall snart komma och taga vård om den.»

»Er kamrat?»

»Unge Cederstjerna; ni känner ju honom?»

»Mycket litet.»

»Får jag nu bära er vidare?»

»Hvart?»

»Till prestgården.»

»Men det är långt dit, och bördan blir er för tung.»

»Om ni vill vara god och lägga edra armar om min hals, så blir den lättare.»

Hon kunde inte gerna säga nej. När han lutade sig ner, slog hon armarne kring hans hals, och så lyfte han upp henne. »Nu blef ni mycket lättare!»

Så höll hon fortfarande kvar dem, men hvar gång hon såg upp, mötte hon hans ögon, som med vänligt deltagande voro fästa på henne. Hans andedrägt fläktade öfver hennes ansigte . . . det var en förunderlig känsla hon erfor. Några ögonblick önskade hon att vägen aldrig skulle bli slut; hon hvilade så lugn och trygg, det kändes som om hon hunnit en länge saknad, efterlängtd hamn.

»Nu äro vi framme!» sade han. »Lyckligtvis är grinden öppen, så att vi komma in utan hinder.»

Iliana öppnade porten. »Gustaf!» utropade hon. »Och Hedvig! Hvad har hänt?»

»Du skall få veta allt. Hvart skall jag bära henne, Iliana? Läkaren kommer strax efter.»

»Hit in i förmaket.» Utan vidare frågor ordnade hon allt för den sjuka.

»Iliana, du, jag har brutit min fot och blir kanske lig-
gande här i flere månader», klagade Hedvig.

»Då skall jag vårda dig.»

Läkaren, som nu anlände, afgjorde alla tvifvel; foten var icke bruten, men den hade fått en så svår sensträckning, att spjelning var nödvändig och skulle genast företagas. Hedvig fördrog plågorna med så mycken sjelfbeherskning, att doktorn betygade henne sin aktning och sade henne, att han hoppades om en månad kunna befria henne ifrån spjelningen.

Innan han ännu slutat, inträdde hofrättsrådinnan. Underrättelsen om hvad som händt slog henne med förfäran, samvetsagget gjorde det försummade ansvaret än tyngre, och åsynen af Iliana, som egnade sina ömma omsorger åt hennes dotter, kom henne att rysa för de stämplingar hon nyss förehaft.

Sedan läkaren rest och den första oredan något lagt sig, presenterade pastor Tydén Hedvigs räddare för hennes mor. »Min brorson, Gustaf Tydén», sade han, »slottsprekikant hos prins Fredrik.»

»Från i dag entledigad!» tillade denne.

»Passar bra; jag behöfver dig för närvarande under mina embetsresor.»

Iliana kastade en tacksam blick på sin far; hon hade knappt fått tillfälle att helsa på sin fästman, men deras blickar hade mötts och förstätt hvarandra. Hedvig klagade ej; hon låg tyst och stilla. Iliana sade sig vilja stanna inne hos henne öfver natten, men hon tillät det icke; en tjänstflicka låg i rummet utanför, i händelse den sjuka behöfde något.

Ett samtal egde sedermera rum mellan pastorn och hans brorson; de berättade hvarandra sina iakttagelser. Innan de ännu slutat, inträdde Iliana. »Jag kan icke gå till hvila innan jag fått berätta eder begge hvad som händt mig i dag», sade hon, och gaf dem del af hofpredikantens löfte och vilkor.

De begge männen sågo på hvarandra.

»Om jag ej går till honom, så tror du ju icke att det är af bristande kärlek till dig?» frågade den unge presten.

»Käre Gustaf, jag har gladt mig så mycket åt detta.»

»Och jag skall anse den dag för den lyckligaste i mitt lif, då jag får hemföra dig som min brud.»

»Iliana vet nog», invände hennes far, »att om många vägar leda till ett mål, äro derför icke alla goda.»

»Du misstror honom, fader?»

»Och du?»

»Jag tror honom heller icke.»

»Och ändå ville du hafva honom att tacka för din lycka.»

»Han ville uppfylla min käraste önskan.»

»Der ser du frestelsen!»

»Han har ingenting begärt af mig.»

»Men han kunde komma att göra det.»

»Om det vore något orätt, så nekade jag.»

»Hade du icke mottagit hans gåfva?»

»Jo visst, men . . .»

»Det var handpenningen.»

»Jag tar den icke!» utropade hon häftigt. »Vi äro begge unga; vi kunna vänta.»

»Tills jag får en anställning som jag har mitt arbete och mina förtjenster att tacka för.»

»Tills vidare stannar du nu här hos oss. Jag har så många och långa embetsresor att företaga. Församlingen är liten, men byarne ligga långt ifrån hvarandra, och en gång om året bör åtminstone pastorn besöka hvarje ställe. Under tiden skall du fylla min plats här hemma.»

»Men fordras icke biskopens tillstånd?»

»Jag skall i morgon tillskrifva honom derom.»

»Tänker du resa snart, käre far?»

»Så snart som möjligt.»

»Men våra gäster?»

»Jag öfverlemnar dem åt dig och Gustaf.»

»Låt mig få följa dig.»

»Du?»

»Jag är rädd att stanna hemma.»

»För hvad?»

»Det vet jag inte. Käre Gustaf, bed far att jag får följa med honom.»

»Då reser också jag!»

»Hvad är det för ett enfaldigt tal? I stannen begge två. Och låtom oss nu gå till hvila; vi kunna allesammans väl behöfva det.»

Den tredje torneringsdagen var en slags festafslutning och ämnad att blifva den mest lysande. Hofrättsrådinnan ville att Iliana skulle vara henne följaktig dit, men den unga flickan betackade sig; hon hade tusende göromål, som icke fingo försummas. Den nådiga frun var mycket envis; hon ville att pastorn och Gustaf skulle understödja henne, men Iliana stod fast i sitt beslut; hon ville icke.

»Hon skall!» utropade hofrättsrådinnan.

»I sådana fall får hon följa sin egen vilja», sade pastorn med en bugning.

Öfversten infann sig på bestämdt klockslag. Hofrättsrådinnan talade om den olycka som händt hennes dotter; det var omöjligt att lemna henne allena i främmande personers vård. För hennes skull måste hon göra den stora uppoffringen att stanna hemma.

Öfversten var förtviflad; han gjorde föreställningar, men allt förgäfves. Hofrättsrådinnan var obeveklig.

»Otacksamma barn», sade hon sedan till Iliana, »begriper du icke, att det endast var för din skull som jag ville gå. Vid min ålder bryr man sig icke om några nöjen.»

Tjenarinnan berättade för Iliana, att den sjuka fröken hade legat vaken och gråtit nästan hela natten; hon hade varit inne hos henne några gånger, men då hade hon låtsat sofva och icke svarat henne.

Hedvig visade sig lugn och undergifven, men den förut glada och pratsamma flickan hade blifvit tyst och förbehållsam; hon emottog gerna besök, men såg helst att de andra talade och hon fick höra på.

På förmiddagen infann sig den unge pagen. Hofpredikanten hade hört talas om den förskräckliga olyckan och begärde få veta hur patienten befann sig.

Hofrättsrådinnan tog allena emot honom, hon utbreddes sig mycket öfver den timade händelsen, men på pagens anlete stod tydligt skrifvet, att det var något annat han ville veta. Vid afskedet tryckte hon hans hand. »Var god och säg, att jag hoppas det bästa af framtiden», sade hon. Han bugade sig och gick.

»Den stackars Fredrik hotas med att förlora sin plats hos hertigen!» sade hon strax derefter till sin dotter.

»Han förtjenar att göra det.»

»Du är mycket ond på honom?»

»Vi äro skilda för alltid!»

»Du låter väl beveka dig?»

»Aldrig! och jag ber att chère mère för framtiden vill förskona mig ifrån att höra hans namn.»

FJERDE KAPITLET.

En liten paviljong, belägen vid yttersta ändan af slotts-trädgården, var upplåten åt Beylon. Han älskade stillhet

och lugn, och ogera lemnade han sitt lilla hem på Ulriksdal; men konungen, som visste sig göra enkedrottningen ett nöje dermed, hade öfvertalat honom att under hennes vistande på Ekholmssund slå sig ner derstädes. Sjelf besökte han sin förtrogne ganska ofta; det var ett behof för honom, att för denne, den ende han trodde på, få öppna sitt hjerta och medela sina bekymmer.

Det var dagen efter sista torneringen; han hade afskedat sina kavaljerer och gått allena ner till Beylon. Vi finna honom der, nedsjunken i en mjuk hvilstol och sysselsatt att med en liten knif af guld putsa sina naglar. Samtalet hade redan fortgått en stund, då han kastade sig tillbaka i stolen och utropade:

»Ack, Beylon, en konung eger ingen vän, icke ens i sin egen mor!»

»Enkedrottningen hyser den ömmaste kärlek för ers majestät!»

»Likasom jag för henne, men förtroendet, Beylon, hvar fins väl det?»

»Beklagligtvis inte på någondera sidan.»

»Hon motarbetar mina planer, stämplar med mina fiender och glömmet undersåtens pligt mot sin herre och konung! Sådant måste jag fördraga.»

»Den som så länge innehaft högsta magten . . .»

»Borde minnas hur rädd hon var att dela den med någon! När jag såsom kronprins begärde hennes förord för erhållande af medel till en utländsk resa, motarbetade hon mig ju, och hvarför? Jag sade henne, att jag ville ingå negotiationer och sluta förbindelser med utländska magter. Endast i ett starkt förbund med Frankrike vågade vi tänka på en regementsförändring, och Sverige hade en vän i hertigen af Choiseul! Hon medgaf detta, medgaf att det var nyttigt för en ung furste att studera andra länder och vinna förökade kunskaper! Hon visste att jag var uppfylld af en brinnande

åtrå att vinna ära och anseende, att gagna mitt fädernesland och höja min familjs anseende, men ändock lade hon hinder i vägen.»

»Som ers majestät lyckades besegra.»

»Mina bröders resor befordrade hon därför, att med dem gälde det att göra slut på kärleksförbindelser, som voro henne misshagliga. Jag deremot, som endast hade de högsta och heligaste intressen för ögonen, jag skulle tillbakasättas.»

»Så vidt jag känner enkedrottningens hjerta, är det min djupaste öfvertygelse, att hon älskar ers majestät högst af alla sina barn.»

»Vi voro också de bästa vänner så länge jag endast tjenade hennes planer, hennes upphøjelse. Men ifrån den stunden jag började befatta mig med allmänna ärenden, ju mera jag vann nationens kärlek och den gaf sig uttryck, som t. ex. för åtta år sedan på riksdagen i Norrköping, dess mera vaknade hennes svartsjuka; den qväfde klokheten och eftertanken, den reste muren oss emellan.»

»Ers majestät gick segrande ur striden.»

»Därför att alla partier funno sitt intresse dervid. Jag förband mig att återskaffa de bristande subsidier vi skulle hafva för pommerska kriget, att utleta de hemliga driffjedrar och orsaker, som gjorde att så många af våra politiska underhandlingar i Frankrike hade misslyckats. Jag var Sveriges kronprins, och jag gjorde mig till dess ministre plenipotentiaire.»

»Enkedrottningen var den första att erkänna fördelarne deraf, och ryktet om de lysande egenskaper, som utmärkte Sveriges kronprins, gick som en löpeld genom hela Europa.»

»Dina goda råd och upplysningar bidrogo icke så litet härtill. Du har alltid varit min vän, Beylon.»

»Också enkedrottningens, ers majestät.»

»Jag älskar, jag dyrkar min mor, men jag kan icke gilla henne; betänk: jag var endast ett barn när hon lärde mig

att hyckla. Ständigt fylde hon mina öron med sin afsky för Tessin. Ständerna hade gjort honom till min guvernör, och jag var skyldig att visa honom den aktning, hans egenskaper förtjenade. Tror du icke, att detta lagt en grund, som mot min vilja bär frukt? Jag frågar mig sjelf: hvarför skall jag ensam gå med öppet visir der alla, utan undantag, bära det nedfäldt?»

Konungen hade stigit upp; han gick häftigt af och an i rummet.

»Att inse en brist är första steget att afhjelpa den», invände Beylon.

»Icke för den som är omgifven af smickrare, som hör sina fel och svagheter upphöjda till dygder, som prisas och lofsjunges mera för en tadelvärd handling än för en berömvärd, som, upphöjd öfver alla andra, är ett ständigt föremål för deras uppmärksamhet, kabaler, intriger, afund, framför allt afund! Ack, Beylon, det är ingen lycka att vara konung.»

»Jag har länge vetat det, ers majestät!»

»Vet du, den lyckigaste tid i mitt lif var då jag utarbetade planen till revolutionen. Själ och tankar voro så upptagna häraf, att jag icke hade sinne för något annat än Sveriges storhet och min egen ära. Du var den ende som egde mitt hela, fulla förtroende, och du svek det aldrig. Mins du våra öfverläggningar för stängda dörrar i ditt lilla kabinett? Emellanåt stannade jag qvar tills fram på morgonen; då lemnade du mig alltid på en stund. När du kom tillbaka, hade du under rocken en butelj vin, en stekt kyckling och ett bröd. Hvad den anrättningen smakade, och hvad jag kände mig lycklig!» Konungen kastade sig åter ner i stolen.

»Det var då jag lärde rätt känna kung Gustaf.»

»Många år äro icke gångna sedan dess, men stora förändringar hafva timat. Jag erfar stundom en trötthet och en leda, som verka till slapphet och likgiltighet. Det förefaller mig som om jag stode midt i en brusande ström, som

mot min vilja för mig med sig! Min mor talar om det cyniska lefnadssättet vid hofvet; kan jag väl hindra det? Omöjligt! Det ligger i tidens lynne, och hvar och en må hafva rätt att bestämma för sig sjelf.»

»Endast i det fallet!?»

»Du har rätt, min Cato; i politiska frågor vill jag göra det allena. Hvad mina bröder angår, tror jag klokheten fordrar att lemna dem fria tyglar. Det hade tillhört enkedrottningen att vaka öfver dem; jag vill icke göra dem till mina fiender.»

»Så vida icke öfverseendet med deras svagheter leder till kränkandet af någons rätt.»

»Syftar du på föremålen för deras hyllning? De hafva också sin frihet!»

»Inte alltid.»

»Bundna i amors fjettrar?»

»Eller lockade, tubbade!»

»Du syftar på prins Fredrik! Du tror kanske att enkedrottningen blifvit indignerad, gjort honom förebråelser? Hon har endast dragit försorg om att qvinnan blifvit förd till Köpenhamn och tills vidare åtnjuter ett väl behöfligt underhåll.»

»En enda bland prinsens hofhållning lär vågat att säga honom sanningen.»

»Men för stängt, Beylon, för strängt; man hotar icke en prins af blodet med ett kok stryk.»

»Inte en gång om han förtjenar det?»

»Det fins andra utvägar.»

»Jag tycker mig hafva hört att han räddade prinsen derifrån.»

»Det gjorde han, men hotelsen upphäfdde verkan af hans goda gerning.»

»Med förlusten af sin tjänst fick han betala den.»

»Känner du honom?»

»Ja, ers majestät.»

»Bra karl?»

»Allt för öppenhjertig!»

Konungen skrattade.

»Men redlig och samvetsgrann.»

»Kan jag göra något för honom?»

»Får jag hafva ers majestäts goda anbud i minne?»

»Gerna! . . . Hans namn?»

»Gustaf Tydén!»

»Slägt med pastorn här?»

»Hans brorson.»

»Sacre nom!» Konungen sprang upp.

»Hvad är det, ers majestät?»

»Hertigen torde vilja göra hans lycka.»

»Hertigen?»

»Om han går in på det.»

»Jag förstår inte.»

»Behöfs heller icke; stöt på mig, om du vill något!»

»Skall icke underlätas!»

»Och nu skall jag väl gå, så att icke enkedrottningen behöfver plåga dig med en redogörelse för vårt långa samtal. Blott ett ord till:

»Hvad befaller ers majestät!»

»Vill du besvara en fråga?»

»Om jag kan.»

»Du kan, om du vill.»

»Då skall jag göra det, äfven om jag dermed, likasom Gustaf Tydén, skulle förlora min herres ymest.»

Konungen såg tvekande på honom några ögonblick. »Du känner mig i grund och botten», sade han; »svara mig uppriktigt: hvad säger du om mig?»

»Att solen är sol, äfven om den har stora fläckar.»

»Tack och farväl.»

Konungen skyndade bort, och Beylon stod länge och såg

efter honom. Då blef han varse huru från motsatta sidan en person hastigt närmade sig. Som vanligt skuggade han med handen för ögonen för att bättre kunna se. Jo, verkligen, han bedrog sig icke, det var ganska riktigt pastor Tydén.

»Jag önskade tala vid dig utan vittnen», sade denne och tog Beylons framräckta hand.

»Den första audiensen är nyss slutad; du skall få den andra!» Och han förde in honom i samma rum och satte honom på samma plats som konungen nyss förut innehaft.

»Hur mår Iliana?»

»Godt och väl.»

»Hon har fått mycket bekymmer för sina resande?»

»Vi ha fått större för henne.»

»Hvad vill det säga?»

Pastorn berättade om hofpredikantens besök och samtal med honom och Iliana.

Beylon lyssnade med stigande intresse. »Här äro ugglor i mossen», sade han.

»Jag vet knappt hvad jag skall tänka eller tro!» svarade den bekymrade fadern.

»Har hertigen sett Iliana?»

»Det vet jag inte, men jag fruktar nästan att han sökt tillfälle dertill.» Och pastorn berättade hur han sent en afton mött på sin gård en främmande person, som befans vara hertigen. Han frågade efter vägen och sade sig hafva gått vilse. »Jag trodde aldrig jag skulle bli af med honom», tillade den hederlige prestmannen.

»Har han inte sedan syns till?»

»Inte så mycket jag vet, men . . .»

»Men?»

»Han har skrivit.»

»Till dig?»

»Nej, till Iliana och begärt ett möte.»

»Nå?»

»Jag ref brevet i små bitar.»

»Och sedan?»

»De andra brände jag, utan att läsa dem.»

»Och Iliana?»

»Vet om ingenting!»

»Dess mera hotande är faran! Lyckligtvis har hon oss begge.»

»Jag måste för embetsgöromål resa bort!»

»Så tag henne med!»

»Det är omöjligt! Fröken Malmsköld har brutit sitt ben, och Iliana måste vårda henne.»

»Medan modern kanske stämplar till hennes förderf!» utropade Beylon.

»Så illa tror jag henne inte.»

»Jag hade hoppats att aldrig behöfva återse denna qvinna, men när det gäller att vaka öfver Iliana, måste jag underkasta mig det!»

»Gustaf vikarierar under min bortovaro; han är delaktig af hemligheten och skall också göra sitt bästa.»

Beylon satt tankfull några ögonblick. »Tar hofrättsrådinnan emot några besök?» frågade han.

»En gammal öfverste och en ung page vid namn Cederstjerna ha i dag . . .»

»Han är anställd hos hertigen; honom känner jag!» afbröt lifligt Beylon. »När reser du?»

»I öfvermorgon, om jag dessförinnan får brev från biskopen.»

»Hur länge blir du borta?»

»Högst fjorton dagar.»

»Lika länge dröjer jag kvar här.»

»Då kan jag vara lugn!»

»Får jag under tiden vara enväldig?»

»Öfver hela mitt hus.»

»Också köra bort dina gäster, om de misshaga mig, det vill säga om någon fara genom dem hotar Iliana?»

»Du förutsätter det otroliga.»

»Äfven *det* kan stundom inträffa. Jag skall försöka att i dag eller i morgon skaffa mig ett samtal med Cederstjerna.»

»Vill du att Iliana skall komma hit?»

»Nej, det får hon inte. . . . Före din afresa kommer jag till prestgården. . . . Vänta! Säg Iliana från mig, att om hon ser Cederstjerna bära en ring lik den jag gifvit henne, skall hon samtycka till hvad han ber henne om. Det är *mina* bud han går.»

»Jag tror du tänker spela en komedi?»

»Kan hända! beror på . . .»

»På hofrättsrådinnan?»

»Ser du att du misstänker henne!»

»Förgiftad intill sista blodsdroppen!»

»Karaktererna hårdna, men de ändra sig inte; sådan har hon varit sedan sin tidigaste ungdom. Sådana äro de flesta: fäfänga, njutningslystna! Det är sant att det fins undantag. Ett sådant var Eleonora, ett sådant är Iliana! Hvarje tidsålder, hvarje land har må hända sina; de äro mensklighetens räddande englar!»

Det var sällsynt att Beylon talade så mycket, och pastor lyssnade förvånad till honom. »Hur kommer det till, att du, som ser lifvet i så mörka färger, likväl är en så varm människovän?» sade han.

»Jag fruktar icke sjelf smittan; hvarför skulle jag inte hjälpa och lindra nöden så långt jag förmår.»

»Men du föraktar de sjuka.»

»De synas mig som dockor på en marionetteater: den som håller trådarna får dem alla att dansa efter sitt behag.»

»Men när dansen är slutad?»

»Då upptäcker man någon gång ett blödande, sargadt hjerta, men oftast ett tomt skal med något skrumpet, mask-

ätet, som var ämnadt till kärna, men aldrig fick blifva det. Föruttnelsen har träffat dem innan ännu lifvets gnista slocknat.»

»Hurudan skall deras tillvaro en gång blifva?» yttrade presten, likasom spörjande sig sjelf.

»Fråga icke!» utbrast Beylon häftigt. »Låtom oss fortfarande göra vår pligt och lemna svaret åt den ende, som förstår att gifva det.»

»Jag förmodar att under de förhållanden, hvori du lefvat, man icke ser människorna från den bästa sidan.»

»Stolthet emot den underlydande, kryperi för den som har magten. Icke den frie mannens egna öfvertygelse, utan drängens, sådan hans herre vill hafva den; och herrarne, de må heta konungar eller aristokrater, jaga hvarandra som i solen lysande såpbubblor, och partierna jubla och klappa händerna lika hårdt åt efterträdaren som åt föregångaren. Le roi est mort, vive le roi! Lägg härtill striden om hvem som skall träffas af den solglimt, som belyser såpbubblan, hvilken för ögonblicket sväfvat öfver verldsteatern, och du har hoflivet i all dess bedräffliga uselhet.»

»Jag trodde mig ha märkt, att du var konung Gustaf särdeles tillgifven.»

»Det är jag också! Sällan har jag sett en på hjertats och förståndets vägnar så rikt begåfvad natur eller ett så fosterländskt sinne! På Sveriges tron har förmodligen aldrig suttit en så snillrik konung. Men uppfödd bland kabaler och ränker, omgifven af lögn och bedrägeri, har han tidigt blifvit van att bruka samma vapen. Man liknar honom vid solguden och ligger knäböjande i stoftet för hans snille. Hvilken människa skulle icke förhäfvas af sådant, isynnerhet när man, såsom han, på goda skäl känner sig stå vida öfver sin omgifning, vet med sig att man ledes af de ädlaste afsigter. Förenad med en qvinna som saknar alla de egenskaper, hvilka erfordras för att skapa ett lyckligt hem; skild från en mor som, med alla sina fel och svagheter, likväl är den enda som

kan förstå och uppfatta honom, hvart leder det? Skall solen på Sveriges himmel gå ner i moln?»

»Ditt hjerta har blifvit helt och hållet svenskt.»

»Jag medger det; omflyttningen är numera fullständig; hvad jag älskat högst, ligger här begravet; hvad jag ännu håller kärt, lefver och röres på den svenska jorden, och slutligen hoppas jag att här få mitt sista hvilorum. Skulle jag då icke älska detta land och önska, att jag i min ringa mån kunnat vara det nyttigt!»

»Det har du, det har du!»

»Mindre än jag bort! När man tror sig stå nära lifvets gräns, hur små och obetydliga synas icke då våra bästa handlingar! De äro såsom droppar i ett oändligt haf, de sjunka samman och försvinna i det omätliga.»

FEMTE KAPITLET.

Svaret från biskopen dröjde längre än man väntat, och först på fjerde dagen kunde pastorn bestämma sin resa till påföljande morgon.

Man hade alla dagar hoppats att Beylon skulle komma, men han hördes icke af. Pastorn skref några hjertliga afskedsord, återopade hans löfte att vaka öfver hus och hem, och sände aftonen före afresan ett bud med brevet till honom.

Den som gifvit akt på hofrättsrådinnan, skulle hafva observerat en viss nervös oro i hela hennes väsen; det var henne omöjligt att hålla sig stilla. Mest kretsade hon omkring Iliana, för hvilken hon tycktes ha fattat en verklig beundran. Hon prisade hennes skönhet, hennes vackra växt, hennes behagliga väsen, allt under det hon talade om sin tillgifvenhet för den

unga flickan och det nöje hon erfor af att vara i hennes närhet.

Det fordrades Ilianas rena, oskyldiga väsen att icke låta sig intagas af fåfånga, men antingen var hon upptagen af andra tankar eller ock trodde hon de honungssöta orden vara dikterade af välvilja och ansåg sig böra vara tacksam för dem.

Den sluga qvinnan hade sagt till pastor Tydén: »hon är en engel; sammanvaron med henne skall göra mig till en bättre människa», och den fromme, godtrogne presten tackade Gud för att hans barn fick blifva ett verktyg i den Högstes hand till en människas förbättring.

Dagligen infann sig den unge pagen för att inhemta underrättelser om fröken Hedvig samt medföra bud och helsningar från löjtnant Fredrik. Hofrättsrådinnan tog alltid ensam emot honom, ty hennes dotter nekade ännu att se någon främmande. När pagen tog afsked, fixerade han hofrättsrådinnan, som vanligtvis rodnade dervid. »Vänta», sade hon, hvarefter han med en djup bugning genast aflägsnade sig.

Fröken Hedvig var icke lika obenägen att mottaga besök af sin »räddare». Denne var alltid lika välkommen; hon smålog dervid, räckte handen emot honom och höll qvar hans så länge hon kunde. »Dröj icke länge innan ni kommer tillbaka; jag räknar minuterna», hviskade hon till honom. Med Iliana talade hon om honom med en eld och en värma som väckte den lifligaste återklang i den unga flickans själ, utan att i någon mån väcka hennes svartsjuka. Hon hade aldrig nämnt honom som sin trolofvade, och Hedvig var eller låtsade vara okunnig härom. Hon sade endast »din kusin» eller under förtroligare samtal »Gustaf».

Den unge mannen, som egde en erfarenhet hvilken både Iliana och hennes fader saknade, hade nästan genast upptäckt hos den unga damen en behagsjuka, som han lätt igenkände från hoflifvet. Hans första känsla var att rent af neka att besöka henne; någon förevändning dertill kunde han alltid

finna. Men så kom han att tänka på de obehag detta skulle vålla Iliana, och egde han något inflytande på Hedvig, kunde han använda det till den stackars flickans nytta, och så behöll han sin upptäckt för sig sjelf.

Pastorn hade föregående afton tagit afsked af hofrättsrådinnan och hennes dotter; den senare hade gråtande tryckt hans hand, och när han tröstande sade henne, att han hoppades vid sin hemkomst finna henne uppe, svarade hon, att hon kände sig allt för lycklig för närvarande, att önska någon förändring.

Aldrig hade pastor Tydén känt sig gladare och nöjdare. Hans hem syntes honom som en verklig fridsboning, öfver hvilken goda englar höllo vakt, och aldrig kunde han med lugnare sinne lemna den.

Tidigt på morgonen kommo flere personer för att tala med honom, så att afresan blef fördröjd ända till klockan åtta. Hofrättsrådinnan vaknade tidigt; utanför hörde hon Iliana och »unge pastorn» samtala; det föll henne in hur smickrade de skulle blifva, om hon förenade sin afskedshelsing med deras, och i största hast steg hon upp för att kläda sig. Några minuter derefter hörde hon hur hästen leddes fram för att spännas för, och strax derpå sprang Iliana uppför trappan till sin fars rum, för att säga honom att allt var färdigt.

Tvärt emot sin vana glömde hofrättsrådinnan för första gången att tänka på sin toilett; en själ fick dölja bristfälligheterna så godt den kunde. Med snabba steg skyndade hon ut på gården; der fanns ingen mer än drängen, som skulle skjutsa, och det förspända åkdonet. Nu hörde hon hur det knarrade i trätrappan, och flere personer kommo utför densamma. Den förste, som gick genom porten, var pastorn, med en liten väska i handen. Hon skyndade emot honom, sägande att hon ännu en gång måste betyga honom sin tacksamhet, sin vänskap. Pastorn bugade och tackade, helt förlägen för så mycken artighet.

Medan hofrättsrådinnan ännu var i starkaste farten, blef hon varse att bredvid pastorn stod en person, som hon ansett vara hans brorson; men figuren var olika; hon såg upp, och orden fastnade henne i halsen; det var henne omöjligt att fortsätta, hon endast stirrade på honom med ett uttryck af fasa.

»Ni tror er se en gengångare från forna dagar», sade Beylon, »och ni har rätt.»

»Jag väntade icke att möta en främmande så tidigt på morgonen.»

»Han har kommit för att taga afsked af far», sade Iliana och fattade hans hand.

Pastorn steg upp i åkdonet; hans vänner tryckte ännu en gång hans hand, men hofrättsrådinnan smög sig in till sitt rum, förtviflad öfver att hafva visat sig i en sådan toilett, och ursinnig öfver att hon alldeles förlorat kontenansen. Hon tog plats vid fönstret, fast besluten att icke visa sig förr än han var borta. En stund derefter tyckte hon att ett sådant handlingssätt förrådade feighet, och nu skyndade hon att kläda sig med största möjliga omsorg. Toilettens var ännu icke slutad när hon såg Beylon gå. De begge unga gingo på hvar sin sida om honom, med sina armar lindade kring hans lif. Hon kunde se att det var han som talade och de som lyssnade. Vid grinden ville han skiljas ifrån dem, men de envisades att följa honom än längre, och hon såg dem alla tre gå landsvägen fram, arm i arm som förut.

Det dröjde nära en half timme innan de begge unga återvände. Hennes arm hvilade på hans; de sågo allvarliga ut, men mycket lyckliga.

»Något har förefallit», sade hon för sig sjelf.

När de kommo in i förstugan, hörde hon honom säga:
»Jag går upp i fars rum för att skriva.»

»Och jag i köket för att ordna frukosten.»

»Kommer du sjelf med matbud?»

»Om jag hinner.»

»Iliana!»

Hvad var det? Kysste han henne inte.

»Gustaf!»

»Vi skola bli mycket lyckliga.»

Han sprang med lätta steg uppför trappau, hon gick åt köket. Intet tvifvel, de voro förlofvade. Nå, hvad rörde det henne? Hon föll i djupa tankar.

Kunde det må hända blifva till gagn för hennes planer och förhoppningar, ett trappsteg till hofmästarinneplatsen? Icke omöjligt, om saken bedrefs med klokhet. Men hon borde ingenting låtsas veta, inte en gång till Hedvig skulle hon säga det. Och Beylon? Ja, honom ville hon undvika, om det lät sig göra, hvarom icke skulle hon möta honom utan fruktan, och trotsande se honom i ögat.

Hela denna vackra tankeföljd var knappt slutad då Iliana inträdde för att underrätta henne om att frukosten var i ordning.

Aldrig hade den unga flickan syntts henne så skön. Det låg ett uttryck af frid och sällhet öfver det ljufva anletet, som gjorde det ännu mera intagande. »Så ser blott den lyckliga kärleken ut», tänkte hon vid sig sjelf, i det hon tog Ilianas arm och följde henne ut i matsalen.

»Men se då på Iliana, herr pastor! Har ni någonsin sett henne så vacker?»

Den unge mannen rodnade lätt, han kastade en snabb blick på den älskade och svarade lugnt: »Iliana har den bästa karakter, och det synes mig för mer.»

»Det vet jag, men därför behöfver man väl icke vara blind för hennes förtjenster.»

»Det har jag inte sagt.»

»Nå det fagnar mig. Hur många minuter får jag rå om dig i dag Iliana?»

»Jag vet icke om Hedvig...?»

»Hon vill helst vara allena.»

»Det tror jag inte.»

»Inte?»

»Hon tycker om när Gustaf kommer.»

Det träffade hofrättsrådinnan som en blix. Skulle det vara möjligt att . . . såg hon miste, eller skiftade han icke färg? Hennes dotter och . . . quelle scandale! Det var med möda hofrättsrådinnan någorlunda ogeneradt kunde fortsätta samtalet.

Genast efter frukosten gick hon till sin dotters rum. Denna vände sig hastigt mot dörren när hon hörde den öppnas. »Är det chère mère?» sade hon med ett uttryck af sviken väntan.

»Jag tänker stanna hos dig hela förmiddagen.»

Intet svar följde.

»Vi hafva viktiga saker att tala om.»

»Hvad då?»

»Här är ett bref till dig.»

»Från hvem?»

»Från Fredrik.»

»Då öppnar jag det inte.»

»Jag gör det i ditt ställe.»

»Var så god.»

Hon gjorde så och läste högt:

»Min tillbedda Hedvig!

Hvilken beundransvärd sympati! Din fot är skadad, likasom min arm. Hvarför kan jag icke ensam lida smärtan och befria dig från densamma. Lyckligtvis är det min venstra arm som blifvit skadad, men den gör dock mindre ondt än hvad mitt hjerta lider af att vara skild från dig. Älskade, sänd mig en rad från din hand; låt mig veta om du lika kärleksfullt som förut tänker på din egen

Fredrik.»

»Hycklare», mumlade Hedvig.

Hofrättsrådninnan hostade lätt.

»Gif mig brevet!»

»Se der!»

Hon ref det i små stycken.

»Hvad gör du?»

»Skrifver svaret.»

»Men, Hedvig!»

»Vill chère mère skicka honom det?»

»Du vill göra skandal?»

»Jag vill bli skild från honom.»

»Tror du han är sämre än de andre?»

»Alla dessa andre äro mig likgiltige.»

»Alla?»

»Nästan alla.»

»Tänker du förbli ogift?»

»Det vet jag inte.»

»Jag förmodar min dotter inte har den darskapen att vilja göra en mesallians?»

»Vore det icke den största af alla, om jag gifte mig med en man som jag föraktar?»

»Derför att han begått en darskap. Tror du icke han har höga föredömen?»

»Det är ingen ursäkt.»

»En mycket talande i mitt tycke. Man vill, der man kan, stå au niveau med sin öfverhet.»

»Chère mère ursäktar honom.»

»Jag är en smula tolerant.»

»Var det också mot mig.»

»I hvad fall?»

»Jag älskar honom inte mer.»

»Det inbillar du dig.»

»Nej, nej, nej!»

»Hedvig!»

»Men begriper du då inte?»
 »Jag begriper att du är nervös och behöver lugn.»
 Den unga flickan gret och snyftade häftigt.
 »Låt mig tala», sade hon.
 »Inte nu; du är alldeles för upprörd. Ligg stilla, så skall jag be Iliana eller pastorn komma in och läsa för dig, om du är road deraf.»

»Bed honom komma.»
 »Han har vackrare organ än hon, och jag tror visst den stackars gossen är mycket smickrad af den vänlighet du visar honom.»

Hofrättsrådinnan skyndade genast till Iliana och berättade, att Hedvig var ovanligt nervös. Det skulle verka särdeles välgörande om pastorn ville läsa eller tala vid hennes stackars barn.

»Jag skall genast underrätta honom», sade Iliana.

»Vill du icke tillåta mig att göra det?»

»Skall jag bedja honom komma hit?»

»Nej, låt mig gå till honom.»

»Han är der uppe i fars rum!»

»Du skall följa mig.»

Iliana ledde henne upp, och sedan hon underrättat sin kusin, ville hon genast gå; men hofrättsrådinnan höll henne kvar. »Hvad jag har att säga måsten i begge höra», sade hon.

Begge betraktade henne undrande.

»Min stackars dotter har blifvit bedragen af sin fästman; han har skrivit ett bref så ångerfullt, så upprörande, att mitt hjerta veknat dervid.»

»Och hennes?»

»Är som det vore förhärdadt.»

»Och orsaken?»

»En annan kärlek.»

»Det är inte möjligt!» utropade Iliana.

Hofrättsrådinnan suckade djupt och fortsatte:

»Hennes fästman har visat sig likgiltig och försumlig emot henne. Det plågade och smärtade henne till det yttersta. Annorlunda handlade en främling, som icke allenast råddade hennes lif, utan ock egnade henne de ömmaste omsorger. Han bar henne hem på sina armar; hon hade lindat *sina* kring hans hals. Tacksamhet, beundran förbyttes snart i kärlek.» Hofrättsrådinnan satte näsduken för ögonen, men dessförinnan kastade hon en snabb blick på den unge presten. »Han vet det», sade hon för sig sjelf vid åsynen af hans rodnad.

»Är det Gustaf hon älskar?» frågade Iliana med uttryck af förvåning.

»Jag fruktar det.»

»Det är möjligt att ni har rätt, fru hofrättsrådinna», sade den unge mannen med tillkämpad fattning. »Jag erkänner att det också fallit mig in. Men just på grund deraf hemställer jag, om det är lämpligt att jag fortfarande besöker henne.»

»Det välde, ni eger öfver henne, är lika stort som mitt förtroende, min aktning.»

»Hvad säger du, Iliana?»

»Gör hvad du anser vara rätt.»

»Så skall jag försöka att återföra henne till sundt förnuft! Hur var det, väntar hon mig icke?»

»Med mycken otålighet, det är jag säker på.»

»Jag går genast.» Han sprang utför trappan.

Iliana drog en djup suck; hon skulle önskat att han sagt: »Iliana är min trolofvade brud; vi hafva för några timmar sedan vexlat ringar.» Men han såg icke en gång på henne. Hvilka sällsamma tankar! Iliana jagade dem ifrån sig. »Stackars, stackars Hedvig», sade hon.

»Ja, mitt stackars, olyckliga barn», snyftade modern; »försmädd kärlek är värre än döden.»

»Men den kan botas?»

»Den som är föremålet är säkraste läkaren, så vida han icke . . .»

»Fortsätt, jag ber.»

»Låtsar känslor, som han icke hyser.»

»Det skall icke Gustaf göra.»

»Om jag icke trott det, tror du väl att jag med mitt förtroende skulle vändt mig till honom.»

»Nej, det är sant.»

»Jag ville du skulle veta det, söta barn, på det du icke skulle förvåna dig öfver din kusins talrika besök hos min dotter.»

»Han lyder pligt och samvete», sade hon lugt.

»Och gör en god gerning.»

»Jag hoppas det.»

»En qvinna skulle icke kunna det.»

»Hvarför inte?»

»Hon saknar mod.»

»Till hvad?»

»Att träda inför den man som tillber henne, och säga: Jag älskar er inte.»

»Om det inte är nödvändigt, så . . .»

»Så undandrar hon sig.»

»Jag vet inte.»

»Antag, Iliana, att det fins en man som älskar dig till galenskap; skulle du ha kraft nog att träda honom under ögonen och säga: jag älskar er inte.»

»Ja, helt säkert.»

»Du öfverskattar dina krafter; din egen far tror dig icke i stånd dertill.»

»Har han sagt det?»

»Både i ord och handling.»

»Min far?» upprepade Iliana begrundande.

»Ingen man tror en qvinna i stånd till en sådan handling», tillade hofrättsrådinnan.

»Jag skulle önska . . .»

»Hvad?»

»Bevisa dem att de ha orätt.»

»Akta dig; du kan bli tagen på orden.»

»Det fruktar jag icke.»

»Men jag har anledning.»

»Hvilken då?»

»När man är så vacker som du.»

»Är det med sitt utseende som Gustaf vunnit Hedvigs hjerta?» frågade hon med någon rörelse.

»Hvad vet jag.»

»Då kan kärleken icke vara af lång varaktighet.»

Pagen Cederstjerna lät anmäla sig, och Iliana skyndade till sina husliga bestyr, medan hofrättsrådinnan gick för att taga emot honom. I dag var hon vid särdeles godt lynne, och då pagen oförbehållsamt yttrade, att hans herre brann af längtan att få emottaga hennes besök, svarade hon, att det icke skulle dröja många dagar innan hon tog sig den friheten att uppvakta hans kongl. höghet.

När hon sedan blef allena, gnuggade hon förnöjd sina vackra händer och sade till sig sjelf:

»I dag har jag gjort ett riktigt mästerdrag. Hedvig blir botad för sin lilla fantasi, men Iliana är nu i mitt våld. Jag har varnat henne, visat henne vägen. Låter hon nu locka sig, blir det hennes sak; mitt samvete är fritt, jag har icke det minsta att förebrå mig, men min klokhets och fintlighet att tacka för att jag blir hofmästarinna.»

På bordet i hennes rum låg en spännande fransk roman, som hon endast läst till hälften; hon sjönk ner i hvilstolen och fördjupade sig snart i läsningen deraf.

När den unge presten inträdde i Hedvigs rum, helsade hon honom med sitt vackraste småleende, men utbröt strax derefter i en nästan spasmodisk gråt. Han lät henne gråta ut och satte sig sedan på en stol bredvid henne. »Vill ni meddela mig orsaken till er sorg?» sade han med lugnt allvar.

»Hvad bryr ni er derom.»

»Illa skulle jag förstå mitt embete, om jag icke sökte att bringa tröst åt hvarje lidande.»

»Lika åt alla?»

»Det är min pligt.»

»Är det endast dess bud ni lyder?»

»Det är hjertat som skall tolka dem.»

»Så, ni har också ett hjerta?»

»Härdadt, luttradt i lifvet.»

»Och därför har ytan blifvit hård och kall. Är det inte så?» frågade hon och såg upp på honom.

»Min fröken, vi talade om orsaken till edra tårar.»

»Ni bad mig anförtro er den.»

»Jag frågade om ni ville göra det.»

»Ja, jag vill; ni skall få läsa i ett krossadt hjerta, och ni skall säga mig hvad jag bör göra för att hädanefter uthärdas lifvet. Men det blir svårt.»

»Anse mig som en broder.»

»Nåväl då! Räck mig er hand.»

»Nej, jag skall tvärt om sätta mig här borta vid bordet. Ni skall då glömma min närvaro och tro er tala vid er själf.»

Den unge presten bytte genast plats.

»Ni är grym emot mig; jag vill läsa min dom i edra ögon.»

»Det är endast i ert eget hjerta ni skall läsa; mina tankar skall jag sedan ärligt säga eder.»

Hedvig drog en djup suck. »Jag måste väl lyda er då. Ni kan skryta med att vara den förste som förmått bryta min vilja. Men också har ni räddat mitt lif.»

»Jag kan endast stanna qvar en timme. Behagar ni börja, min fröken.»

»Endast en timme? Jag behöfver månader för att utala hvad som tynger på mitt hjerta.»

»Det tror ni blott.»

»Nej, jag vet det; men ni är en känslolös människa, utan medlidande. Gå, jag har ingenting att säga er!»

»Vill ni hellre tillkalla någon annan?»

»Nej, ingen, ingen. Gå blott!»

»Betänk er väl, fröken Hedvig; om jag nu går, torde det hända att jag icke kommer tillbaka.»

Det låg hotelse, men också deltagande i dessa ord; han stod bredvid henne, och den starka vilja hon läste i hans blick, beherskade och hänförde henne.

»Förlåt mig, förlåt mig!» Och hon sträckte bönfällande sina händer emot honom.

»Så tala då.» Han återtog sin förra plats.

Hon satte händerna för ögonen och utbrast i en våldsamt hejdlös gråt.

»Men hvad är det då?» frågade han förvånad och närmade sig å nyo.

»Ingen människa har behandlat mig så grymt, så skningslöst som ni!»

»På hvad sätt?»

»Allt ifrån min barndom har man aldrig nekat mig något; man har tiggat som en gunst om det ringaste ynnestbevis, och ni nekar att räcka mig er hand. Har jag gjort mig förtjent af en sådan missaktning?»

»Jag ansåg det bättre», svarade han förlägen.

»För er må hända, men jag är sjuk och det är för min skull ni kommit hit; bör ni icke då gifva vika för en nyck, ett infall, som icke kan skada någon?»

»Nåja, om ni fäster så mycket afseende dervid.» Och han satte sig åter bredvid henne och lade sin hand i hennes.

»Tack», sade hon och omslöt den med begge sina händer; »nu får jag mod att öppna mitt hjerta för er, att berätta er allt, allt! O, jag skall ingenting dölja.

»Jag var endast åtta år när man började använda mig till postillon d'amour; jag sprang med biljetter och arrangerade möten. Min mor tog mig med öfverallt. Genom sin börd egde hon tillträde till de högsta kretsar, och det var endast i följd af partiförhållandena som hon högst sällan besökte hofvet.

»Min far var öfverhopad af göromål; jag såg honom säl- lan. Det är möjligt att han icke var lycklig i sitt hem. Min uppfostran vårdslösades; jag var inte road af arbete och gjorde endast hvad som behagade mig. Men mitt hufvud var upp- fylldt af kärleksäfventyr; jag hittade på ett behändigt sätt att öppna biljetterna, dem jag bar bort, och insöp innehållet med begärlighet. Hvad jag längtade efter den dag då jag själf skulle bli hjeltinnan i en roman. Tycker ni kan hända det är förskräckligt?»

»Fortsätt, jag ber.»

»Jag var nyss fyllda tolf år när min far af någon hän- delse kom under fund med min förskräckliga okunnighet. Han utför i häftiga förebråelser mot min mor, och dagen derefter infann sig en ung man, som skulle lemna mig undervisning.»

»Ni visade bort honom?»

»Det vågade jag inte; min far var den ende som jag var rädd för. Men jag beslöt att trötta ut preceptorn och tvinga honom att taga afsked. Men hans tålmod var out- tröttligt: hur jag än plågade honom, var han lika lugn, lika fördragsam.»

»Det bevekta er?»

»I början retade det mig till det yttersta; jag gret af harm, men småningom väcktes en känsla af aktning, beun- dran och slutligen kärlek.»

»Ni var endast tolf år?»

»Jag var närmare tretton när jag upptäckte mitt hjer-
tas tillstånd; med den erfarenhet af lifvet, som jag egde, öf-
verraskade det mig inte, men gladdde mig obeskrifligt; nu
gälde det blott att vinna hans kärlek tillbaka. Att han icke
var mig särdeles benägen, insåg jag nog, men orsaken dertill
var min lätja. Om jag gjorde framsteg, skulle kan hända hans
sinnelag förändras. Jag började läsa med en fart och en if-
ver, som om det gällt att rädda lifvet. Jag såg att det
fägnade honom, och fördubblade mina ansträngningar. Min
far gladdes öfver mina framsteg och ökade min lärares hono-
rarium. Den tacksamhet, hvarmed han emottog det, sårade
mig, men öfvertygade mig på samma gång att han ännu
icke älskade mig. Jag trodde att det var blyghet, att han
icke vågade se upp till mig, som stod så högt öfver honom
i rang, och jag grubblade natt och dag på hvad sätt och ge-
nom hvad medel jag skulle låta honom förstå, att jag icke
fäste afseende vid sådant. Ändtligen hade jag funnit det:
mina fransyska skriftektioner erbjödo det yppersta tillfälle;
jag sade honom att vi skulle skriva bref till hvarandra, och
att jag skulle göra början; men som det icke passade att ett
fruntimmer skref först till en kavaljer, skulle jag skriva i
hans namn och min informator i hennes. 'Hvilka bref fulla
af passion! Allt hvad jag hemtat ur biljetterna var sam-
manrördt i mitt hufvud, och jag nedskref allt. hvad jag öns-
skade han skulle säga till mig. Men hvilka svar! Den en-
faldigaste pensionsflicka skulle icke hafva affattat dem färg-
lösare. Jag förlorade ändå icke tålamodet; jag bombarderade
min förmenta älskarinna med kärleksförklaringar, som kunnat
spränga berg. Slutligen måste de ha gjort något intryck, ty
han sade en dag med synbar förlägenhet: 'Edra bref äro för-
modligen hemtade ur en bok?' 'Ja visst', svarade jag. 'Finnas
svaren der också?' 'Naturligtvis.' 'Vill ni tillåta mig att
kopiera dem?' Jag svarade att det var omöjligt, men nu

kunde vi byta om; jag skulle öfvertaga damens rol och han kavaljerns. . . . Ni skrattar åt mig?»

»Jag beundrar er fintlighet.»

»Svaret blef i samma anda, men jag tillämpade det på enskilda tilldragelser inom vår familj, hvilka, efter hvad jag visste, voro honom bekanta; han skulle ha varit stenblind för att icke förstå det. Med hvilken brinnande otålighet afväntade jag icke hans svar vid nästa lektion.

»Jag väntade att få se honom vid mina fötter, bönfalande om min kärlek. Min mor ovetande hade jag iklädt mig en af hennes rober, ty min korta barndrägt tycktes mig icke passande för situationen. Hur mitt hjerta slog när dörren öppnades; jag vågade icke lyfta upp hufvudet. Det var min far; han höll alla mina bref i sin hand; informatorn hade lemnat dem till honom.»

»Det bevisar att han var en hederlig karl.»

»Vänta innan ni dömer! — Min fars vrede gick isynnerhet ut öfver min mor, som icke bättre tagit vård om sin dotter. Hon svarade med bittra ord, och en häftig scen egde rum, den första jag bevittnat mellan mina föräldrar. Men derunder tänkte jag mest på den förödmjukelse som blifvit mig tillfogad.»

»Denna händelse förändrade er sinnesrigtning?»

»Helt och hållet! Hade jag då allenast haft någon som tagit hand om mig.»

»Ni hade er far!»

»Han dog kort derefter! Man hviskade om att det var af sorg öfver husliga förhållanden, men jag hade icke någon del deri! Sorgåret tillbringades på vårt landtogs; när vi återvände derifrån, hade jag nyss fyllt sexton år och skulle nu föras ut i verlden. Det glädde mig inte; jag erfor en likgiltighet som ingenting kunde öfvervinna, och isynnerhet afskydde jag tanken på giftermål.»

»Stackars, stackars barn!»

»Ni hyser medlidande med mig? Tack!» Och hon lade hans hand på sina ögon, som voro fuktiga af tårar.

»Vill ni kan hända uppskjuta er berättelse?»

»Nej, ni måste höra den till slut. På en stor kunglig fest, som egde rum ute på Djurgården, återsåg jag för första gången min f. d. informator. Ett gammalt fruntimmer stödde sig på hans arm; begges klädsel var lika tarflig som hans utseende föreföll mig simpelt. De stodo bland folkmassan, och jag satt på den kungliga estraden. Våra blickar möttes, och jag såg honom luta sig ner och hviska något till den gamla frun, hvarefter hennes ögon ifrigt sökte mig. Jag rodnade af förtrytelse och vände mig hastigt bort. Följande dag sade man mig att en person ifrigt anhöll om ett samtal med mig. Det var min f. d. informator. Han hade den oförskämdheten att kasta sig för mina fötter och tala om sin kärlek. Jag gaf honom några dukater och bad honom förskona mig från sina besök. Han gret och tackade, talande om sin fattiga mor och svårigheten att existera. Der hade jag förklaringen på hans handlingssätt! Vi skildes åt som de bästa vänner, men först måste han säga mig om jag verkligen var så obehaglig, att man icke kunde älska mig? 'Ni var bara tretton år!' svarade han mig.

»Nu följde en tid af tomma, innehållslösa nöjen. Man gjorde narr af mitt slutna, tillbakadragna lynne, och jag fruktade att mitt barnsliga äfventyr, som ryktet utbasunat, skulle hafva någon del deri. Min mor upprepade det ständigt för mig! För att på en gång göra slut derpå, förlofvade jag mig med min kusin, löjtnant Malmsköld. Han är fattig, jag är rik! Jag trodde i början att han älskade mig, och småningom fick den känslan allt mera insteg hos mig, att jag hyste en ömmare tillgifvenhet för honom. Derfor har jag blundat för hans fel och svagheter, jag har tillskrifvit dem kamraters dåliga exempel; men nu har jag fått bevis på ett lättsinne, som väcker min afsky, som kommit mig att se in i mitt eget

hjerter. Der står tydligt, att jag bedragit mig sjelf, att jag aldrig älskat honom!»

»Hvad är då er afsigt?»

»Att bryta vår förbindelse.»

»Och sedan?»

»Sedan?!»

»Tänker ni knyta en ny?»

»Kan hända.»

»För hur länge?»

»För hela lifvet!»

»Var det inte också er afsigt, när ni förlofvade er med löjtnant Malmköld?»

»Vi passade icke för hvarandra.»

»Och hur vet ni om en annan passar bättre?»

»Om jag känner mig dragen till honom med oemotståndlig magt, om hans vilja är starkare än min, och jag af kärlek underkastar mig densamma.»

»En hastigt påkommen kärlek är af flyktig natur!»

»Min står profvet!»

Dörren öppnades och Iliana kom in. »Der ute äro så många som vänta på dig», sade hon.

Han drog hastigt upp klockan. »En timma öfver tiden! Jag har alldeles fördröjt mig!»

»Skola vi icke afsluta vårt samtal?»

»Omöjligt!»

»När kommer ni tillbaka?»

»I morgon eller öfvermorgon!»

»Ändtligen i morgon!»

»Om jag kan!» Och borta var han.

Iliana hade sett hur han drog sin hand ur Hedvigs, just som hon kom i dörren; det gjorde att hon tvekade, om hon skulle följa med honom ut eller ej.

»Vill du jag skall stanna qvar hos dig?» frågade hon Hedvig.

»Nej! Jo, om du vill! Sätt dig här!»

»Du ser upprörd ut!»

»Det är jag också!»

»Förmodligen ert af samtal.»

»Ja, naturligtvis. Ack, Iliana!»

»Hvad är det?»

»Jag erfar en oro, en ängslan, något som jag icke kan beskrifva, och som du inte kan förstå!»

»Hvem vet!»

»Hur gammal är du?»

»Sjutton år!»

»Och jag är nitton!»

»Skilnaden är inte stor.»

»Men min erfarenhet är långt större än din.»

»Det tror jag nog!»

»Säg mig, är det roligt att bo på landet?»

»Om man är uppfödd der!»

»Eller tillsammans med den man älskar!»

»Då trifs man öfverallt!»

»Ja, inte sant, Iliana, då fins det lycka äfven i den ringaste koja.»

»Så vida kärleken är ömsesidig.»

»Det måste den naturligtvis vara.»

»Och man är villig att underkasta sig uppoffringar.»

»Du menar afstå från världsliga, fåfänga nöjen?»

»Det är ingen uppoffring.»

»Och granna kläder?»

»Det är heller ingen sådan.»

»Hvad menar du då för uppoffringar?» frågade hon med synbar otålighet.

»Jag menar uppoffring af hvila och ro, när de sjuka och fattiga taga oss i anspråk, försakandet af hvad vi sjelfva väl behöfva, när en annan kommer, som behöfver det bättre, och ofta stränga förebräelser, när vi felat af misstag.»

»Men sådant är orättvist.»

»Inte så alldeles, ty just därför att ansvaret är stort, måste vaksamheten och omtanken också vara det. Men jag talar om hur det går till i ett presthus. Du menar ett herregods; der, förmodar jag, äro väl inte förpligtelserna så stora.»

»Jag menar just en prestgård!»

»Jaså! Ja du kan icke tro hvad en prests hustru har mycket att tänka på. Först och främst mannen!»

»Det är väl han som skall tänka för henne?»

»I ett presthus? Det hörs, att du ej vet hur der går till!»

»Du öfverdrifver!»

»Gör jag! Är det inte hon som skall taga emot tionden och föräringarna, och som sedan skall fördela det, så att det räcker hela året, inte allenast för hennes eget hus, utan också till hjälp för andra. Värst af allt är ändå om mannen blir sjuk; då är det hon som skall taga emot alla bud, svara sjelf på de flesta och endast meddela honom de viktigaste.»

»Han kan väl ha adjunkt!»

»De fleste pastorer ha ingen sådan. De måste midt i kalla vinternatten begifva sig till de sjuka eller döende! Ofta äro vägarne så svåra, att de måste gå till fots genom ofarbara skogar eller djupa snödrifvor.»

»Det är ju förskräckligt!»

»Inte minst för henne, som sitter hemma.»

»Jag undrar på att någon vill underkasta sig det.»

»Endast den gör det, som uppoffrar sig af kärlek.»

»Tänker du bli presthustru?»

Hiana rodnade. »Det är vanligt för prestdöttrar.»

»Kanske har du redan gjort ditt val?»

»Min far har gjort det för mig.»

»Din kusin är en ovanligt hygglig ung man!»

»Det är han.»

»Tror du han också gjort sitt val?»

»Fråga honom.»

»Han kunde nog göra ett rikt gifte.»

»Utan kärlek?»

»Det förstås att hon skulle tycka om honom.»

»Och han?»

»Delade naturligtvis samma känsla.»

»Ja, om han det gjorde.»

»Iliana!»

»Hvad vill du?»

»Är du min vän?»

»Pröfva mig!»

»Vill du framföra ett bud. . . . Nej, icke det; vill du likasom af dig sjelf säga honom, att jag hyser för honom mer än tacksamhet — ja, du förstår väl.»

»Skall jag säga att du älskar honom?»

»Ja, men i förtäckta ord.»

»Jag skall berätta honom vårt samtal helt och hållet; han får sjelf ge dig svaret.» De frambrytande tårarne qvafde rösten, och hon ville springa ut.

»Ah, det är honom du älskar!»

»Släpp mig, låt mig gå!»

»Inte förr än du hört mig! Iliana, du talade nyss om uppoffringar; nu har du tillfälle att göra en sådan, som bereder min lycka, hvilken du inte bryr dig om, och hans, som du älskar! Betänk: jag är rik nog att befria honom från det mödosamma lif, som du beskrifvit! Han kan endera draga sig tillbaka till pritvatliffvet, eller också kan jag genom mina relationer laga att han snart blir biskop! Då skall du komma till oss och glädjas åt den lycka som du skapat.»

Iliana stod orörlig, med nedböjdt hufvud; tårarne rullade långsamt utför de bleka kinderna; det var en stark strid som försiggick i det unga hjertat. Alla tider hafva egt sina martyrer, och hon ansåg, att om det gälde hans lycka, borde hon icke längre tänka på sin egen.

Hedvig gissade till striden, men allt för sjelfvisk att oroa sig öfver smärtan som den vållade, afbadade hon otåligt utgången, och när väntan blef henne för lång, utropade hon häftigt: »Jag tror att du tvekar?»

»Jag skall tala vid honom», svarade Iliana, »men det kan hända att han nekar.»

»Då skall du föreställa, ja om det behöfs öfvertala honom att icke stöta lyckan ifrån sig. Ser du icke hur ödet under de besynnerligaste omständigheter fört oss tillsammans. Först att vi skulle komma hit för att se torneringen och träffa Fredrik. Det var nästan afgjordt, att vi här skulle komma öfverens om tiden för bröllopet. Så upptäckte jag att han bedrog mig! Hans kurtis för dig kunde jag förlåta, ty det var ingen som visste af den; men att slås för en liten obetydlig aktris, bli ett talämne för hela hofvet, det är en skandal, som träffar både honom och mig. Tänk dig så underbart! Just som jag hörde öfversten tala om det för mamma, såg jag ett par ögon fästa på mig; de betraktade mig med ett deltagande, ett visst något, som kom mitt hjerta att slå fortare. . . . Och sedan, var det icke han som räddade mitt lif, kanske med fara för sitt eget! När han bar mig hem på sina armar, då kände jag, att så skulle han bära mig hela lifvet igenom, att vi voro förenade för att aldrig skiljas. Chère mère skall bli ursinnig öfver en sådan mesallians, hela världen skall undra, och Fredrik lär väl hota med att skjuta sig för pannan, men det bryr jag mig inte om; jag lyder mitt hjerta. Tacksamheten mot mitt lifs räddare förbinder mig att räcka honom min hand. Hans snille och min rikedom skola bana honom vägen till de högsta äreställen, och om man nu ogillar mig, skall man om några år beundra min klokhets och afundas min lycka.»

Hon hade kunnat prata ännu längre; Iliana hörde inte på henne, hon tänkte på hvad hennes far skulle komma att säga, han som höll så strängt på helgden af ingångna för-

bindelser och visste hur ömt hon älskade sin kusin. Men skulle, *kunde* hon ens tänka på sig sjelf, när det gälde hans lycka? Långsamt närmade hon sig dörren.

»Går du nu?»

»Ja, jag måste tänka på middagen.»

»Och det kan du i en sådan stund? Så lumpet!» tänkte hon vid sig sjelf.

»Du lofvar ju att göra Gustaf lycklig?» sade Iliana, i det hon gick fram till Hedvig.

»Obeskrifligt lycklig!»

»Så tag honom då!» hviskade Iliana med darrande röst och kysste henne.

»Du är en präktig flicka!» utropade Hedvig och slog armarne kring hennes hals. »Jag lofvar att i stället skaffa dig en riktigt bra man!»

»Jag gifter mig aldrig!» Hon drog sig ur hennes famn och skyndade ut.

»Bah! så säger man alltid!» När Hedvig blef allena, lutade hon hufvudet tillbaka mot kuddarne tillslöt småleende ögonen, och drömde om sin lycka och den förträffliga hämnd hon tagit.

Iliana deremot skyndade till sina husliga göromål. Visst skötte hon dem mekaniskt, visst svarade hon bakvänt på en och annan fråga, men så kändes det också som om hennes inre varit förstenadt, eller som om hon gått i ett sådant mörker, att hon icke kunde se handen för ögonen. Ett blott visste hon: att hon måste skiljas från Gustaf och att, om så behöfdes, hon sjelf måste öfvertala honom dertill. Hon var glad åt att han var borta för hela dagen, så att hon fick tid att bereda sig.

När Iliana kom upp på sitt rum, öfverraskades hon af att der finna en bukett af de skönaste blommor och der bredvid på bordet ett litet etui.

Hon öppnade det, helt undrande. Det innehöll ett par örhängen med dyrbara stenar.

Hvem hade stält dit det? Hvarifrån kom det? Hon stod villrådig och tvekande.

Hastigt tog hon begge delarne och skyndade ner till hofrättsrådinnan. Denna hade somnat, boken låg på golvet, och hon sjelf satt tillbakalutad i länstolen. Iliana stälde buketten framför henne och etuiet i hennes knä.

Med sakta steg ville hon smyga sig bort. Då vaknade den sofvande och ropade:

»Iliana!»

»Förlåt om jag väckte er.»

»Söta barn, hvad är väl detta?»

»Gåfvor från er, dem jag icke kan emottaga.»

»Från mig?»

»Ja, från hvem skulle de annars ha kommit?»

»Högst besynnerligt!» Hofrättsrådinnan tog buketten och betraktade den. »Ah, här är en biljett.»

»En biljett?»

»Ja, se der, mellan blommorna; tag sjelf fram den, söta Iliana.»

Hon lydde helt undrande. Den var af finaste silkespapper och innehöll blott dessa ord:

»Till den skönaste!»

»Hvad skall detta betyda?»

»Har jag icke sagt, att du har en hemlig tillbedjare.»

»Känner ni honom?»

»Hur skulle jag det kunna?»

»Min far är borta, annars skulle han . . .»

»Det vore att utsätta honom för obehag.»

»Hur så?»

»Kan hända för fiendskap af någon mächtig herre.»

»Mächtig herre?»

»Ja, i fall det är en sådan som älskar dig.»

Hon stod villrådig några ögonblick. »Då vet jag till hvem jag går!» utropade hon hastigt.

»Till Beylon?»

»Ja, till honom!»

»Jag skulle i ditt ställe handla sjelf.»

»Hvad skall jag göra?»

»Återlemna gåfvan.»

»Till hvem?»

»Tror du icke gifvaren ger sig tillkänna?»

»Men om han dröjer, skall han tro att jag . . .»

»Vill emottaga hans gåfva.» Hofrättsrådinnan hade tagit örhängena ur etuiet och vände dem mot dagern. »Se, Iliana, hur stenarne blixtra; de äro verkligen magnifika. Vill du icke försöka dem?»

Men den unga flickan gaf henne en blick, som gjorde det muntliga svaret obehöfligt. »Jag står vid min föresats att gå till Beylon», sade hon.

»Dröj åtminstone dermed.»

»Hvårför det?»

»Jag tror du får upplysning snart nog.»

»Då vet ni ändå något?»

»Jag vet, att om vi upptäcka tillbedjaren och du åter-sänder hans gåfva genom annan person, skall han ändå icke uppgifva sina planer förr än du sjelf beröfvat honom allt hopp.»

»Visste jag allenast hvem han vore.»

»Jag har sett en person smyga här omkring.»

»En okänd?»

»En som ville vara okänd. Hertigen!»

»Hertigen!» utropade Iliana.

»St! skrik då inte!»

»Tänk om min far visste . . .»

»Han vet det!»

»Hvad är det han vet?»

»Ja, jag var inte närvarande vid deras samtal; det är hertigens page som berättat mig, att han följt sin herre hit och sett honom gå samtalande af och an på gården med pastor Tydén.»

»Besynnerligt att han inte berättat det för mig.»

»Har din kusin heller ingenting sagt?»

»Vet han det också?»

»Cederstjerna har själf sagt mig, att han anförtrott honom sina misstankar, okunnig, som han då var, om er släktskap.»

»Och begge ha tegat.»

»De ha kanske meddelat sig med hvarandra.»

»Och lemnat mig i okunnighet!»

»Det måste finnas någon orsak dertill.»

»Men hvilken, hvilken? Det går omkring i mitt hufvud.»

»Kanske vilja de öfverlemna saken åt dig själf.»

»Åt mig? Jag förstår inte.»

»Du vet, min söta Iliana, hur farligt det är att stöta sig med öfverheten. Om det är med afsigt din far rest bort, vet jag inte, men att du handlade klokt om du lät alltsammans bli klart under hans frånvaro, det är säkert.»

»Hvad skall jag göra?»

»Lemna hertigen ditt svar.»

»Men jag kan väl icke gå till honom.»

»Jag skall följa dig!»

»Men om han säger att örhängena icke äro från honom. Hvad skall han tro . . .»

»Vänta, jag vet en utväg. Fredrik Malmsköld har bedt om mitt förord hos hertigen . . . han hotas med att förlora sin plats såsom hans höghets kavaljer. Det hade varit lämpligast att Hedvig varit mig följaktlig, men du kan vara det i hennes ställe.»

»Hvad skall jag säga?»

»Beror på hvad han frågar. Är du verkligen föremålet för hans ömma låga, så lär han icke underlåta att begagna

sig af tillfället för att säga dig det. Du svarar, och saken kommer till ett slut.»

»Hvem, hvem skall jag rådgöra med?»

»Endast med dig sjelf, om du vill lyda mig!»

Iliana återvände till sin vindskammare; hennes stackars hufvud värkte. »Gud hjelpe mig!» suckade hon.

Men när Iliana hade gått, satte hofrättsrådinnan sig ned och skref till hofpredikanten: »Låt den unge mannen ifrigare än någonsin insistera på mitt besök hos hertigen. Iliana skall vara närvarande dervid, och jag tror hon skall samtycka att följa med. Jag har nu gjort allt hvad jag förmått, att uppfylla hans höghets önskan, och hoppas vid den underdåniga uppvaktningen få äran mottaga det utlofvade skriftliga löftet på hofmästarinneplatsen för det väntade kungliga barnet.»

Det var en kylig septemberdag, men hofrättsrådinnan svepte väl in sig i en varm kappa och gick sjelf skogsvägen för att möta det bud som dagligen utsändes för att emottaga hennes order.

Allt gick efter önskan; men när hon skulle återvända hem, hörde hon röster från sidovägen. Hon kände genast igen dem och sprang hastigt bakom en skogsdunge, som skyldde henne för deras blickar.

Det var Beylon och den unge presten.

»De måste bort härifrån så snart som möjligt», hörde hon den förre yttra.

»Läkaren har ju förklarat en flyttning omöjlig för närvarande», sade den senare.

»Jag säger dig att de skola komma att stifft ondt så länge de finnas kvar här.»

»Iliana känner mig för väl att kunna hysa tvifvel.»

»Mera var hon icke i stånd att höra, men det var nog att väcka till lif det brinnande hat hon hyste till Beylon. En qvinna förläter aldrig försmädd kärlek, och dessutom be-

grep hon ganska väl, att det var han som meddelat pastorn en så fullständig kännedom om hennes forna lif.

Att han personligen var oåtkomlig för hennes hämnd, det visste hon, men i hans vänner kunde hon såra honom, och Ilianas rena, oskyldiga väsen var henne en nagel i ögat. Åstadkomma hennes förderf ville hon visst inte — hofrättsrådinnan hade också sitt samvete —, men en liten fläck tyckte hon icke skulle skada; den söta flickan blef derigenom mera lik alla andra.

Så upptagen var hon af sina tankar, att hon icke gaf akt på att någon kom henne till mötes förr än hon vid en krökning af vägen stod midt emot Beylon. Åter igen kunde hon icke värja sig från en känsla af förskräckelse; han gaf henne en lång, sorgsen blick och gick vidare utan att helsa.

Hur det kokade i henne; det var ett uppenbart förakt han visade, och hon visste ingen fördömlig handling ur hans lefnad, som hon kunde slunga emot honom. . . . Hvad skulle hon göra?

Hade han må hända varit framme vid prestgården och kullslagit alla hennes planer rörande Iliana? Hon var nästan beredd derpå och grubblade hur hon skulle lägga nya. Iliana mötte henne i porten. Det låg något så ödmjukt och undergifvet i hela hennes väsen, att den andra erfor ett styng i sitt hjerta.

»Så allena, söta barn!» sade hon.

»Var icke ond på mig för mitt vankelmod, men jag har ännu icke kunnat bestämma mig.»

SJETTE KAPITLET.

Gustaf Tydén var i många afseenden en ovanlig ung man. Med en sällsynt karaktersfasthet förenade han ett ovanligt mjukt och behagligt väsen; det är möjligt att han förvärfvat det senare i hofsalarne, det förra hade likasom härdat till sten midt i kretsen af ett lättsinnigt hof. Det är troligt att ett allvarligt hem i förening med en medfödd rättskänsla varit hans skydd i frestelserna. Oftast faller icke frukten långt ifrån trädet; säkert är, att han vakade strängt öfver sig sjelf och sade sanningen omutligt och utan all fruktan.

Hedvigs bekännelse hade icke mycket öfverraskat honom. Han hade erhållit många lika frimodiga, och visste ganska väl, att qvinnor stundom afslöja sina innersta och hemligaste tankar, hur syndfulla dessa än äro, ja, att de till och med göra sig sjelfva ett grand sämre. Hvarför? Der synden öfverflödar, der öfverflödar nåden så mycket mer, och det medlidande man framkallar, kan leda till en ömmare känsla. Hundrade direkta och indirekta kärleksförklaringar och giftermålsanbud hade han emottagit i bref, föreslagna möten eller genom fäder, mödrar och giftomän. Men han hade afslagit dem alla med sitt lugna: »jag är förlofvad».

När hofrättsrådinnan var oblyg nog att underrätta honom om sin dotters kärlek, var hans första tanke att med en skarp lexa tillrättavisa den senare; men Hedvig hade öfverlistat honom. Hon hade lyckats att få hans hand i sina; deras fuktiga värme och sakta tryckning, hennes ömma, bedjande blickar, som ständigt sökte hans, hade mot hans vilja inverkat på honom; för hennes skull hade han försummat sina andra pligter en hel timme. Han hade ryckt sin hand lös i samma stund Iliana kom in; det var ett erkännande af skuld, och han frtog sig icke.

Hade farbrodern varit hemma, skulle han rent ut sagt honom det; nu deremot, när han slutat sina göromål, gick han till Beylon för att rådslå om medel att undandraga sig ett inflytande, som han visserligen för framtiden icke trodde sig behöfva frukta, men som må hända skulle oro hans rena, oskyldiga Iliana.

»Berätta henne allt», sade Beylon.

»Jag fruktar hon skall tro det är af fåfänga.»

»Hon har kanske redan sett det.»

»Ni har rätt; jag skall tala vid henne.»

Vi veta att Beylon följde honom nära hemmet, men han gick icke in, för att undvika träffa hofrättsråddinnan, och så mötte han henne på återvägen.

Aftonen medgaf intet tillfälle till enskildt samtal. Iliana var dessutom mycket sysselsatt i köket, och den unge mannen beslöt sig därför att dröja till påföljande dag vid frukosten, då de begge kusinerna alltid voro allena.

Han skyndade ner vid första kallelsen, och Iliana helsade honom god morgon lika vänligt som vanligt. Men hvad hon var sig olik! Det var något blekt, nästan genomskinligt hos henne, som han aldrig förr sett.

»Hvad är detta, Iliana, du är sjuk!» utropade han.

»Helt obetydligt; jag har icke kunnat sofva.»

»Min älskade flicka, hvad skola vi göra för dig?»

»Ingenting. Kom nu och ät frukost!»

Han gjorde som hon bad, men hans oroliga blickar följde henne. Hon låtsade endast att äta och tvingade sig synbart att underhålla ett samtal. Han såg hur hon led, och han kastade hastigt ifrån sig knif och gaffel.

»Om du icke vill säga hvad som fattas dig, så reser jag genast efter en läkare.»

»Han kan icke bota mig.»

»Du lider till själen?»

»Ja, Gustaf!»

»Vill du icke anförtra dig åt mig?»

»En annan dag; det har kommit så mycket.»

»Skall något hållas doldt oss emellan?»

»Du skall få veta allt, men inte nu.»

»Är det något som händt?»

»Ja!»

»Hvem rör det, Iliana?»

»Min far, dig, också mig.»

»Och hvarför vill du inte säga mig det?»

»Du skulle hindra mig att fylla min pligt.»

»Har jag nånsin gjort det?»

»Nej, nej, men fråga inte mer!»

»Och hur vill du att jag med lugn skall gå till mitt arbete och lemna dig?» sade han och lade armen kring hennes lif.

»Vi skola begge göra hvad vi anse vara rätt», svarade hon och drog sig sakta ifrån honom för att gå fram till fönstret och se ut öfver gården. »Du glömmmer väl icke att du i dag lofvat besöka Hedvig.»

»Det var just om henne jag önskade tala med dig.»

»Inte nu, en annan dag», afbröt hon häftigt. »I dag har jag så mycket att göra.» Hon skyndade hastigt ut ur rummet och han stod förvånad och såg efter henne.

Många besök och embetsgöromål upptogo hans tid; han tyckte sig saklöst till påföljande dag kunna uppskjuta att gå till Hedvig; förut ville han tala med Iliana.

Hofrättsrådinnan kunde i dag icke vara skild ifrån henne; hon upptog den unga flickan hela förmiddagen, och närpagen anmäldes och Iliana ville gå, fattade hon hennes hand och hviskade helt bevekligt: »Stanna qvar hos mig.»

Pagen upprepade sin lexa med mycken talförhet, och berättade om hertigens missnöje med löjtnant Malmsköld; denne var redan så mycket på bättringsvägen, att han lemnat sängen, och skulle med det allra första aflägga ett besök hos

sin höge herre, som hotat afskeda honom i samma stund han visade sig för dennes ögon. »Han har icke ens en vän eller släkting som fäller en förbön för honom», hade hans höghet sagt; »må han gå sitt öde till mötes!»

»Jag vill göra det!» utropade hofrättsrådinnan med tårar i ögonen; »och du, Iliana, inte sant, du vill vara mig följaktig!»

Den unga flickan rodnade starkt; förslaget var henne motbjudande, och hon ville först tala vid Beylon.

»Låt beveka er, vackra Iliana, af denna ring», hviskade pagen och smög en sådan i hennes hand.

Hon ryckte till och ville kasta den ifrån sig; den var lik den hon egde förut. Ingen tyekan mer. »Jag skall komma», svarade hon.

Hofrättsrådinnan hade märkt att något föregått mellan de unga, men hvad? »Hvilken tid är lämpligast för vårt besök?» frågade hon, medan blickarne forskande flögo från den ena till den andra.

»Klockan tio i morgon förmiddag.»

»Är hans höghet allena vid den tiden?»

»Jag skall draga försorg derom.»

Iliana lyssnade icke mera till samtalet; hon undrade på att Beylon ville tillstyrka hennes besök hos hertigen. Aldrig hade hon känt sig stå så allena i världen. Det var som en brytning i hennes lif.

När pagen gick, följde hofrättsrådinnan honom ut. »Genom hvilken trollformel fick ni henne att samtycka?» frågade hon.

»Genom en liten gåfva från hennes beundrare!»

»Och hon tog emot den?»

»Ni såg ju det!»

»Lilla skenhelgon, jag kunde väl tro det!» Och vid mycket bättre lynne vände hofrättsrådinnan tillbaka in. Det

kändes verkligt tröstande för henne att Iliana icke var bättre än alla andra.

Under tiden förtärdes Hedvig af oro och längtan; halfva förmiddagen väntade hon tåligt att pastorn skulle komma; slutligen uthärdade hon icke längre, utan skickade efter Iliana. »Hvarför kommer han inte?» ropade hon emot henne.

»Jag vet inte; förmodligen har han vigtiga göromål.»

»Har du talat vid honom?»

»Ännu inte; jag anser bäst att ni begge afgöra saken, utan mellanhand.»

»Jag ville att han skulle vara förberedd.»

»Det har du nog dragit försorg om!» svarade hon med ett uttryck af bitterhet.

»Hvad fattas dig?»

»Ingenting. Jag har mycket att tänka på.» Och hon gick ut igen, grubblande ömsom på morgondagen, då hon med bön för en annan skulle framträda inför den, som ville erbjuda henne en brottslig kärlek; hon tänkte på den förestående brytningen med Gustaf, och hon tyckte det var som allsammans rört en annan, och hon stått utanför och sett på.

Läkaren förklarade i dag, att fröken Hedvig var så mycket bättre att hon redan om en vecka kunde tänka på sin hemresa. Hon emottog underrättelsen temligen likgiltigt och afböjde sin mors smekningar, när denna uttryckte sin glädje öfver hennes förbättring.

»Jag undrar om inte Iliana med nöje skall se att vi resa härifrån?» sade hon.

»Hon kommer att göra lycka!» hviskade hofrättsrättinnan hemlighetsfullt.

»Hur vet chère mère det?»

»Hertigen har gjort henne dyrbara presenter; senast i dag tog hon emot en ring.»

»Är det möjligt!»

»Och i morgon för jag henne till honom.»

»Det är inte sant!»

»Vi afhemtas i en af hertigens vagnar.»

»Och chère mère nedlåter sig till sådant?»

»Jag blir hofmästarinna.»

»För hennes skull?»

»Derför att jag befordrar hans höghets önsknigar.»

»Men det är nedrigt!»

»Jag far dit för att emottaga den höga kallelsen, hon gör mig sällskap; hvad derefter följer är beroende af hennes eget samtycke.»

»Och mamma tror att hon . . .»

»Skulle hon annars ha tagit emot ringen!»

»Och örhängena?»

»Ja, örhängena också.»

Hofrättsrådninnan aktade sig noga att omtala, att förbönen för löjtnanten var svepskälet för det tillämnade besöket; Hedvig var fortfarande mycket uppretad på honom och klokast var att låta saken hvila. Men hade presten uppfyllt sitt löfte, eller skulle han bry sig om att hålla det, i fall Hedvig föll på den galna idén att erbjuda honom sin hand. Ilianäs trolöshet skulle utan tvifvel inverka på hans beslut; hvad var då att göra? Den goda frun trodde sig ega fullgiltiga bevis på, att den unga flickan var hertigen bevågen, och likväl sade henne en aning att hon bedrog sig, att Leonoras dotter icke kunde vanslägtas från sin mor. Hvilketdera som hände kunde vara henne likgiltigt, då hon, genom att uppfylla sitt löfte att föra henne med sig, i alla fall blifvit berättigad till den utlovade platsen.

När Hedvig blef allena, flögo tankarne korsvis genom hennes hufvud. Erfor hon ovilja mot Iliana, eller hvarför undrade hon, om denna skulle komma till hofvet, om hertigen skulle gifta henne med någon förnäm herre? När hofrättsrådninnans medverkan betalades så högt, hur skulle då icke sjelfva föremålet upphöjas! Under tiden gifte Hedvig sig med

en man utan betydelse, som redan förut stod illa vid hofvet; det torde dröja länge, innan han fick det väntade biskopsstiftet. Hvad måste icke en presthustru genomgå? Iliana hade beskrifvit det för henne, och hon blygdes icke för att tycka, att Iliana skulle få det mycket bättre än hon. Men eggelsen att vinna den unge presten döfvade denna känsla; han måste förklara henne sin kärlek. Hvad derefter skulle följa, brydde hon sig nu icke om att tänka på.

Hofrättsrådinnan hade haft den fintligheten att med ett falskt sjukbud aflägsna pastorn från hemmet vid den tid då hon väntade den kungliga vagnen.

Listen lyckades förträffligt; Gustaf Tydén var borta, när Iliana reste. När han kom tillbaka och saknade henne, när det undrande tjänstfolket berättade, att hofrättsrådinnan varit klädd i en blå sidenrob, broderad med guld, och Iliana i sin helgdagsklädning, samt att de genast rest då vagnen kom, visste han icke hvad han skulle tänka; troligtvis stod hennes föregående besynnerliga uppförande i sammanhang härmed, men hvad hade alltsammans att betyda?

Icke så att han misstänkte Iliana; men hennes ungdom och oerfarenhet kunde vilseledas, deri låg faran.

Tjänstefolket berättade, att deras unga matmor noga betämt allt inomhus för hela dagen, men att hon hoppats komma snart hem igen. Det var något högtidligt med henne, sade de, alldeles som om hon gått på en begrafning.

»Vet fröken Hedvig härom?» frågade han.

»Ja, hofrättsrådinnan var inne i all sin stass och visade sig för henne; under tiden satt Iliana i vagnen och väntade.»

En tjenarinna skickades genast in för att fråga Hedvig, om pastorn fick göra ett besök, och på det erhållna svaret, att hon otåligt väntade honom, skyndade han genast in.

Hedvig mottog honom med sitt vackraste småleende; hon räckte begge händerna emot honom och utropade: »hvad ni länge låtit vänta på er!»

»Angelägna göromål!»

»Jag behöfde er bättre än någon.»

»Min fröken, hvar är Iliana?»

»Är det för att tala om henne ni kommit hit?»

»Er mor har fört henne med sig bort.»

»Hon följde sjelfvilligt.»

»Hvart förde hon henne?»

»Chère mère har gjort en uppoffring dermed, som mera hedrar hennes hjerta än hennes förstånd.»

»Behagar ni förklara er tydligare?»

»Det kan jag inte.»

»Har ni lofvat att tiga?»

»Ja.»

»Så skall jag sjelf . . .» Han ville skynda ut.

»Stanna qvar!»

»Ni har ju lofvat tystnad?»

»Inte för er.»

»Så tala då, tala!»

»Iliana måste vara er mycket kär?»

»Hon är min fästmö!»

»Såå!»

»Men om hon också icke vore det, är det min pligt att vaka öfver och skydda henne.»

»Hennes far är borta, och förmodligen anser hon sig nu ha frihet att göra just som hon vill.»

»Besvara min fråga: hvar är hon?»

Hedvig satte näsduken för ögonen. »Hvad ni är för en sjelfvisk människa!» utropade hon snyftande. »Jag har väntat er för att få tala om hvad som tryckte mitt hjerta, och ni har icke haft tid; nu, när det rör er sjelf, kommer ni genast.»

Han drog en djup suck och sade med stark ansträngning: »Tala min fröken!»

»Jag är sjuk.»

»Vidare, om jag får be.»

»Sjuk till själen.»

»Ni sade mig det senast.»

»Återgif mig min frid.»

»Kan jag väl det?»

»Ni allena.»

»Förklara er tydligare.»

»Det kan jag inte.»

»Jag måste känna det onda, innan jag kan föreslå bote-medlet.»

»Gissar ni det inte?»

»Nej, min fröken.»

»Derför att ni är upptagen af egna sjelfviska tankar, och ingen rätt prest.»

Gustaf kände stygnet; han var intagen af den dödligaste ångest, men han insåg, att han måste beherska den för att få veta något, och med en ansträngning, som varit värd en bättre sak, sade han:

»Vill ni upprigtigt besvara mina frågor?»

»Ja!» svarade hon och satte handen för ögonen.

»Ni vill slå upp er förbindelse med löjtnant Malmköld?»

»Är det icke så?»

»Han är ovärdig densamma.»

»Det är således af harm?»

»Också af ett annat skäl. Jag . . . jag . . .»

»Ni älskar en annan, var det icke så?»

»Måste jag erkänna det?»

»Eller ni tror er älska honom.»

»Jag vet att jag gör det.»

»Nåväl, denne andre, älskar han er tillbaka?»

»Han borde göra det.»

»Borde?»

»Det blir annars min död.»

»Har han talat med er om kärlek?»

»Han skulle icke ha vågat det!»

»Hvarför inte?»

»Min rang! Han är endast ofrälse.»

»Redan det bevisar att ni gjorde klokast om ni droge ert hjerta ifrån honom.»

»Det kan jag inte!» Och nu gret hon spasmodiskt.

»Vill ni att jag tillkallar er tjenarinna?»

»Nej, nej, jag är redan bättre! Räck mig er hand.»

Han fattade kraftigt hennes och sade allvarligt: »Fröken Hedvig, den unge mannen är må hända redan fäst vid en annan.»

»Det var jag också!»

»Men han *vill* icke bryta sin förbindelse.»

»Han har lika giltigt skäl därför som jag!»

»Hvad menar ni?»

»Hon bedrar honom.»

»Det är inte sant!»

»Jag kan bevisa det.»

»Så gör det!»

»Men derefter, derefter?»

»Skall han aldrig mera tro på en qvinna!»

»Med mig kan han få rikedom.»

»Det bryr han sig icke om.»

»Ett biskopsstift kan hända.»

Men nu var tålmodet slut och alldeles utom sig utropade han. Hvar är Iliana?»

»Hos hertigen!»

»Hos hertigen?»

»Han har hemtat henne i sin egen vagn!»

»Ni ljuger!»

»Fråga tjänstefolket.»

Han fattade henne hårdt i armen och sade halfhögt: »Med hvilka djefvulskonster har er mor förmått henne att följa?»

Det bleka anletet, de vilda, stirrande blickarne skrämde henne, och hon ropade högt på hjälp.

Med hvilket förakt han kastade henne tillbaka i soffan och skyndade ut.

Fröken Hedvig behöfde en lång stund för att hemta sig, men när det ändtligen lyckats, sade hon för sig sjelf: »Om han nu på sina knän tiggde om min hand, skulle jag svara nej! nej! nej! Då tar jag hellre Fredrik, så mycket jag än föraktar honom.»

Gustaf Tydén funderade icke länge, innan han skyndsamt begaf sig till Beylon; men han träffade honom icke hemma. Till slottet kunde han icke gå, och fråga någon ville han icke; det hade varit att förråda de qual, som förtärde honom. Ännu alltid var han öfvertygad om Ilianas oskuld, men hennes rykte, hennes anseende var förloradt genom detta besök. Hur han svor ve och förbannelse öfver tidens förderfvade seder! Hur han både fruktade och önskade sin stränge, allvarlige farbror tillbaka i hemmet.

Halfva dagen uppehöll han sig ute, ströfvande i skog och mark. Kalla vindar kringsvepte honom och rasslande fölloträdens gulnade blad; de påminde om hans egen bleknade lycka.

När han senare på aftonen återkom, var Iliana den första han mötte. Hon rodnade starkt vid hans åsyn, men återtog genast derefter sitt lugna, allvarliga väsen. »Du har varit borta?» sade hon.

»Ja, nästan hela dagen!»

»Har du inte varit inne hos Hedvig?»

»Jo, en lång stund!»

»Äro ni öfverens nu?» Stämman darrade litet.

»Öfverens? Ja, fullkomligt!»

Hon vände sig bort. »Intet bref från far?»

»Nej, intet det jag vet.»

»Hvad han skall bli förvånad!»

»Ja, här har allt skett märkliga ting, sedan han reste sin väg.»

»Vi skola genast underrätta honom.»

»Är det verkligen din afsigt?»

»Anser du icke det vara rätt?»

»Jo visst! Jag tviflade på att du hade mod dertill.»

»Vill inte du?»

»Jag? Nej, det tillhör dig!»

»Hvad vill du jag skall säga?»

»Att vår kärlek icke hade någon fast grund, därför kunde den så lätt brytas.»

»Ingen fast grund?»

»Men skam öfver den som bryter sina löften.»

»Nej, Gustaf, säg inte så!»

»Iliana! har du då intet hjerta?»

»Hvad menar du?»

»Begriper du inte hvad jag lider!»

»Icke för min skull; jag begär ju intet.»

»Men du beröfvar mig allt!»

»Gör jag?»

»Om jag kunde, reste jag härifrån i morgon.»

»Yrar du, Gustaf?»

»Ljug icke för mig; jag vet allt!»

»Hvad vet du?»

»Att du slutit en vanhederlig förbindelse!»

»Med hertigen, förmodligen?»

»Ja, just med honom.»

»Och det tror du?»

»Vill du förneka det kan hända?»

»Jag vill endast veta om du tror mig derom?»

Iliana växte vid dessa ord, och hon såg ner på den, till hvilken hon hittills varit van att se upp.

»Iliana, säg mig att det inte är sant!» Och han kastade sig till hennes fötter och omfattade henne med begge sina armar, under det han gret som ett barn.

»Hvem har sagt dig det?»

»Fröken Hedvig.»

»Din fästmö!»

»Ah, så tänker du ändå skiljas ifrån mig?»

»Icke jag, det är du som . . .»

»Hvad är väl detta?» Han sprang upp, fattade begge hennes händer och såg henne forskande in i ögonen. »Iliana, tror du att jag älskar den der intriganta flickan?»

»Hon har sjelf låtit mig förstå . . .»

»Och du trodde henne?»

»Jag trodde det skulle bereda din lycka.»

»Den kan och skall ingen annan bereda än du, min brud, min Iliana! Hur kunde du hysa en så ovärdig misstanke?» Och han slöt henne i sin famn.

»Har du icke hyst en ännu ovärdigare om mig?»

»O, förlåt, förlåt! Men förklara mig nu allt.»

»Du hyser ändå tvifvel?»

»Nej, nej! Jag fruktar endast att du handlat oförsigtigt.»

»Beylon har varit med mig.»

»Han! Då kan jag vara lugn.»

»Och inte fråga mig mer.»

»Du vill ingenting säga?»

»Nej, inte nu. Du skall tro på mig.»

»Det gör jag.» Och han tryckte sin mun mot hennes i en lång, lång kyss, och liksom moln försvunno alla tvifvel från deras lefnadshimmel och begge kände att lyckan stod dem närmare än någonsin.

»Jag tror på dig», sade han, »derför frågar jag icke mer; men du skall lofva mig, att detta samtal blir en hemlighet för hofrättsrådinnan och hennes dotter. Vår framtid är må hända beroende deraf.»

»Det lofvar jag gerna.»

Vid det besök hofrättsrådinnan efter sin hemkomst gjorde hos Hedvig, visade hon triumferande den erhållna skriftliga

utnämningen, försedd med hertigens sigill, men på dotterns ifriga frågor angående Iliana svarade hon, att hertigen förmodligen fann den enfaldiga flickan så litet behaglig, att han ej vidare brydde sig om henne, så vida man icke skulle antaga att begge spelade falskt med den blifvande hofmästarinnan, ty hon hade tydligt sett, att Iliana vid afskedet smög något i hertigens hand, som hon förmodade vara en biljett, hvarvid hans höghet märkbart skiftat färg.

»Det kunde ha varit örhängena.»

»Dem behåller hon nog.»

»Chère mère, vi resa härifrån så snart som möjligt.»

»Ingenting håller mig nu mera kvar.»

»Vet mamma hur det är med Fredrik?»

»Bättre, mycket bättre.»

»Det förvånar mig att han inte varit här.»

»Han vågar inte.»

»Såsom vår slägting böra vi väl taga emot honom.»

»Men om han inte är nöjd med det?»

»Jag lofvar ingenting, men obarmhertig är jag inte.»

SJUNDE KAPITLET.

I sitt arbetsrum satt konung Gustaf vid skrifbordet, med hufvudet lutadt mot handen. Den andra, i hvilken han höll pennan, bar en dyrbar juvelsring, men hvilade för ögonblicket utsträckt på papperet. Skrifbordet bar som vanligt regeln af den högsta möjliga oreda. Der lågo viktiga statshandlingar, diplomatiska noter, embetsskrifvelser, polisrapporter tillsammans med utkast till teaterstycken, uniformsförändringar, åtskilliga billets doux m. m., m. m.

Ofvanför bordet hängde ett porträtt i kroppsstorlek af ryska kejsarinnan. När konungen lyfte hufvudet från handen, fästes hans blickar på henne; de mörknade allt mer och mer, och han sade halfhögt till sig sjelf: »Du har allt lust att så ogräs i min åker; mitt Finland är dig en nagel i ögat.»

Han steg upp och gick några hvarf fram och tillbaka genom rummet. »Hvarför unnar man mig icke att i fred och ro utveckla de tankar och idéer, som ständigt födas och fostras i mitt hufvud och min själ! O, mitt Sverige, om jag kunde göra ditt namn så aktadt, ärdt och lysande som i Gustaf Adolfs dagar! Om litteratur och skön konst här funne värdige idkare! Om mitt namn och ditt förenade flöge på ryktets vingar genom världen, liksom under tolfte Carl! Om du och jag en gång intoge hedersplatsen bland alla Europas folk. Gerna gäfve jag tio år af mitt lif för ernäendet af en sådan lycka! Ja, jag gäfve det i denna dag, hade jag endast handbref derpå.»

En lång paus inträdde, men konungen fortsatte sin gång genom rummet. »Dessa eviga trakasserier, hur de inquietera och martera sig. Hvarför skall man ständigt blanda mig in deri? Blundar jag icke på begge ögonen för att lemna hvar och en frihet att göra som han vill, och borde man icke unna mig samma frihet? . . . Det är konungen, som skall afgöra alla stridigheter. Om en migrän eller en hofintrig sätter honom i dåligt lynne, kan det ge anledning till diplomatiska noter mellan alla Europas hof. En mulen blick betyder onåd, och ett småleende väcker förhoppningar om en stundande upphöjelse. Derfor är hela hofvet ett maskeradsällskap, der ingen vågar visa sitt eget ansigte, och konungen minst af alla.»

I detta ögonblick förnams en sakta knackning på en liten löndörr midt emot stora ingången.

»Hvem der?» ropade konungen.

Dörren öppnades och Beylon inträdde.

»Foi de gentilhomme, jag trodde det var en dam.»

»Inte den gången, ers majestät!»

»Min gamle Cato, jag ser dig lika gerna. Kom och sätt dig; du ser trött ut.»

»Jag kommer från ryske ministern.»

»Nå, hur tycks han vara sinnad, den gamle intrigmakaren?»

»Arg som en bulldogg . . . vill endast stifta ondt.»

»Kunna vi ingenting göra för att ställa honom tillfreds.

»Det skulle föga gagna. Hur har han icke missbrukat ers majestäts tillåtelse att tullfritt införa en hop varor! 9,000 alnar sidentyg i en enda sändning, det är ju en komplett skandal.»

Konungen skrattade. »Hvad säger du om att han nödvändigt vill hafva det blåa bandet åt Potemkin?»

»Han visade mig det nyss.»

»Det är sant, han har redan fått det.» Gustaf rodnade lätt.

»Och desslikes alla nyare svenska mynt och medaljer.»

»Till kejsarinnan. Det skedde på min befallning.»

»Denne Simolin var den minister, hon minst af alla bort sända till Sverige.»

»Han har tröttnat vid oss, liksom vi vid honom, därför har han begärt sin rappel.»

»Jag tror han ångrar det.»

»Hör på du: han var väl nöjd med middagen?»

»Han sade mig i dag, att det endast är i Sverige som en person utan diplomatiskt anseende, utan att innehafva en hög plats och utan rikedom kan inbjuda till sitt bord icke allenast utländske ministrar, utan också sjelfve konungen.»

»Jag är säker på att du icke blef honom svaret skyldig», inföll Gustaf skrattande.

»Jag bugade mig och svarade, att alla tider och land haft sina uppkomlingar; jag kunde därför icke skryta med den äran att stå ensam.»

»Bravo, cher Beylon! Hvad mig angår, var jag mycket nöjd med arrangemanget, och jag tackar dig för att du efterkom min önskan.»

Beylon bugade sig.

»Vet du när han reser?»

»Han är rädd för passagen öfver Åland och påstår, att här icke fins någon säker postbåt.»

»Hör på du, jag har lust att utfärda en order om att en postjakt hålles tillreds att föra honom öfver till Åbo. Det är en complaisance, för hvilken han bör bli tacksam, och du vet Beylon, att det är min corde sensible att göra mig folk förbundna.»

»Alla, ers majestät?»

»Ja visst! Hvad begär du?»

»Har ers majestät en timma ledig för mig?»

»Vill du kanske berätta mig om äfventyret hos min herr broder hertigen?»

»Nu märker jag att det ej behöfs.»

»Jag trodde jag skulle skratta mig till döds! Du var arrangören, förmodar jag?»

»Det vågar jag icke förneka.»

»Alltsammans var förut öfverenskommet med hertiginnan, har man sagt mig.»

»Jag hade den äran att få medfölja i hennes svit.»

»Hvar skulle audiensen ske?»

»I hertigens sängkammare. Prinsessan och hennes damer voro i ett af rummen innanför.»

»Det förvånar mig, att de kunde hålla sig tysta.»

»De skrattade i sina näsdukar, så att jag fruktade de skulle få konvulsioner.»

»Så kom föremålet?»

»Med kopplerskan, ja ers majestät!»

»Berätta vidare.»

»Lifpagen öppnade dörren för att låta dem inträda. I samma ögonblick kom hertiginnan och sviten; hon tog naturligtvis försteget, hennes damer följde efter henne; sedan kom hofrättsrådinna allena; jag hade fattat prestdotterns hand, och vi kommo sist. Hertigen syntes mycket öfverraskad, men han blef det ännu mer, när vi allesammans föllo på knä, utropande: 'Nåd för löjtnant Fredrik Malmsköld!'

»Hahaha! Jag ville ha sett min herr broder.»

»Han skyndade att upplyfta hertiginnan och försäkra om att hennes önskan var en befallning för honom; derefter reste han upp den ena efter den andra.»

»Också din vackra skyddsling?»

»Som fick tillfälle att återlemna en oförtjent gåfva.»

»Ah . . . hon tar icke emot några presenter!»

»Hon passar icke för hofvet, ers majestät.»

»Men det menar du att den andra gör?»

»Hertigen var tvungen att hålla sitt löfte.»

»Men om prinsessan icke gillar hans val?»

»Jag tror icke hon fick veta hvad papperet innehöll.»

»Då är visserligen hertigen räddad för ögonblicket.»

»För alltid, ers majestät!»

»Hvad? du tror inte . . .»

»Jag är inte den ende, ers majestät.»

»I hafven alla orätt, som jag hoppas, men jag nekar inte att det skulle roa mig om den charmanta frun, som skall gå omkring och skryta med sitt brevet, till sist funne sig besviken. Hahaha!»

»Det är min första och enda hämnd.»

»Din hämnd, Beylon?»

»Denna qvinna har krossat min lefnadslycka.»

»Verkligen?»

»Den unga flickan är dotter till den enda qvinna jag någonsin älskat.»

»Ah, cher Beylon!»

»Och nu ville jag falla till ers majestäts fötter.»

»Hvad kan jag göra för henne?»

»Hon älskar och är förlofvad med sin kusin, den unge prestmannen, som hade den olyckan att misshaga prins Fredrik.»

»Ah, en hel slägt af hederligt folk; det är landets äkta fullblod, Beylon; det måste konserveras.»

»Jag var öfvertygad om att det var ers maj:ts önskan.»

»Den unge mannen står brödlös?»

»Genom sitt arbete kan han alltid förtjena sitt uppehälle, men det torde bli svårt för honom att finna ett så stort brödstycke, att det kan räcka till för flera.»

»Du tror att hertigen . . .»

»Aldrig förlåter en försmädd kärlek! Ja, min kung, det inte allenast tror, det vet jag.»

»Det är ett strängt omdöme, i hvilket jag icke instämmer, men det hindrar ej att jag vill göra allt för dina protegéer. Har du inte något förslag?»

»Jo, ers majestät.»

»Nå, jag kunde väl tro det. Låt höra!»

»H. pastorat är ledigt; det är icke stort, men tillräckligt för inskränkta behof och dessutom genast att tillträda; värdigas gifva det åt Gustaf Tydén.»

En sky drog öfver konungens anlete, han kastade en blick af deltagande på Beylon och tog långsamt från skrifbordet ett bref, som han räckte honom. »Se der, läs!»

Det var från enkedrottningen. Hon anhöll att konungen på hennes rekommendation ville utnämna till kyrkoherde i H. en högt meriterad person, som hon namngaf.

»Detta utgår från hofpredikanten», sade Beylon.

»Jag anser det icke omöjligt; som du vet, är han hertigen mycket tillgifven.»

»Och går alla hans ärenden, hur smutsiga de än må vara.»

»Beylon, han är konungens bror!»

»Sanning har jag talat äfven till majestätet.»

»Och det har icke rubbat vår vänskap, men jag tviflar på att Carl vill höra den.»

»Om jag skulle begära företräde hos enkedrottningen? Hon är mig ännu lika bevågen.»

»Jag fruktar du ingenting skulle uträtta; har hon gifvit sitt löfte till hofpredikanten, är det icke omöjligt att hertigen står bakom, och att hon vill göra sig honom förbunden.»

»Han vinner ingenting derpå.»

»Vis à vis den unga flickan?»

»Nej, helt visst intet.»

»En sådan dygd är beundransvärd, just därför att den är så ovanlig.»

»De begge unga skola tåligt underkasta sig att vänta; men jag förutser alla de hinder som skola läggas i hans väg; hvarje presterlig befordran är i våra dagar att anse såsom ett personligt ynnestbevis, och Gustaf Tydén har visat sig vara för litet hofman att kunna erhålla något sådant. Hon skall utsättas för fortsatta förföljelser. Hertigen släpper icke det villebråd, han en gång kommit på spåret.»

»Det är nog; vi måste finna ett medel.»

»Jag har en liten gård i Schweitz; om de ville resa dit tillsammans med mig.

»Och det tror du jag skulle tillåta? Eger jag väl förutom dig en enda vän, till hvilken jag kan anförtro mina bekymmer, för hvilken jag utan tvekan kan öppna mitt hjerta. Nej, Beylon, du får icke lemna mig, och dina protegéer skola icke bli ohulpna.»

»Jag tackar ers majestät, men ber eder ock besinna, att snar hjälp är af nöden. Hertigen har blifvit öfverlistad, utskrattad af sin gemål; han har fördragit det med bibehållen kontenans, men han känner det såsom en skymf, den han måste hämnas.»

Konungen satt grubblande några ögonblick. »Nu vet jag det!» utropade han gladt.

»Hvilket, ers majestät?»

»Medlet, Beylon, medlet!» Och konungen sprang upp från stolen samt återtog sin vandring genom rummet under det han muntert gnolade på en operamelodi.

Den andre satt en stund tyst och väntande, i hopp att erhålla en närmare upplysning; men konungen tycktes hafva glömt det närvarande. Efter en stunds vandring satte han sig vid skrifbordet och pennan flög raskt öfver papperet. Det var ett bref och det blef icke långt; när han slutat, lutade han sig tillbaka i stolen och sade småleende till Beylon:

»Min Cato, hur ofta har du icke förebrått mig att jag icke går öppet till väga; att jag, spelar under täcke än med den ene, än med den andre. Men om jag nu sade min mor, att jag har en värdigare kandidat till H. än den hon föreslagit, om jag låte Carl förstå att jag ogillar hans handlingsätt och tänker motarbete hans planer, så skulle begge blifva mina fiender och plåga mig med tusende trakasserier. Jag tänker nu bevisa mig vara lika skicklig amiral som hertigen, och manövrera mellan klipporna, tills jag fört dina skyddslingar i säker hamn.»

»Jag beundrar ers majestäts klokhet.»

»Endast fintlighet, Beylon; här behöfs intet annat. Jag har skrivit till enkedrottningen, att hertiginnan redan förut solliciterat om H. pastorat för en man, hvars sträfva dygd gör honom misshaglig vid hofvet, men dess mera passande bland en landtbefolkning. Han är förlofvad med en ung flicka, som åtnjuter hennes höghet protektion, och hvars lycka hon vill göra. Som hertiginnan aldrig förr besvärat mig med anhållan om någon nomination, har jag icke ansett mig kunna neka henne denna. Jag är förtviflad att nödgas gifva min fru mor en refus, men om enkedrottningen kan öfvertala hertiginnan att återge mig det till henne gifna löftet, skall den

högt meriterade person, som enkedrottningen rekommenderat, erhålla platsen. Nå, är du nöjd?»

»Och tacksam, ers majestät!»

»Men nu måste du genast gå till hertiginnan och begära hennes förord hos mig för pastoratet. Om det behöfs, kan du ju tillägga, att jag med nöje uppfyller en önskan af henne.»

»Hon skall icke underlåta att framställa den.»

»Men förbered henne också på ett anfall från enkedrottningen; hon ger sig icke snart.»

»Jag skall säga henne det.»

»Ännu ett!» Konungen kastade en flyktig blick på brevet från sin mor. »Enkedrottningens bref är dateradt den tionde. Hertiginnans måste vara af den nionde. Hon har för liten vana vid datum att icke sätta dit hvilket som uppgifves. Nå, förstår du?»

»Så väl, ers majestät, att jag fruktar få smak för att intrigera.»

»Der ser du; det är som ett kortspel; hvar och en gömmer sina trumf för motspelaren; man slår ut hackorna, man sonderar de svaga sidorna hos motspelaren och öfverlistar honom slutligen. Det är nervretande och — det roar.»

»Men det fordras naturlig fallenhet, och den saknar jag helt och hållet.»

»Om du egt den, Beylon, hade du icke blifvit hvad du varit för mig och min mor — en trofast, oegennyttig vän, sig lik i alla skiften och lefnadsförhållanden. Hon och jag stå ofta gent emot hvarandra; men du står fast såsom begges vän, utan att svika eller bedraga någondera.»

»Jag har endast gjort min pligt.»

»När kabaler och intriger förmörka utsigten omkring mig, då tänker jag på dig, och du synes mig som en liten men klart lysande stjerna, hvars ljus visar mig den rätta vägen. Det skulle fägna mig, om jag i dag gjort någon afbetalning på min skuld!» Konungen var upprörd när han räckte ho-

nom sin hand. Beylon kysste den vördnadsfullt, under det stora tårar rullade utför hans kinder.

»Gå nu, Beylon, gå till hertiginnan och handla raskt; om tvenne timmar afsänder jag en kurir till enkedrottningen. Du skall få se att hon sölar inte.

ÅTTONDE KAPITLET.

Uti den vanligen så tysta prestgården rådde en ovanligt stark rörelse. De resande ordnade allt för sin affärd, och de hemmavarande för den älskade husbondens snara återkomst. Kappsäckar och reseffekter stodo öppnade; sommar- och vinterplagg lågo öfver bord och stolar, dyrbara rober, kjortlar och reskläder om hvartannat. Hofrättsrådinnan Malmsköld och hennes dotter upptogo och sysselsatte egenmäktigt allt husets folk; Iliana måste tillkalla främmande hjälp för att få tvättadt, skuradt, dammadt och ordnad ända upp ifrån vinden ner till förstuguqvisten, innan hennes käre, efterläng-tade fader kom hem.

Pastor Tydén hade varit borta i nära tre veckor; hans brorson hade under tiden vikarierat och gjort det med ett förstånd och en hjertats godhet, som tillvunnit honom allas tillgifvenhet, med hvilka han kommit i beröring. Förhållandet mellan honom och Iliana hade inträdt i ett ganska märkligt stadium. De trodde på hvarandra, utan att ett förtroligt meddelande egt rum. Hon berättade icke om besöket hos hertigen; det skulle först ske i hennes faders närvaro. Om hon hade att gifva förklaringar, hade hon också sådana att fordra. Dessutom hade Beylon, när han förde henne ner till vagnen, hviskat i hennes öra: »tystnad för alla tills jag ger

dig lof att tala.» Men dag efter dag förgick, han kom inte, men hon höll lika fullt trofast sitt löfte.

Gustaf hade ingenting frågat. Efter det samtal, som egt rum dem emellan, hade ämnet icke sedermera återtagits; men ute bland främmande hörde den unge mannen förvirrade berättelser om hur hertiginnan och Iliana gjort knäfall för hertigen och begärt nåd för löjtnant Malmsköld, samt att den förre blifvit så förtjust i den unga flickan, att han gjort hofrättsrådinnan till hofmästarinna för den arfvinge han väntade. Desslikes att hela hofvet varit närvarande och likaledes gjort knäfall. Alltsammans hade upplöst sig i ett omätligt löje öfver hertigen, som var ytterst förbittrad och svurit att hämnas. Ilianas skönhet var ämne för allmänt samtal, till och med konungen önskade få se henne, och man undrade under hvad förevändning hon nästa gång skulle komma till slottet. Hofvets unge, herrar vallfärdade till prestgården. De fleste finga nöja sig med att kretsa omkring densamma. De få som vågade sig in, mottogos af hofrättsrådinnan med ett nådigt leende, men Iliana sågo de icke till; hon hade af pligt en gång trotsat faran, nu undandrog hon sig densamma.

Lik en Cerberus vakade hennes kusin öfver henne; att hon icke skänkte honom sitt förtroende, grämde honom, men hans beskydd skulle hon i alla fall åtnjuta i rikaste mått, vare sig hon ville det eller icke, och följderna af denna exalterade känsla blef ett häftigt uppträde mellan honom och hofrättsrådinnan.

Han sade henne, att det hus han blifvit satt att vaka öfver, förlorade i anseende genom de besök hon emottog. Den som står utanför kan icke veta hvem de gälla, sade han, och hennes nåd behagade icke misstycka, att de för framtiden blifve afvisade.

Tonen var förbindlig, men orden voro skarpa, och hofrättsrådinnan skummade af raseri.

»Jag tar emot hvem jag vill och hvar jag vill», svarade hon med en ljungande blick.

Men en halftimme derefter afvisades vid grinden en af hofvets kavaljerer med det besked, att hofrättsrådinnan icke vidare tog emot, och innanför på gården stod en argsint hund, morrande åt de objudne gästerne och fast besluten att hindra dem från tillträdet.

Hennes nåd skyndade till Iliana och frågade om detta skedde med hennes faders samtycke. Hon svarade, att under hans frånvaro hade hennes kusin blifvit satt i hans ställe och fick sjelf svara för sina handlingar.

»Då resa vi genast härifrån!» utropade den förtörnade, ursinniga qvinnan.

»Men Hedvigs fot?»

»Hellre skadan än förödmjukelsen.»

»Jag kan ingenting göra.»

»Återkalla genast befallningen.»

»Det vågar jag inte.»

»Så skall jag sjelf göra det.»

Hofrättsrådinnan gick för att sjelf tala vid drängen, som höll utpost, men denne gaf ett tecken åt hunden, som genast med ett hårdt skall stälde sig i hennes väg, och skrikande flydde hon tillbaka in i huset, der det nu blef en hiskelig brådska att ordna för afresan.

Hedvig var så långt kommen på bättringsvägen, att hon några gånger, stödd på Ilianas arm, hade gått öfver rummet. Efter brytningen med den unge presten hade hon icke återsett honom. Till Iliana sade hon sig hafva varit mycket sjukare än läkaren förstätt; hon hade yrat förfärligt och tyckte sig minnas, att hon derunder sagt till Iliana, att hon var kär i hennes kusin. »Gjorde jag det verkligen?» frågade hon.

»Ja», svarade denna förvånad.

»Men du trodde väl aldrig att det var mitt allvar?»

»Ja, det gjorde jag.»

»Hedvig utbrast i ett häftigt skratt. »Kanske trodde han det också?» sade hon.

»Det vet jag inte.»

»Söta Iliana, säg honom att så löjlig är jag inte.»

»Du får säga det sjelf.»

»Om jag får tillfälle dertill, skall jag verkligen göra det. Alla karlar äro egenkäre. Tänker du verkligen gifva dig med honom?»

»Vi äro förlofvade.»

»Gör det inte; du blir olycklig.»

»Gustaf är den ädlaste man.»

»Inte bättre än alla andra. Jag mins under yrseln hur han höll mina händer, med hvilka blickar han betraktade mig, insöp min andedrägt . . . o, det är rysligt att tänka! . . . Och när han bar mig hem på sina armar och tvingade mig att lägga mina armar kring sin hals. Hvad skulle jag göra, Iliana; det gälde mitt lif, jag var i hans våld; men att så missbruka sin magt, det var ovärdigt och lofvar icke mycket för din framtida lycka.»

Iliana teg, men hennes hand var kall och hon darrade häftigt, då hon hjälpte Hedvig att sätta sig i soffan. Denna gaf henne en snabb blick och fortsatte:

»Om jag varit en person utan betydighet, hade hans uppförande kunnat ursäktas, men en ung dam af rang och anseende, som blir så behandlad, borde ha rätt att låta straffa den som förgått sig emot henne.»

»Ja, orätt gjorde han», sade Iliana.

»Du medger det!»

»Orätt att hjälpa den, som så litet förtjenar medlidande af en hederlig man.»

»Hvad vågar du säga?»

»Du vill göra mig svartsjuk, men det skall icke lyckas. Af min fader har jag lärt att förlåta dem, som vilja göra

mig skada; jag skall därför icke vredgas på dig. Kan Gud förlåta dig, nog kan jag göra det.»

Med dessa ord lemnade hon rummet. Hedvig föll i en hysterisk gråt och ropade, att det icke fans någon i hela världen som förstod henne, men att det skulle bli hennes död, om hon icke snart fick komma härifrån.

Mor och dotter hyste således begge samma önskan, och arrangemangerna för resan gjordes i största hast.

Men hofrättsrådinna n tvekade, huruvida hon dessförinnan borde begära audiens hos hertiginnan. Dagligen hade hon väntat att bli tillkallad, men förgäfves. Diplomet med hertigens namnteckning berättigade henne till ett slags introduktion; hon hade för det ändamålet låtit anskaffa några dyrbara rober, passande för en presentation, och hon brann af längtan att ikläda sig desamma.

Hon hade skickat bud till hofpredikanten, att hon otåligt väntade honom, men han hade icke kommit, och om han nu gjorde det, skulle kanske han också bli bortvisad af gårdsdrängen och hunden. Hofrättsrådinna n kunde icke nedlåta sig till en begäran om att undantag från den stränga förordningen gjordes för hennes vän hofpredikanten; då föredrog hon att sjelf besöka honom.

Vid återkomsten sade hon sin dotter, att han varit charmant, att han öfverhopat henne med komplimanger, men alldeles afrådt ifrån presentationen för närvarande. Han hade tänkt på saken och hört sig för, men allmänna meningen var, att dermed borde dröja tills hofvet flyttat in till staden.

»Om här bara finnes en människa, som med tillbörlig omsorg kunde lägga ner mina rober i kartongerna», suckade hofrättsrådinna n.

»Chère mère får göra det sjelf.»

»Är jag van vid sådant?»

Emellertid måste hon beqväma sig dertill, och äntligen

hade man hunnit så långt, att posthästar kunde beställas till följande dag.

Men under dagens lopp hördes hundskall många gånger, och hofrättsrådinnan var utom sig vid tanken på alla de visiter hon gick miste om. Det var en horreur, en skandal, en chikan, som aldrig förr blifvit tillfogad en dam af stånd. Men så skulle hon också veta att hämnas, och första uttrycket deraf var att hon reste utan att taga afsked af personer, som visat henne så liten uppmärksamhet.

Under de sista dagarne intog hofrättsrådinnan sina måltider tillsammans med sin dotter samt bevärdigade hvarken Iliana eller den unge presten med en helsning och antog en furstinnas hållning mot de tjenare, som förgått sig emot henne.

»Jag räknar timmarne tills vi blifva henne qvitt», yttrade Gustaf.

»Om endast far hade kommit hem dessförinnan», suckade Iliana.

Och hennes önskan blef uppfylld. Hofrättsrådinnan hade fått en hofvagn stäld till sin disposition, den stod fullpackad på gården och väntade, men posthästarne dröjde. Då närmade sig en simpel schäskärria, dragen af en ung, rask häst; den svängde in på gården; husbonden var hemma.

»Fader! käre fader!» utropade Iliana, som sprang utför trappan och kastade sig i hans famn.

»Mitt eget älskade barn!» Och han tryckte henne intill sig, som om han fått henne för andra gången.

»Allt godt?» frågade den gamle, då han derefter omfamnade brorsonen.

»Det blir nu», svarade denne med en blick på den fullpackade resvagnen.

»Är du nöjd med din resa, far?»

»Jag hoppas allt godt af densamma.»

»Ack om du visste hvad jag är glad att hafva dig här igen», hviskade dottern.

»Inte mer än hvad jag är att vara här tillbaka.»

»Säg mig, Iliana, skall nu allt blifva klart oss emellan?» frågade den unge presten.

»Ja, nu skall allt blifva klart!»

»Har det icke alltid varit så?»

»Nej, icke fullt.» Och åter flög ett menande ögonkast till vagnen.

Nu anlände posthästarne, och just som pastorn ärnade sig in, trädde hofrättsrådinnan och hennes dotter ut på gården. Den senare stödde sig på en liten fin käpp och tycktes icke hafva någon synnerlig svårighet vid att gå. Begge två uttryckte sin glädje öfver att se pastorn före sin afresa. De hade fördröjt den endast för denna orsak.

Pastor Tydén, lugn och värdig såsom alltid, svarade, att det glädde honom, om de funnit sig väl i hans hus. Han hoppades att de endast medförde goda minnen derifrån.

Hofrättsrådinnan tog hans arm och lät honom föra sig till vagnen. Härunder bad hon att han ville besöka dem i Stockholm; hon hade så mycket att anförtro honom, hennes hjerta var öfverfullt, och hennes frid berodde på att hon fick öppna det för honom.

Under tiden tog Hedvig hand om Iliana; hon talade om missförstådd vänskap, om framtiden, som skulle avslöja mycket som nu var doldt, och alltsammans blef så mystiskt och obegripligt som möjligt. Hon höll hårdt hennes hand och drog henne med sig till vagnen. De begge resande togo plats i densamma under oupphörliga vänskapsförsäkringar till far och dotter; kusken körde och de nickade åt dem på en gång.

Men för Gustaf Tydén hade de hvarken haft en helsning eller ett afsked. Han tycktes icke finnas till för dem.

»Gud ske lof att de äro borta!» utropade han.

»Du måtte ha svärligen försyndat dig?»

»Endast sagt dem sanningen.»

»Ja, det är hvad människorna minst vilja höra.»

»Berätta du allt för far, medan jag går in och ställer i ordning som det varit förr.»

»Skall jag berätta allt?»

»Ja, allt hvad du vet.»

»Inte hvad jag hört?»

»Hört? . . . hvad har du hört?»

»Onda rykten och sägner.»

»Berätta då hvad du tror.»

»Jag tror ingenting deraf.»

»Barn, barn, hvad är detta; finnas hemligheter er emellan?»

»Iliana har icke haft förtroende för mig.»

»Hur kommer det sig?»

»Jag har inte fått.»

»För hvem?»

»För Beylon.»

»Han? Har han del häri?»

»Ja, far.»

»Då kan du vara lugn, gosse. Kom och säg mig hvad du har på hjertat medan hon ordnar hus och hem.»

Hur hon flög till sitt arbete, hur lätt det gick undan. Under de föregående veckorna hade hon känt sig så beroende, så föga hemmastadd, då nu deremot . . . och derunder dansade stolar och bord tillbaka på sin forna plats; det var som om också de döda tingen längtat derefter, så lätta gjorde de sig. Och den unga matmodern och hennes tjänarinnor, de flyttade saker, städade och kokade. De senare voro isynnerhet angelägna om att ställa Ilianas rum i ordning, menande att det var riktig synd och skam att hon bott på vinden så länge. Den förra skref några rader till Beylon, och en liten tioåring blef ombetrodd att bära fram det.

Emellanåt såg hon ut genom fönstret, om icke hennes far och kusin skulle återkomma, men de gjorde det icke förr än middagsklockan ljöd, och Iliana såg, att det låg ett moln på hennes faders panna. Gustaf var heller icke glad.

»Kom nu och ät, käre fader», sade hon.

Men måltiden försiggick temligen tyst; det låg en viss förstämning deröfver.

När den var slutad, följdes alla tre upp på faderns gamla, kära arbetsrum. Finhackadt enris var strödt öfver rummet, och en väldig brasa flammade från spiseln. Länstolen stod åter på sin plats, och pastorn satte sig deri efter gammal vana.

Under tystnad stoppade Iliana hans pipa, men när hon räckte honom den, sköt han bort den och sade:

»Tala först, Iliana; säg mig allt.»

Hon stälde sig framför honom, lik den anklagade för sin domare. »Jag har varit hos hertigen.»

Gustaf som stod vid fönstret, vände hastigt hufvudet, likväl utan att förändra ställning.

»För hvad orsak?» frågade pastorn upprörd.

»Hofrättsrådinnan berättade mig, att far tagit emot honom här hos oss, att Gustaf hotades af onåd därför att han icke besökt hofpredikanten, med ett ord, att ni begge skulle komma att lida för min skull. Så skickade han mig ett par dyrbara örhängen.»

»Under min frånvaro?»

»Ja, fader. Du hade ingenting sagt till mig, därför trodde jag det vara din vilja att jag sjelf skulle handla. Hofrättsrådinnan ville att jag skulle följa henne till hertigen, för att bedja om nåd för löjtnanten, och så kunde jag på samma gång lemna igen örhängena. Jag tyckte nog att förslaget var bra. När jag sjelf förde min talan, kunde ingen gifva dig skulden; men jag tvekade ändå och tyckte, att jag hellre velat gömma mig för hela världen. Det var väl feighet, kan jag förstå.»

»Hvad bestämde dig slutligen?»

»Du sjelf, far, som sade mig att jag skulle lyda det bud, som lemnade ringen från herr Beylon.»

»Och så följde du hofrättsrådinnan?»

»Till slottet, ja.»

»Ni blefvo genast mottagna?»

»Vi skulle bara vänta medan pagen anmälde oss. I samma stund kom hertiginnan och en hel skara herrar och damer. Beylon var deribland; han förde mig fram till henne, och hon tog min hand; hvad hon tänkte säga vet jag inte, ty i detsamma öppnades dörren till hertigens rum, och hon gick förut och gaf oss ett tecken att följa efter.»

»Vidare, vidare!»

»Hennes höghet knäföll, och så gjorde vi allesammans och utropade: 'nåd för löjtnant Malmsköld!'

»Hvilket gyckelspel!»

»Hertigen upplyfte först hertiginnan och sedan alla andra; jag var den sista.»

»Hvad sade han till dig?»

»Han sade intet, men tryckte hårdt min hand. Jag lade det lilla etuiet i hans och sade sakta: 'var god och återtag detta'. Han skiftade färg och gömde det hastigt, men sade icke ett enda ord.»

»Var Beylon i granskapet?»

»Han stod bredvid mig.»

»Och sedan?»

»Sedan vände hertigen mig ryggen, och vi fingo genast derefter taga afträde.»

»Talade hertigen med hofrättsrådinnan?»

»Jag tyckte att han lemnade henne ett papper, men hon sade mig icke hvad det innehöll.»

»Derefter har du fått vara i fred?»

»Ja, fader.» Hon gick fram till honom och föll ödmjukt på knä. »Har jag gjort något orätt?»

»Nej, barn.»

»Men du är ändå icke glad.»

»Derför att jag inser att vi måste skiljas.»

»Skiljas . . . och hvarför det?»

»Hertigen skall snart förnya sin förföljelse.»

»Tror du han skall utsträcka den till dig.»

»Nej, men till Gustaf.»

»Ja, då måste jag bort.» Hon steg hastigt upp. »Men när han rest, får då komma tillbaka?»

»Och för lättsinniga furstars skull skola friden och lyckan jagas ur familjerna!» utropade Gustaf. »Att återkalla dem till sina pligter eller lägga hinder i vägen för deras syndiga lustar är ett brott, som straffas med underminering af all timlig lycka! Desse höge herrar gräfva sjelfve den graf, som förr eller senare skall uppsluka dem allesammans.»

»Gustaf, Gustaf! Hvad är det!» utropade Iliana och skyndade till honom.

Han slöt henne i sina armar. »Jag har aldrig tviflat på dig», sade han, »men jag har sörjt öfver ditt bristande förtroende; nu är det tanken på att jag aldrig skall bli i stånd att erbjuda dig ett hem, att hvarje tillfälle till befordran skall undanryckas mig, derför att jag handlat som hederlig karl. Det är detta som förbittrar mitt hjerta och sätter mig i harnesk mot tidens depraverade anda.»

»Käre son, furstarne äro svaga syndiga menniskor, de likasom vi. Den som tviflar derpå, behöfver endast gifva akt på hur snart de duka under för frestelsen, och huru deras lustar stundom bli deras bane. Vänd deremot din rättvisa harm mot dessa, som krypa i stoftet för dem, som smickra, ljuga och buga, som smeka och befordra deras små skötesynder, som gilla och befordra hvarje önskan och handling, huru fördömlig den än må vara; dessa bära egentligen den största skulden.»

»Hvem ber dem omgifva sig med sådana krypdjur. Den sanna förtjensten är en sällsynt gäst i hofgemaken, och om hon någon gång förrirat sig dit, flyr hon snart derifrån med äckel och vämjelse.»

»Stör jag?» frågade en välkänd stämma i den halföppnade dörren. Beylon trädde in, och med ett glädjerop skyndade Iliana till hans möte.

Den bepröfvade vännen satt snart midt ibland dem, och de delgäfvo honom alla sina bekymmer. Pastor Tydén yttrade dervid sin förvåning öfver att Beylon tillstyrkt Ilianas besök på hofvet.

»Dem renom är allting rent», svarade han; »det tjänade mig att bringa saken till ett afgörande, och stunden dertill var just då som mest lämplig. Iliana har förvärfvat en vän i hertiginnan, och hon har uppdragit åt mig att öfverlemnna henne detta.» Det var ett stort bref med kungligt sigill som han lade i hennes händer.

Hon emottog det undrande och stirrade först på sigillet och sedan på utanskriften. »Det är ju icke till mig!» utbrast hon häftigt.

»Till hvem då?»

»Vällärde herr magister Gustaf Tydén.»

»Så blir det en gäfva från dig till honom.»

Hur tyst det var i rummet, medan han bröt sigillet och ögnade igenom innehållet! Men när han sade: »jag är af konungen utnämnd till kyrkoherde i H. pastorat», då slog pastorn i hop händerna af förvåning, och Iliana uppgaf ett glädjerop.

»Min vän och välgörare!» utropade Gustaf och skyndade fram till Beylon.

Alla tre trängdes om hvarandra, täflande om hvem som först skulle få omfamna och tacka honom; man gret och skratade ömsevis; glädjen och sorgen hafva båda förmågan att

bedöfva. Känslans böljor öfversvämna då tanken och det lugna, beräknande förståndet.

Men dessa senare skaka snart af sig de glittrande perlorna, endera för att upptaga och göra sig dem till godo i verkligheten eller för att låta dem dunsta bort i rymden såsom fåfänga förhoppningar.

Så oförmodadt hade lyckans stjärna lyst in i den lilla prestgården. Beylon var stjernan, lyckan hade kommit med honom, och nu var det han, som skulle säga hvad de hade att göra. »Gustaf går i morgon för att aflägga sin tack-sägelse inför konungen», sade han, »och nästa Söndag afkunnas lysning för de unga.»

»Då redan!» utropade dessa.

»Här är ingenting förberedt», invände hennes far.

»Det får göras efteråt; lyd mitt råd: ju förr desto bättre.»

»Ja, far, det kan göras efteråt», hviskade Iliana.

»Du vill skiljas ifrån mig?»

»Nej, nej!» Och hon lindade sina armar kring hans hals och kysste honom ömt.

»Herr Beylon har en erfarenhet som vi sakna, och om icke Iliana har någonting emot att följa mig, tror jag vi böra gifta oss så snart som möjligt», sade den unge kyrkoherden.

Till sent på aftonen satt Beylon kvar ibland dem, och när han återvände hem, gladare och nöjdare än vanligt, såg han upp till himmelen, undrande om icke Leonora i denna stund fröjdades åt sin dotters lycka, och om han icke hunnit henne några steg närmare.

Nu blef brådskan stor i prestgården, och efter trenne veckor smyckades den lilla kyrkan med de blad och blommor, som höstkylan lemnat kvar. Församlingen trängdes der inne för att ännu en gång se den undersköna flickan, denna gång såsom brud. Och den vördige pastorn, deras vän och välgörare, som lyste välsignelsen öfver de unga, hur andaktsfullt stäm-

des de icke af hans rörelse, hur greto de icke och bådo till Gud för de unga, när de sågo tårar rulla utför hans kinder.

Det hviskades om att bland åskådarna befunno sig förnämre herrar från slottet, men de dolde sina ansigten så väl, att ingen kände igen dem.

De unga flyttade till det nya hemmet, och lyckan och sällheten följde dem dit. Pastor Tydén glömde sin egen saknad för att rätt kunna dela sina barns glädje.

En månad senare än Iliana gifte sig Hedvig Malmsköld med sin kusin löjtnanten. Det påstods att hofrättsrådinnan förkyldde sig på bröllopet, men det är troligare att harmen öfver, att det kungliga barnet mankerade, grep henne än djupare. Icke utan skäl fruktade hon att bli ett föremål för åtlöje, och förödmjukelsen lade henne på den sjuksäng, från hvilken hon aldrig uppsteg.

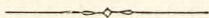
Hedvig hade icke varit gift mer än tre veckor när hennes mor dog. Hon uttryckte sin sorg och saknad genom en så lysande begrafning, att den länge blef föremål för samtal. Tvenne generaler och två öfverstar buro prestafver. Kring likvagnen, som drogs af sex hästar, gingo tio af hertigens lakejer, som buro facklor. Upprop efter rangordning skedde vid ordnandet till processionen. Hofpredikanten förrättade jordfästningen och höll liktalet. Den dödas förtjenster upphöjdes och prisades, och det sades bland annat, att en sviken förhoppning, som träffat landet, hade gripit henne så djupt, att den kunde räknas till en af dödsorsakerna. Begravningsgästerna satte näsdukarne för ansigtet; om det var för att dölja sina tårar eller sitt löje visste ingen. Hon var lika utmärkt som maka, mor och vän och skulle komma att lefva icke allenast i den dotters minne, som ärft alla hennes dygder, utan också i alla deras hjertan, som haft lyckan att känna henne; de skulle tala med barn och barnabarn om den ädla, storsinta qvinnan, och hennes minne skulle fortlefva hos kommande generationer etc. etc.

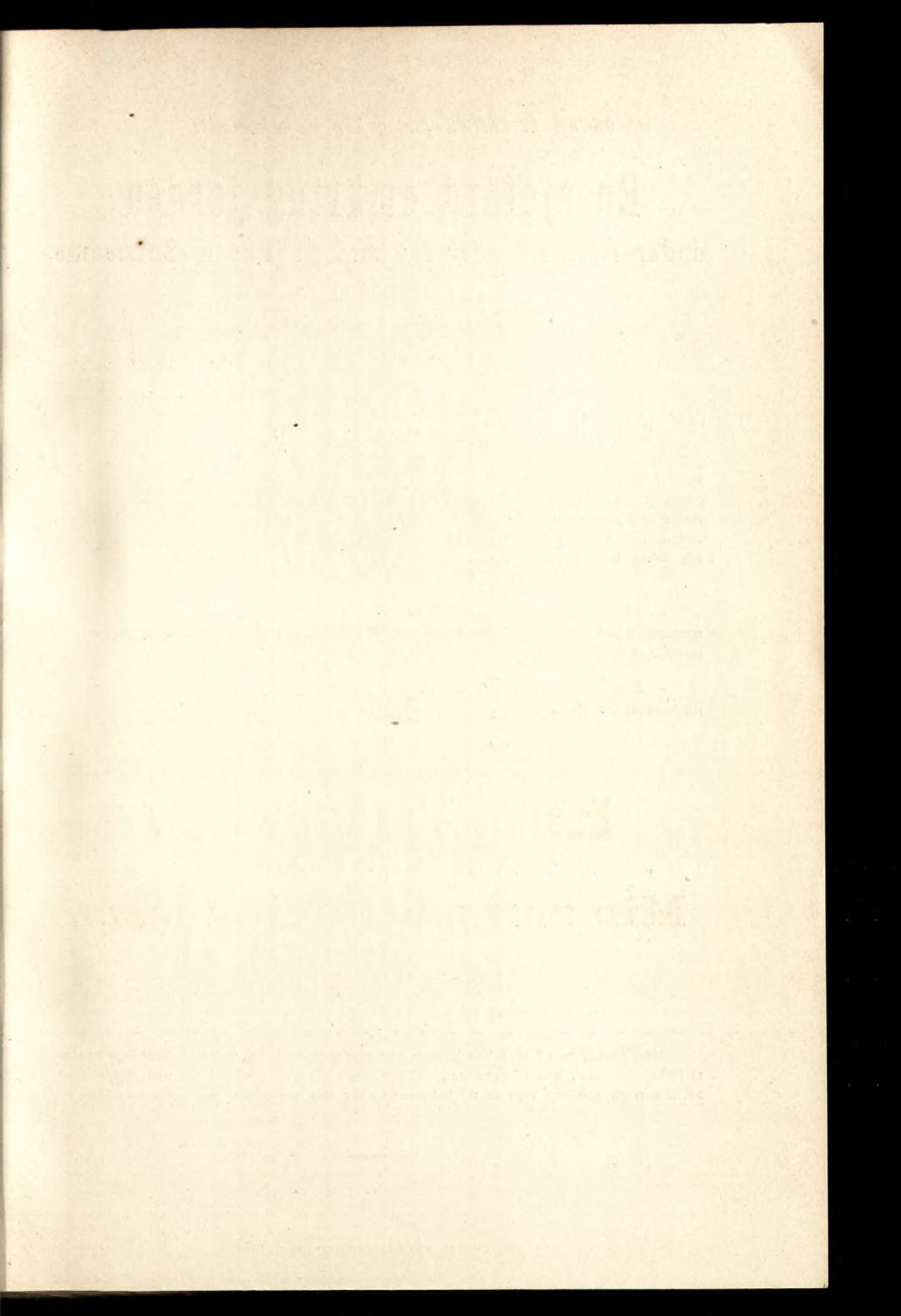
Hedvig sade efteråt, att hon skulle önskat att chère mère hört sitt eget liktal; hon hade aldrig kunnat begära det bättre, och hofpredikanten hade gjort rätt för sina femtio dukater. Men när bouppteckning och dylikt bråk var öfverståndet, så var också hofrättsrådinnan förgäten af sin dotter och alla andra som känt henne. Om hon nu blifvit ett spån för vinden eller ett sandkorn på hafvets botten, var en sak, som rörde henne sjelf; icke frågade någon lefvande derefter.

»Hur hastigt förflyga icke några tiotal af år när man ser tillbaka i tiden!» sade kyrkoherden Tydén till sin fromma hustru på deras tjugonde bröllopsdag.

»Hvilka rika minnen ega vi icke från det förflutna», svarade hon; »visst ha många kära band brustit här nere, men vi veta att de skola knytas på nytt der uppe. Ser du, Gustaf, en stjärna bryter genom molnen; den blinkar åt oss, liksom en helsning.»

»Och mins du, att vi alltid kallade Beylon vår stjärna; en sådan var han för oss, och en stjärna har han ock varit för Sverige, väl icke af största storleken, men dock värd att med tacksamhet ihågkommas af hvar och en, som samlar perlor till en minneskrans ur fosterlandets historia.»

På **OSCAR L. LAMMS** förlag har nu utkommit:

En sjöfärd omkring jorden

under elfva månader om bord på jakten »Sunbeam»

skildrad af

Mrs A. Brassey.

Auktoriserad öfversättning af **C. A. Swahn.**

Med 118 illustrationer och karta. Pris 5 Kr.

Prof å vitsord af pressen om detta arbete:

— »Mrs Brasseys berättelse om den resa hon å sin mans lustkutter gjorde omkring jorden är ett intressant tillägg till de verdensomseglingsbeskrifningar literaturen förut eger; de små taflor ur lifvet, som här i lifliga färger målås, de raskt tecknade men glänsande och pregnanta landskaps- och sceneriminiatyror, som här oupphörligt aflösa hvarandra, och de med öfverraskande hurtighet tecknade reseäfventyr, som här berättas, gör också läsningen icke blott i hög grad intressant, utan äfven lärorik.» —

(*Aftonbladet*).

— Stilen är frisk, okonstlad, elegant och ledig samt genomandad af en älsklig, romantisk tön; äfventyren, hvarpå ej sparas, äro väl och fångslande tecknade, i en på samma gång underhållande och poetisk färgton.

(*Smålands-Posten*).

— I förf:s hemland har arbetet blifvit med mycken begärlighet mottaget och tro- ligen skall det äfven här finna många läsare.

(*Post- och Inrikes Tidn.*).

Humoristiskt Bibliotek

I:sta Bandet, innehållande

Min son på Galejan m. m.

af

Jacob Wallenberg.

Fullständig i tvenne häften. Pris 1 kr. pr häfte.

Med ingången af 1881 har jemt ett århundrade förflytit sedan Wallenbergs humoristiska snilleverk lemnade pressen. Till namnet känd af gammal och ung, torde dock »Min son på galejan» vara en ny bekantskap för den nuvarande generationen af läsare.